ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहिता

द्वितीयं काण्डं

Note: Please refer to the book,TS Kandam 1 for notes and conventions used in this Compilation.

Version Notes:

This is now the current Version 1.1 dated August 31, 2020.

- 1. This replaces the earlier version 1.0 dated April 30, 2020.
- 2. This version has been updated with the errors found and reported till Aug 15, 2020.
- 3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done whereever applicable.
- 4. In this Compilation the Samita Vaakyams have been suitably aligned, synchronised and refurbished in line with "Pada Paatam".

Earlier Versions

1st Version Number 0.1 dated 30th June 2019 2nd Version Number 1.0 dated 30th April 2020

द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

Contents	
2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयं काण्डं	4
2.1 द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रञ्नः – पशुविधानं	4
2.1.1 Appendix	34
2.2 द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रञ्नः – इष्टिविधानं	36
2.2.1 Appendix	69
2.3 द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – इष्टिविधानं	72
2.3.1 Appendix	99
2.4 द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – इष्टिविधानं	102
2.4.1 Appendix	125
2.5 द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – इष्टिविधानं	126
2.5.1 Appendix	159
2.6 द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्ररुनः – अवशिष्टकर्माभिधानं	165
2.6.1 Appendix	198

द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हिरिःओं

2 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयं काण्डं

2.1 द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः – पशुविधानं

TS 2.1.1.1

वायव्य श्रीतमा लभेत भूतिकामो वायुर्वे क्षेपिष्ठा देवतावायुमेव
स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं भूतिं गमयति भवत्येवा—तिक्षिप्रा
देवतेत्याहुः सैनमीश्वरा प्रदह इत्येतमेव सन्तं वायवे नियुत्वत
आ लभेत नियुद्धा अस्य धृतिर्धृत एव भूतिमुपैत्यप्रदाहाय
भवत्येव — [] 1

TS 2.1.1.2

प्राणो वै वायुरपानो नियुत् प्राणापानौ खलु वा एतस्य

प्रजाया-[]2

TS 2.1.1.3

अप क्रामतो योऽलं प्रजायै सन् प्रजां न विन्दते वायुमेव नियुत्वन्त हा स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मै प्राणापानाभ्यां प्रजां प्र जनयित । । । । । वायुरपानो नियुत् प्राणापानौ खलु वा एतस्मादप क्रामतो यस्य ज्योगामयित वायुमेव नियुत्वन्त हा स्वेन भागधेयेनोप – [] 3

TS 2.1.1.4

धावित स एवास्मिन् प्राणापानौ दधात्युत यदीतासुर्भवित जीवत्येव प्रजापितिर्वा इदमेक आसीथ् सोऽकामयत प्रजाः प्रशून्थ् सृजेयेति स आत्मनो वपामुदिक्खदत् तामग्नौ प्रागृह्णात् ततोऽजस्तूपरः समभवत् त७ स्वायै देवताया आ ऽलभत् ततो वै स प्रजाः पशूनसृजत यः प्रजाकामः – [] 4 पशुकामः स्याथ् स एतं प्राजापत्यमजं तूपरमा लभेत प्रजापतिमेव
्विन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै प्रजां पशून् प्र जनयति
्विच्छमश्रुणस्तत् पुरुषाणा ्र कृपं यत् तूपरस्तदश्चानां यदन्यतोदन्
तद् गवां यदव्या इव शुफास्तदवीनां यदज – स्तदजाना – मेतावन्तो
वै ग्राम्याः पश्वस्तान् – [ ] 5

TS 2.1.1.6

क्ष्पेणैवाव रुन्धे सोमापौष्णं त्रैतमा लभेत प्रशुकामोद्धौ वा अजायै
स्तनौ नानैव द्वाविभ जायेते ऊर्ज पृष्टिं तृतीयःसोमापूषणावेव स्वेन
भागधेयेनोप धावित तावेवास्मै प्रशून् प्र जनयतः सोमो वै रेतोधाः
पूषा प्रशूनां प्रजनिवता सोम एवास्मै रेतो दधाित पूषा प्रशून्
प्र जनयत्यौदुम्बरो यूपो () भवत्यूर्ग्वा उदुम्बर ऊर्क् प्रश्व

ऊर्जैवास्मा ऊर्ज प्रशूनव रुन्धे ॥ ६ (अप्रदाहाय भवत्येव – प्रजाया
– आमयित वायुमेव नियुत्वत् स्वेन भागधेयेनोप – प्रजाकाम –
स्तान्ः – यूप – स्त्रयोदश च) (A1)

प्रजापतिः प्रजा असृजत ता अस्माथ् सृष्टाः पराचीरायन् ता

प्रजापतिः प्रजा असृजत ता अस्माथ् सृष्टाः पराचीरायन् ता

वरुणमगच्छन् ता अन्वैत् ताः पुनरयाचत ता अस्मै न पुनरददाथ्

सोऽब्रवीद्—वरं वृणीष्वाथ मे पुनर्देहीति तासां वरमा ऽलभत स

कृष्ण एकशितिपाद—भवद्यो वरुणगृहीतः स्याथ् स एतं वारुणं

कृष्ण—मेकशितिपादमालभेत वरुण — [] 7

न्मेव स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवैनं वरुणपाञ्चान् मुञ्चिति
कृष्ण एकिशितिपाद् भवित वारुणो होष देवतया समृद्ध्यै
सुवर्भानु-रासुरः सूर्यं तमसाऽविद्ध्यत तस्मैदेवाः प्रायिश्चित्त-मैच्छन्
तस्य यत् प्रथमं तमोऽपाघ्नन्थ्सा कृष्णाऽवि रभवद् -यद् द्वितीय्
सा फल्गुनी यत तृतीय् सा बलक्षी यदद्ध्यस्था -द्पाकृन्तन्थ्सा
ऽविर्वशा - [] 8

TS 2.1.2.3

समभवत् ते देवा अब्रुवन् देवपशुर्वा अय् समभूत् कस्मा इममा । । । । । । । लफ्स्यामह इत्यथ वै तर्ह्याल्पा पृथिव्यासीदजाता ओषधयस्तामविं

TS 2.1.2.4

ऽऽ॰लभेता ऽऽ॰दित्यानेव काम् स्वेन भाग्धेयेनोप धावति त एवैनं प्रथयन्ति पशुभिः प्र प्रजया जनयन्त्यसावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन् तस्मा एता मल्.हा आलभन्ताऽऽ॰ग्नेयीं कृष्णग्रीवी ए सं एहितामैन्द्री ॥ श्वेतां बार्.हस्पत्यां ताभिरेवास्मिन् रुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्चसकामः स्यात् तस्मा एता मल्.हा

TS 2.1.2.5

ऽऽ*ग्नेयीं कृष्णग्रीवीण् सण्हितामैन्द्री श्रेतां बार्.हस्पत्यामेता

एव देवताः स्वेन भागधेयेनोप धावति ता एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं

प्व देवताः स्वेन भागधेयेनोप धावति ता एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं

दधित ब्रह्मवर्चस्येव भवति वसन्ता प्रातराग्नेयीं कृष्ण ग्रीवीमा लभेत

ग्रीष्मे मद्ध्यन्दिने सण्हितामैन्द्रीण् श्रुरद्यपराह्ने श्रेतां बार्.हस्पत्यां

न्त्रीणि वा आदित्यस्य तेजां एसि वसन्ता प्रातर्ग्रीष्मे मद्ध्यन्दिने श्रारद्यपराह्णे यावन्त्येव तेजां ्सि तान्येवा — [] 11 TS 2.1.2.6 -व रुन्धे सँवथ्सरं पर्यालभ्यन्ते सँवथ्सरो वै ब्रह्मवर्चसस्य प्रदाता । सँवथ्सर एवास्मै ब्रह्मवर्चसं प्र यच्छति ब्रह्मवर्चस्येव भवति गर्भिणयो भवन्तीन्द्रियं वै गर्भ इन्द्रियमेवास्मिन् दधति सारस्वतीं मेषीमा लभेत य ईश्वरो वाचो विदतोः सन् वाचं न वदेद्-वाग्वै ा । सरस्वती सरस्वतीमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति सैवास्मिन्-[] 12 **TS 2.1.2.7** वाचं दधाति प्रवदिता वाचो भवत्यपन्नदती भवति तस्मान् मनुष्याः सर्वां वाचं वदन्त्याग्नेयं कृष्णग्रीवमा लभेत सौम्यं बभ्रं ज्योगामयाव्यग्निं वा एतस्य शरीरं गच्छति सोम ए रसो यस्य ज्योगामयत्यग्नेरेवास्य शरीरं निष्क्रीणाति सोमाद् रसमुत यदीतासुर्भवति जीवत्येव सौम्यं बभुमा लभेताऽऽ*ग्नेयं कृष्णग्रीवं प्रजाकामः सोमो - [] 13

ति रतोधा अग्निः प्रजानां प्रजनियता सोम एवास्मै रेतो दधात्यग्निः
प्रजां प्र जनयित विन्दते प्रजामाग्नेयं कृष्णग्रीवमा लभेत सौम्यं बभुं
यो ब्राह्मणो विद्यामनूच्य न विरोचेत यदाग्नेयो भवित तेज एवास्मिन्
तेन दधाति यथ् सौम्यो ब्रह्मवर्चसं तेन कृष्णग्रीव आग्नेयो भवित

। तम एवास्मादप हन्ति श्वेतो भवित – [ ] 14

त्वाति ब्रभुः सौम्यो भवति ब्रह्मवर्चसमेवास्मिन् त्विषिं त्यागनेयं कृष्णग्रीवमा लभेत सौम्यं ब्रभुमाग्नेयं कृष्णग्रीवं पुरोधाया स्पर्द्धमान आग्नेयो वै ब्राह्मणः सौम्यो राजन्योऽभितः सौम्यमाग्नेयौ भवत – स्तेजसैव ब्रह्मणोभयतो राष्ट्रं परि गृह्णात्येकधा समा वृङ्के पुर एनं दधते ॥ 15

भवति – त्रिचत्वारि एशच्च) (A2)

TS 2.1.3.1 देवासुरा एषु लोकेष्वस्पर्द्धन्त स एतं विष्णुर्वामनमपश्यत् त स्वायै देवताया आऽलभत ततो वै स इमां लोकान्भ्यजयद् वैष्णवं वामनमा लभेत स्पर्द्धमानो विष्णुरेव भूत्वेमान् लोकानभि जयित विषम आ लभेत विषमा इव हीमे लोकाः समृद्ध्या इन्द्राय मन्युमते मनस्वते ललामं प्राशृङ्गमा लभेत संग्रामे – [ ] 16 TS 2.1.3.2 संयत इन्द्रियेण वै मन्युना मनसा संग्रामं जयतीन्द्रमेव मन्युमन्तं मनस्वन्त ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रयं मन्युं मनो दधाति जयति तर् संग्रामिन्द्राय मरुत्वते पृश्चिसक्थमा लभेत ग्रामकाम इन्द्रमेव मरुत्वन्त ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै सजातान् प्र यच्छति ग्राम्येव भवति यद्रषभस्तेनै – [ ] 17 TS 2.1.3.3 -न्द्रो यत् पृश्चिस्तेन मारुतः समृद्ध्यै पश्चात् पृश्चिसक्थो भवति पश्चादन्ववसायिनी-मेवास्मै विशं करोति सौम्यं बभ्रमा लभेतान्नकामः सौम्यं ँवा अन्न एं सोममेव स्वेन भागधेयेनोप धावति

TS 2.1.3.4

गुज्याय सन्तर्ं राज्यं नोपनमेथ् सौम्यं वै राज्यर्ं सोममेव स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मै राज्यं प्रयच्छत्युपैनर्ं राज्यं नमित वभुर्भवत्येतद् वै सोमस्य रूपर्ं समृद्ध्या इन्द्राय वृत्रतुरे ललामं प्राशृङ्गमा लभेत गृतश्रीः प्रतिष्ठाकामः पाप्मानमेव वृत्रं तीर्त्वा प्रतिष्ठां गच्छतीन्द्रायाभिमातिघ्ने ललामं प्राशृङ्गमा – [ ] 19

TS 2.1.3.5

लभेत यः पाप्मना गृहीतः स्यात् पाप्मा वा अभिमाति –

रिन्द्रमेवाभिमातिहन् स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मात्
पाप्मानमभिमातिं प्र णुदत इन्द्राय विज्ञिणे ललामं प्राशृङ्गमा लभेत

यमल ए राज्याय सन्त ए राज्यं नोपनमेदिन्द्रमेव विज्ञण् स्वेन
भागधेयेनोप धावित स एवास्मै वज्रं प्र यच्छिति स एनं () वज्रो
भूत्या इन्ध् उपैन ए राज्यं नमित ललामः प्राशृङ्गो भवत्येतहै वज्रस्य

रूप ए समृद्ध्यै ॥ 20

(संग्रामे – तेना – ल – मिभगितिघ्ने लुलामं प्राशृङ्गमै – नं – पञ्चदश च) (A3)

TS 2.1.4.1

असावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायिश्चित्तिमैच्छन् तस्मा एतां दशर्.षभामाऽलभन्त तयैवास्मिन् रुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्चसकामः स्यात् तस्मा एतां दशर्.षभामा ऽलभेतामुमेवाऽऽ*दित्य स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं दधाति ब्रह्मवर्चस्येव भवति वसन्ता प्रातस्त्रीन् ललामाना लभेत ग्रीष्मे मद्ध्यन्दिने – [] 21

TS 2.1.4.2

त्रीञ्छितिपृष्ठाञ्छरद्यपराह्ने त्रीञ्छितिवारान् त्रीणि वा आदित्यस्य तेजा एसि वसन्ता प्रातर्गीष्मे मद्ध्यन्दिने श्रारद्यपराह्ने यावन्त्येव तेजा एसि तान्येवाव रुन्धे त्रयस्त्रय आ लभ्यन्ते – ऽभिपूर्वमेवास्मिन् तेजो दधाति संवथ्सरं पर्यालभ्यन्ते संवथ्सरो वै ब्रह्मवर्चसस्य प्रदाता संवथ्सर एवास्मै ब्रह्मवर्च्सरं प्र यच्छित ब्रह्मवर्च्स्येव भवित संवथ्सरस्य प्रस्तात् प्राजापत्यं कद्रु – [ ] 22

TS 2.1.4.3 । । । । ॥ । । — । –मा लभेत प्रजापतिः सर्वा देवता देवतास्वेव प्रति तिष्ठति यदि बिभीयाद् दुश्चर्मा भविष्यामीति सोमापौष्ण ७ ३याममा लभेत सौम्यो वै देवतया पुरुषः पौष्णाः पशवः स्वयैवास्मै देवतया पशुभिस्त्वचं करोति न दुश्चर्मा भवति देवाश्च वै यमश्चास्मिन् लोकेऽस्पर्द्धन्त स यमो देवानामिन्द्रियं वीर्यमयुवत तद् यमस्य – [] 23 TS 2.1.4.4 यमत्वं ते देवा अमन्यन्त यमो वा इदमभूद्-यद्-वय७ स्म इति ते प्रजापतिमुपाधावन्थ् स एतौ प्रजापतिरात्मन उक्षवशौ निरमिमीत ते देवा वैष्णावरुणीं वशामा-ऽलभन्तैन्द्रमुक्षाणंतं वरुणेनैव गाहियत्वा विष्णुना यज्ञेन प्राणुदन्तैन्द्रेणै–वास्येन्द्रियम–वृञ्जत यो भातृव्यवान्थ् स्याथ् स स्पर्द्धमानो वैष्णावरुणीं – [] 24 TS 2.1.4.5 ्वशामा लभेतैन्द्रमुक्षाणं वरुणेनैव भ्रातृव्यं ग्राहयित्वा विष्णुना

 तस्य वृत्रस्य शीर्.षतो गाव उदायन् ता वैदेह्योऽभवन् तासामृषभो जघनेऽनूदैत् तमिन्द्रो – [] 25

TS 2.1.4.6

ऽचायथ् सोऽमन्यत् यो वा इममालभेत् मुच्येतास्मात् पाप्मन् इति स आग्नेयं कृष्णग्रीवमा लभतैन्द्रमृषभं तस्याग्निरेव स्वेन भागधेयेनोप सृतः षोडशधा वृत्रस्य भोगानप्यदहदैन्द्रेणेन्द्रिय— मात्मन्नधत्त यः पाप्मना गृहीतः स्याथ् स आग्नेयं कृष्णग्रीवमा लभेतैन्द्रमृषभ—मग्निरेवास्य स्वेन भागधेयेनोपसृतः — [] 26

TS 2.1.4.7

पाप्मानमपि दहत्यैन्द्रेणेन्द्रियमात्मन् धते मुच्यते पाप्मनो भवत्येव द्यावापृथिव्यां धेनुमा लभेत ज्योगपरुद्धो उनयोर्. हि वा एषोऽप्रतिष्ठितोऽथैष ज्योगपरुद्धो द्यावापृथिवी एव स्वेन भागधेयेनोप धावित ते एवैनं प्रतिष्ठां गमयतः प्रत्येव तिष्ठति पर्यारिणी भवित पर्यारीव ह्येतस्य राष्ट्रं यो ज्योगपरुद्धः समृद्ध्यै वाय्व्यं – [ ] 27

TS 2.1.4.8 वथ्समा लभेत वायुर्वा अनयोर्वथ्स इमे वा एतस्मै लोका अपशुष्का विडपशुष्काऽथैष ज्योगपरुद्धो वायुमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मा इमान् लोकान् विशं प्र दापयति प्रास्मा इमे लोकाः स्नुवन्तिभुञ्जत्येनं वैंबुपतिष्ठते ॥ 28 (मद्ध्यन्दिने – कद्गं – यमस्य – स्पर्धमानो वैष्णावरुणीं –तमिन्द्रो _ ऽस्य स्वेन भागधेयेनोपसृतो _ वायव्यं _ , द्विचत्वारि*्*शच्च) (A4) TS 2.1.5.1 ः । । । । । । इन्द्रो वलस्य बिलमपौर्णोथ् स य उत्तमः पशुरासीत् तं पृष्ठं प्रति संगृह्योदक्खिदत् त ए सहस्रं पशवोऽनूदायन्थ् स उन्नतोऽभवद्यः पशुकामः स्याथ् स एतमैन्द्रमुन्नतमा लभेतेन्द्रमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै पशून् प्र यच्छति पशुमानेव भवत्युन्नतो -[] 29 TS 2.1.5.2 भवति साहस्री वा एषा लक्ष्मी यदुन्नतो लक्ष्मियैव पञ्जनव रुन्धे यदा सहस्रं पशून् प्राप्नुयादथ वैष्णवं वामनमा लभेतैतस्मिन्

द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

वै तथ् सहस्रमद्ध्यतिष्ठत् तस्मादेष वामनः समीषितः पशुभ्य एव । । । । । । । । । प्रजातेभ्यः प्रतिष्ठां दधाति कोऽर्.हति सहस्रं पशून् प्राप्तुमित्याहु – रहोरात्राण्येव सहस्र सम्पाद्याऽऽश्लभेत पश्चो – [] 30

TS 2.1.5.3

वा अहोरात्राणि प्रशूनेव प्रजातान् प्रतिष्ठां गमयत्योषधीभ्यो वेहतमा

लभेत प्रजाकाम् ओषधयो वा एतं प्रजायै परि बाधन्ते योऽलं प्रजायै

सन् प्रजां न विन्दत् ओषधयः खलु वा एतस्यै सूतुमपि घ्नन्ति या

वेहद्-भवत्योषधीरेव स्वेन भागधेयेनोप धावति ता एवास्मै

स्वाद्योनेः प्रजां प्र जनयन्ति विन्दते – [ ] 31

TS 2.1.5.4

प्रजामापो वा ओषधयोऽसत् पुरुष आप एवास्मा असतः सद्दिति । तस्मादाहुर्यश्चैवं वैद यश्च नापस्त्वावासतः सद्दतीत्यैन्द्री ए स्तूतवशामा लभेत भूतिकामोऽजातो वा एष योऽलं भूत्यै सन् भूतिं न प्राप्नोतीन्द्रं खलु वा एषा सूत्वा वशाऽभव – [] 32

TS 2.1.5.5

-दिन्द्रमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं भूतिं गमयति
भवत्येव यण् सूत्वा वृशा स्यात् तमैन्द्रमेवाऽऽ* लभेतैतद्वाव
निद्रियण् साक्षादेवेन्द्रियमव रुन्ध ऐन्द्राग्नं पुनरुथ सृष्टमा लभेत
य आ तृतीयात् पुरुषाथ् सोमं न पिबेद्-विच्छिन्नो वा एतस्य
सोमपीथो यो ब्राह्मणः सन्ना - [ ] 33

TS 2.1.5.6

TS 2.1.5.7

सोमपीथः समृद्ध्यै ब्राह्मणस्पत्यं तूपरमा लभेता-भिचरन्
ब्रह्मणस्पतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति तस्मा एवैनमा वृश्चति
ताजगार्ति-मार्च्छति तूपरो भवति क्षुरपविर्वा एषा लक्ष्मी यत् तूपरः

समृद्ध्यै स्प्यो यूपो भवित वज्रो वै स्प्यो वज्रमेवास्मै प्र हरित

शारमयं बर्.हिः शृणात्येवैनं वैभीदक इद्ध्मो () भिनत्त्येवैनं ॥ 35

(भवत्युन्नतः – प्रावो – जनयन्ति विन्दते – ऽभवथ् – सन्नै –

तस्ये – ध्म – स्त्रीणि च) (A5)

TS 2.1.6.1

बार्.हस्पत्य ् शितिपृष्ठमा लभेत ग्रामकामो यः कामयेत पृष्ठ ् समानाना स्यामिति बृहस्पितिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवैनं पृष्ठ ् समानानां करोति ग्राम्येव भवित शितिपृष्ठो भवित बार्.हस्पत्यो होष देवतया समृद्ध्यै पौष्ण श्राममा लभेतान्नकामोऽन्नं वै पूषा पूषणमेव स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मा – [] 36

TS 2.1.6.2

अत्रं प्र यच्छत्यत्राद एव भवित श्यामो भवत्येतद्वा अत्रस्य रूप्ण समृद्ध्ये मारुतं पृश्चिनमा लभेताऽत्रकामोऽत्रं वै मरुतोमरुत एव स्वेन भागधेयेनोप धावित त एवास्मा अत्रं प्र यच्छन्त्यत्रादएव । भवित पृश्चि भवत्येतद्वा अत्रस्य रूप्ण समृद्ध्या ऐन्द्रमरुणमा । । । । लभेतेन्द्रियकाम इन्द्रमेव – [] 37

TS 2.1.6.3 स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रियं दधातीन्द्रियाव्येव भवत्यरुणो भूमान् भवत्येतद्वा इन्द्रस्य रूप ए समृद्ध्यै सावित्रमुपद्ध्वस्तमा लभेत सनिकामः सविता वै प्रसवानामीशे सवितारमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै सनिं प्र सुवति दानकामा अस्मै प्रजा भवन्त्युपद्ध्वस्तो भवति सावित्रो होष- [] 38 TS 2.1.6.4 देवतया समृद्ध्यै वैश्वदेवं बहुरूपमा लभेताऽन्नकामोवैश्वदेवं ँवा अन्नं विश्वानेव देवान्थ्-स्वेन भागधेयेनोप धावतित एवास्मा अन्नं प्र यच्छन्त्यन्नाद एव भवति बहुरूपो भवतिबहुरूप७ हान्न ए समृद्ध्यै वैश्वदेवं बहुरूपमा लभेत ग्रामकामो वैश्वदेवा वै सजाता विश्वानेव देवान्थ्-स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवास्मै - [] 39

सजातान् प्र यच्छन्ति ग्राम्येव भवति बहुरूपो भवति ॥ । । । । । । । । । बहुदेवत्यो(1) ह्येष समृद्ध्यै प्राजापृत्यं तूप्रमा लभेत

TS 2.1.6.5

यस्यानाज्ञातमिव ज्योगामयेत् प्राजापत्यो वै पुरुषः प्रजापतिः खलु वै तस्य वेद यस्यानाज्ञातमिव ज्योगामयति प्रजापतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं तस्माथ् स्नामान्-मुञ्चति तूपरो भवति प्राजापत्यो हो ( ) -ष देवतया समृद्ध्यै ॥ 40 (अस्मा – इन्द्रमेवै – ष – सजाता विश्वानेव देवान्थ् स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवास्मै – प्राजापत्यो हि – त्रीणि च)(A6) TS 2.1.7.1 वषट्कारो वै गायत्रियै शिरोऽच्छिनत् तस्यै रसः परापतत् तं बृहस्पतिरुपाऽगृह्णाथ्सा शितिपृष्ठा वशाऽभवद्यो द्वितीयः परापतत् तं मित्रावरुणा-वुपागृह्णीता एं सा द्विरूपा वशाऽभवद्-यस्तृतीयः परापतत् तं विश्वे देवा उपागृह्णन्थ् सा बहुरूपा वशाऽभवद्य-श्चेतुर्त्थः परापतथ् स पृथिवीं प्राऽविशत् तं बृहस्पतिरभ्यं – [ ] 41 TS 2.1.7.2 -गृह्णादस्त्वेवायं भोगायेति स उक्षवशः समभवद्-यल्लोहितं परापतत् तद्-रुद्र उपाऽगृह्णाथ् सा रौद्री रोहिणी वशाऽभवद्-बार्.हस्पत्या 🗸 शितिपृष्ठामा लभेत ब्रह्मवर्चसकामो बृहस्पतिमेव

TS 2.1.7.3

TS 2.1.7.4

रसं वृष्टिमव रुन्धे मैत्रावरुणीं द्विरूपामा लभेत प्रजाकामो

मैत्रं वा अहर्वारुणी रात्रिरहोरात्राभ्यां खलु वै प्रजाः प्र जायन्ते

मित्रावरुणावेव स्वेन भागधेयेनोप धावित तावेवास्मा अहोरात्राभ्यां
प्रजां प्र जनयतः छन्दसां वा एष रसो यह्नशा रस इव खलु वै
प्रजा छन्दसामेव रसेन रसं प्रजामव – [] 44

TS 2.1.7.5

रुन्धे वैश्वदेवीं बहुरूपामा लभेतान्नकामो वैश्वदेवं वा अन्नं विश्वानेव देवान्थ् स्वेन भागधेयेनोप धावित त एवास्मा अन्नं प्र यच्छन्त्यनाद एव भवित छन्दसां वा एष रसो यह्नजा रस इव बलु वा अन्नं छन्दसामेव रसेन रसमन्नमव रुन्धे वैश्वदेवीं । । । । बहुरूपामा लभेत ग्रामकामो वैश्वदेवा वै – [] 45

TS 2.1.7.6

TS 2.1.7.7

द्धाति ब्रह्मवर्चस्येव भवति वशं वा एष चरति यदुक्षावश इव खलु

व ब्रह्मवर्चसं वशेनैव वशं ब्रह्मवर्चसमव रुन्धेरौद्री एरोहिणीमा

लभेताभिचरन् रुद्रमेव स्वेन भागुधेयेनोप धावति तस्मा एवैनमा

वृश्चित ताजगार्तिमार्च्छित रोहिणी भवित रौद्री होषा देवतया समृद्ध्यै स्प्रयो यूपो () भवित वज्रो वै स्प्रयो वज्रमेवास्मै प्र हरित शर्मयं बर्.हिः शृणात्येवैनं वैभीदक इद्ध्मो भिनत्त्येवैनं ॥ 47

(अभि – खलु – वृष्टि श्र्म्यमेव रसेन – प्रजामव – वैश्वदेवा

वै – ब्रह्मवर्चसं – यूप – एकान्नवि श्रातिश्च) (A7)

TS 2.1.8.1

असावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तमैच्छ्न् तस्मा एता ए सौरी श्वेतां वैशामाऽलभन्त तयैवास्मिन् रुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्च्सकामः स्यात् तस्मा एता एसौरी श्वेतां वैशामा लभेतामुमेवाऽऽ*दित्य स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मिन् ब्रह्मवर्च्सं दधाित ब्रह्मवर्च्स्येव भवित बैल्.वो यूपो भवत्यसौ –[] 48

TS 2.1.8.2

बभुकर्णी भवत्येतहै ब्रह्मणो रूप ए समृद्ध्यै स्प्यो यूपो भवति वज्रो । । । वै स्प्यो वज्रमेवास्मै प्र हरति श्रमयं बर्.हिः शृणा – [] 49

-त्येवैनं वैभीदक इद्ध्मो भिनत्येवैनं वैष्णवं वामनमा लभेत यं यज्ञो नोपनमेद्-विष्णुर्वे यज्ञो विष्णुमेव स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवास्मै यज्ञं प्र यच्छत्युपैनं यज्ञो नमित वामनो भवित वैष्णावो होष देवतया समृद्ध्यै त्वाष्ट्रं वड्डमा लभेत प्रशुकामस्त्वष्टा वै पर्शूनां मिथुनानां – [ ] 50

TS 2.1.8.4

TS 2.1.8.3

प्रजनियता त्वष्टारमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै
पशून् मिथुनान् प्र जनयित प्रजा हि वा एतस्मिन् पश्वः प्रविष्टा
अथैष पुमान्थ्सन् वड्बः साक्षादेव प्रजां पशूनव रुन्धे मैत्र
श्वेतमा लभेत संग्रामे संयत्ते समयकामो मित्रमेव स्वेन भागधेयेनोप
धावति स एवैनं मित्रेण सं नयित – [ ] 51

TS 2.1.8.5 ——— । विशालो भवति व्यवसाययत्येवैनं प्राजापत्यं कृष्णमा लभेत वृष्टिकामः प्रजापतिर्वै वृष्ट्या ईशे प्रजापतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै पर्जन्यं वर्षयति कृष्णो भवत्येतद्वै वृष्ट्यै रूप् रूपेणैव वृष्टिमव रुन्धे शबलो भवति विद्युतमेवास्मै जनयित्वा वर्.षयत्यवाशृङ्गो भवति वृष्टिमेवास्मै नि यच्छति () ॥ 52 (असौ – शृणाति – मिथुनानां – नयति – यच्छति) (A8) TS 2.1.9.1 वरुण ए सुषुवाणमन्नाद्यं नोपानमथ् स एतां वारुणीं कृष्णां ्वशामपश्यत् ता ७ स्वायै देवताया आऽलभत ततो वै तमन्नाद्य-मुपानमद्-यमलमन्नाद्याय सन्तमन्नाद्यं नोपनमेथ् स एतां ्। । । । । । । वारुणीं कृष्णां वशामा लभेत वरुणमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मा अन्नं प्र यच्छत्यन्नाद – [ ] 53 TS 2.1.9.2 एव भवति कृष्णा भवति वारुणी होषा देवतया समृद्ध्यै मैत्र श्वेतमा लभेत वारुणं कृष्णमपां चौषधीनां च सन्धावन्नकामो

मैत्रीर्वा ओषधयो वारुणीरापोऽपां च खलु वा ओषधीनां च रसमुप ा । । जीवामो मित्रावरुणावेव स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मा अन्नं प्र यच्छतोऽन्नाद एव भव – [ ] 54

TS 2.1.9.3

-त्यपां चौषधीनां च सन्धावा लभत उभयस्यावरुद्ध्यै विशाखो यूपो भवति हे होते देवते समृद्ध्यै मैत्र श्वेतमा लभेत वारुणं कृष्णं ज्योगामयावी यन् मैत्रो भवति मित्रेणैवास्मै वरुण ् शमयति यद्-वारुणः साक्षादेवैनं वरुणपाञान् मुञ्चत्युत यदीतासुर्भवति जीवत्येव देवा वै पुष्टिं नाविन्दन् – [ ] 55

TS 2.1.9.4

तां मिथुने ऽपञ्यन् तस्यां न समराधयन् तावश्चिना – वब्रूतामावयोर्वा एषामैतस्यां वदद्ध्वमिति साऽश्विनोरेवाभवद्यः पुष्टिकामः स्याथ् स एतामाश्विनीं यमीं वंशामा लभेताऽश्विनावेव स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन् पुष्टिं धत्तः पुष्यति प्रजया पश्भिः ॥ 56 (अन्नादो – ऽन्नाद एव भवत्य – विन्दन् – पञ्चचत्वारिङ्शच्च) (A9)

TS 2.1.10.1 । । । ॥ । । अश्विनं धूम्रललाममा लभेत यो दुर्ब्राह्मणः सोमं पिपासेदश्विनौ वै देवाना-मसोमपावास्तां तौ पश्चा सोमपीथं प्राप्नुता-मश्चिनावेतस्य देवता यो दुर्बाह्मणः सोमं पिपासत्यश्चिनावेव स्वेन भागधेयेनोप धावतितावेवास्मै सोमपीथं प्र यच्छत उपैन ए सोमपीथो नमति यद्-धूम्रो भवति धूम्रिमाण-मेवास्मादप हन्ति ललामो – [ ] 57 TS 2.1.10.2 भवति मुखत एवास्मिन् तेजो दधाति वायव्यं गोमृगमा लभेत यमजिष्निवाण्स-मभिशण्सेयु-रपूता वा एतं वागृच्छति यमजध्निवार्स-मभिशर्सन्ति नैष ग्राम्यः पशुर्नारण्यो यद्-गोमृगो नेवैष ग्रामे नारण्ये यमजध्निवार्स-मभिशर्सन्ते वायुर्वे देवानां पवित्रं वायुमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवै – [] 58 TS 2.1.10.3 -नं पवयति पराची वा एतस्मै व्युच्छन्ती व्युच्छति तमः पाप्मानं प्र विश्वति यस्याश्विने शस्यमाने सूर्यो ना *ऽऽविर्भवति सौर्यं

। बहुरूपमा लभेतामुमेवादित्य ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स

एवास्मात् तमः पाप्मानमपं हन्ति प्रतीच्यस्मै व्युच्छन्ती व्युच्छत्यप तमः पाप्मान्ं हते ॥ 59 (ललामः – स एव – षट्चत्वारिण्शच्च) (A10) TS 2.1.11.1 इन्द्रं ँवो विश्वतस्परी > 1, न्द्रं नरो > 2, मरुतो यद्ध वो दिवो > 3, या वः शर्म > 4 ॥ भरेष्विन्द्रण् सुहवण् हवामहे ऽण्होमुचण् सुकृतं दैव्यं जनं। अग्निं मित्रं वरुण ए सातये भगं द्यावापृथिवी मरुतः स्वस्तये ॥ ममतु नः परिज्मा वसर्.हा ममतु वातो अपां वृषण्वाञ् । शिशीतमिन्द्रापर्वता युवं नस्तन्नो विश्वे वरिवस्यन्तु देवाः ॥ प्रिया वो नाम – [ ] 60 TS 2.1.11.2 हुवे तुराणां । आ यत् तृपन्मरुतो वावशानाः ॥ श्रियसे कं भानुभिः सं मिमिक्षिरे ते रिनिभिस्त ऋक्वभिः सुखादयः। ते वाशीमन्त इष्मिणो अभीरवो विद्रे प्रियस्य मारुतस्य धाम्नः ॥

अग्निः प्रथमो वसुभिर्नो अव्याथ् सोमो रुद्रेभिरभि रक्षतु त्मना । इन्द्रो मरुद्धिर्. ऋतुधा कृणोत्वादित्यैर्नो वरुणः स्र १ शिशातु ॥ सं नो देवो वसुभिरग्निः सुं − [] 61 TS 2.1.11.3 सोमस्तन्भी रुद्रियाभिः। समिन्द्रो मरुद्धिर्यज्ञियैः समादित्यैर्नो वरुणो अजिज्ञिपत् ॥ यथाऽऽदित्या वसुभिः संबभूवुर्मरुद्धी रुद्राः समजानताभि । एवा त्रिणामन्नहणीयमाना विश्वे देवाः समनसो भवन्तु ॥ कुत्रा चिद्यस्य समृतौ रण्वा नरो नृषदने । अर्.हन्तश्चिद्-यमिन्धते सञ्जनयन्ति जन्तवः ॥ सं यदिषो वनामहे सुं हव्या मानुषाणां। उत द्युम्नस्य शवस - [] 62 TS 2.1.11.4 ऋतस्यं रिममा ददे ॥ यज्ञो देवानाम् प्रत्येति सुम्नमादित्यासो भवता मृडयन्तः । आ वोऽर्वाची सुमतिर्ववृत्याद्र एहोश्चिद्या वरिवोवित्तराऽसत्॥

```
शुचिरपः सूयवसा अदब्ध उप क्षेति वृद्धवयाः सुवीरः ।
निकष्टं घ्नन्त्यन्तितो न दूराद्य आदित्यानां भवति प्रणीतौ ॥
धारयन्त आदित्यासो जगथ्स्था देवा विश्वस्य भुवनस्य गोपाः।
दीर्घाधियो रक्षमाणा-[ ] 63
TS 2.1.11.5
असुर्यमृतावान-श्चयमाना ऋणानि ॥
तिस्रो भूमीर्धारयन् त्री एं रुत द्यून् त्रीणि व्रता विदर्थे अन्तरेषां।
न्न ।
ऋतेनाऽऽ*दित्या महि वो महित्वं तदर्यमन् वरुण मित्र चारु॥
त्यानु क्षत्रिया 🗸 अव आदित्यान् याचिषामहे ।
सुमृडीका ं अभिष्टये ॥
न दक्षिणा वि चिकिते न सव्या न प्राचीनमादित्या नोत पृश्चा ।
पाक्या चिद्रसवो धीर्या चिद् - [] 64
TS 2.1.11.6
-युष्मानीतो अभयं ज्योतिरश्यां ॥
आदित्यानामवसा नूतनेन सक्षीमहि शर्मणा शन्तमेन ।
। । । । । अनागास्त्वे अदितित्वे तुरास इमं यज्ञं दधतु श्रोषमाणाः ॥
```

द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रइनः

```
इमं मे वरुण श्रुधी हवमद्या च मृडय।
त्वामवस्युरा चके ॥
तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमान-स्तदाशास्ते यजमानो हविर्भिः।
अहेडमानो वरुणेह बोद्ध्युरुश्र्स् मा न आयुः प्र मोषीः॥ 65
(नामा - ऽग्निः स्र् - श्रवसो - रक्षमाणा - धीर्यां चिदे -
```

 Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :

 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 <td

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 2:-। । (वायव्यं – प्रमोधीः)

> । ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

2.1.1 Appendix

। । अस्माकमस्तु केवलः ॥ (Appearing inTS **1.6.12.1)**

<u>2.1.11.1- न्द्रं नरो</u>>²,

इन्द्रं नरों नेमधिता हवन्ते यत्पार्या युनजते धियस्ताः ।

ा । । । । । । ।

शूरो नृषाता शवसश्चकान आ गोमति व्रजे भजा त्वन्नः ॥

(Appearing inTS 1.6.12.1)

<u>2.1.11.1 - मरुतो यद्ध वो दिवो</u>>
3,

<mark>मरुतो यद्ध वो दिवः</mark> सुम्ना यन्तो हवामहे ।

आ तू न उप गन्तन ॥ (Appearing in TS 1.5.11.4)

द्वितीयकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

2.1.11.1 – <u>या वः र्शर्म</u> > 4 **या वः र्शर्म** राशमानाय सन्ति त्रिधातूनि दाशुषे यच्छताधि ।

अस्मभ्यं तानि मरुतो वि यन्त रियं नो धत्त वृषणः सुवीरं ॥

(Appearing in TS 1.5.11.5)

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

2.2 हितीयकाण्डे हितीयः प्रश्नः – इष्टिविधानं

प्रजापितः प्रजा असृजत ताः सृष्टा इन्द्राग्नी अपागूहता ् सोऽचायत् प्रजापितिरिन्द्राग्नी वै मे प्रजा अपाधुक्षतामिति स एतमैन्द्राग्न मेकादशकपाल – मपश्यत् तं निरवपत् तावस्मै प्रजाः प्रासाधयता – मिन्द्राग्नी वा एतस्य प्रजामप गूहतो योऽलं प्रजायै सन् प्रजां न विन्दत ऐन्द्राग्न – मेकादशकपालं निर्वपत् – प्रजाकाम इन्द्राग्नी – [ ] 1

प्व स्वेन भागधेयेनोप धावित तावेवास्मै प्रजां प्र साधयतो विन्दते प्रजा-मैन्द्राग्न-मेकादशकपालं निर्वपेथ् स्पर्दधमानः क्षेत्रे वा सजातेषु वेन्द्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोप धावित ताभ्यामेवेन्द्रियं विर्यं भ्रातृव्यस्य वृङ्के वि पाप्मना भ्रातृव्येण जयतेऽप वा एतस्मादिन्द्रियं वीर्यं क्रामित यः संग्राम-मुपप्रयात्यैन्द्राग्न-

मेकादशकपालं नि - [ ] 2

TS 2.2.1.3

-र्वपेथ् संग्राम-मुपप्रयास्यित्नेन्द्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोप धावित् तावेवास्मित्निन्द्रियं वीर्यं धत्तः सहेन्द्रियेण वीर्येणोप प्र याति जयित त्र संग्रामं वि वा एष इन्द्रियेण वीर्येणर्द्ध्यते यः संग्रामं जयत्यैन्द्राग्न-मेकादशकपालं निर्वपेथ् संग्रामं जित्वेन्द्राग्नी एव स्वेन भागधेयेनोप धावित तावेवास्मित्निद्रियं वीर्यं - [] 3

TS 2.2.1.4

धत्तो नेन्द्रियेण वीर्येण व्यृद्ध्यतेऽप वा एतस्मादिन्द्रियं वीर्यं क्रामित्
य एति जनतामैन्द्राग्न-मेकादशकपालं निर्वपे-ज्जनतामेष्यन्निन्द्राग्नी
एव स्वेन भागधेयेनोप धावित तावेवास्मिन्निन्द्रियं वीर्यं धत्तः
सहेन्द्रियेण वीर्येण जनतामेति पौष्णं चरुमनु निर्वपेत् पूषा वा
इन्द्रियस्य वीर्यस्यानुप्रदाता पूषणमेव – [] 4

TS 2.2.1.5

प्रतिष्ठायेन्द्रियं वीर्यमुपरिष्टा-दात्मन् धत्ते ॥ 5 (प्रजाकाम इन्द्राग्नी – उपप्रयात्यैन्द्राग्नमेकादशकपालं नि– वीर्यं – पूषणमे वै - कान्नचत्वारिश्शच्च) (A1) TS 2.2.2.1 अग्नये पथिकृते पुरोडाश-मष्टाकपालं निर्वपेद्यो दर्.शपूर्णमासयाजी । ॥ । सन्नमावास्यां वा पौर्णमासीं वाऽतिपादयेत् पथो वा एषोऽद्ध्यपथेनैति यो दर् ञपूर्णमासयाजी सन्नमावास्यां वा पौर्णमासीं वाऽतिपादयत्यग्निमेव पथिकृत ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनमपथात् पन्थामपि नयत्यनड्वान् दक्षिणा वही होष समृद्ध्या अग्नये व्रतपतये – [ ] 6 TS 2.2.2.2 पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्य आहिताग्निः सन्नव्रत्यमिव चरेदग्निमेव व्रतपति स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं व्रतमा लंभयति व्रत्यो भवत्यग्नये रक्षोघ्ने पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्य ए रक्षा एसि सचेरत्रग्निमेव रक्षोहण स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्माद्-रक्षा ७स्यपं हन्ति निशितायां निर्वपे - [ ] 7

TS 2.2.2.3 -न्निशितायाण् हि रक्षाण्सि प्रेरते संप्रेर्णान्येवैनानि हन्ति परिश्रिते याजयेद्-रक्षसा-मनन्ववचाराय रक्षोघ्नी याज्यानुवाक्ये भवतो रक्षसा७ स्तृत्या अग्नये रुद्रवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेदभिचरन्नेषा वा अस्य घोरा तनूर्यद् - रुद्रस्तस्मा एवैनमावृश्चति ताजगार्ति-मार्च्छत्यग्नये सुरभिमते प्रोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्यस्य गावो वा पुरुषा – [] 8 TS 2.2.2.4 वा प्रमीयेरन् यो वा बिभीयादेषा वा अस्य भेषज्या तनूर्यथ् । सुरभिमतीतयैवास्मै भेषजं करोति सुरभिमते भवति पूतीगन्धस्या-पहत्या अग्नये क्षामवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेथ् संग्रामे संयत्ते भागधेयेनैवैन ए शमयित्वा परानिभ निर्दिशति यमवरेषां विद्ध्यन्ति जीवति स यं परेषां प्र स मीयते जयति त्र संग्राम - [] 9 TS 2.2.2.5 -मभि वा एष एतानुच्यति येषां पूर्वापरा अन्वञ्चः प्रमीयन्ते प्रषाह तिर्ह्यस्य प्रियतमाग्नये क्षामवते पुरोडाशम्ष्राकपालं

निर्वपेद्-भागधेयेनैवैन ए शमयति नैषां पुराऽऽ * युषोऽपरः प्र मीयतेऽभि वा एष एतस्य गृहानुच्यति यस्य गृहान् दहत्यग्नये क्षामवते । । परोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्-भागधेयेनैवैन ए शमयति ना ()स्यापरं गृहान् दहति ॥ 10

(व्रतपतये – निशितायां निर्वपेत् – पुरुषाः – संग्रामं – न – चत्वारि च) (A2)

TS 2.2.3.1

अग्नये कामाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्विपद्यं कामो नोपनमेदिग्नमेव काम् स्वेन भागधेयेनोप धावित स एवैनं कामेन समर्द्धयत्युपैनं कामो नमत्यग्नये यिवष्ठाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्विपेथ् स्पर्द्धमानः क्षेत्रे वा सजातेषु वाऽग्निमेव यिवष्ठ स्वेन भागधेयेनोप धावित तेनैवेन्द्रियं वीर्यं भ्रातृव्यस्य – [] 11

TS 2.2.3.2

पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्यः कामयेत सर्व-मायुरिया-मित्यग्नि-मेवाऽऽ*युष्मन्त = स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मि – [ ] 12 TS 2.2.3.3 -न्नायुर्दधाति सर्वमायुरेत्यग्नये जातवेदसे पुरोडाश-मष्टाकपालं स एवैनं भूतिं गमयति भवत्येवाग्नये रुक्मते पुरोडाश-मष्टाकपालं एवास्मिन् रुचं दधातिरोचत एवाग्नये तेजस्वते पुरोडाश – [ ] **13** TS 2.2.3.4 -मष्टाकपालं निर्वपेत् तेजस्कामोऽग्निमेव तेजस्वन्त ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन् तेजो दधाति तेजस्व्येव । । । । । । । भवत्यग्नये साहन्त्याय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेथ् सीक्षमाणो ्रानिमेव साहन्त्य⊌ स्वेन भागधेयेनोप धावति तेनैव सहते यङ् सीक्षते ॥ 14 (भ्रातृव्यस्या –स्मिन् – तेजस्वते पुरोडशं – मष्टात्रिप्शच्च) (A3)

TS 2.2.4.1 ।

स्यामित्यग्नि-मेवा-न्नवन्त
स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनमन्नवन्तं करोत्यन्नवानेव भवत्यग्नयेऽन्नादाय पुरोडाशमष्टाकपालं नर्वपेद्यः कामयेतान्नादः स्यामित्यग्नि-मेवान्नाद स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनमन्नादं करोत्यन्नाद – [] 15 TS 2.2.4.2 एव भवत्यग्नयेऽन्नपतये पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्यःकामयेतान्नपतिः स्यामित्यग्नि-मेवान्नपति स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनमन्नपतिं करोत्यन्नपतिरेव भवत्यग्नये पवमानाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेदग्नये पावकायाग्नये शुचये ज्योगामयावी यदग्नये पवमानाय । निर्वपति प्राणमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये – [ ] 16 TS 2.2.4.3 पावकाय वाचमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये शुचय आयुरेवास्मिन् तेन दधात्युत यदीतासुर्भवति जीवत्येवैतामेव निर्वपेच्चक्षुष्कामो यदग्नये पवमानाय निर्वपति प्राणमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये

पावकाय वाचमेवास्मिन् तेन दधाति यदग्नये शुचये चक्षुरेवास्मिन् । तेन दधा – [] 17

TS 2.2.4.4

-त्युत यद्यन्धो भवित प्रैव पञ्चत्यग्नये पुत्रवते पुरोडाशम्ष्राक्षपालं निर्वपेदिन्द्राय पुत्रिणे पुरोडाशमेकादशकपालं प्रजाकामोऽग्निरेवास्मै पुजांप्रजनयति वृद्धामिन्द्रः प्र यच्छत्यग्नये रसवतेऽजक्षीरे चरुं निर्वपेद्यः कामयेत रसवान्थ्-स्यामित्यग्निमेव रसवन्त्र स्वेन भाग्धेयेनोप धावित स एवैन्थ् रसवन्तं करोति – [] 18

TS 2.2.4.5

रस्वानेव भवत्यजक्षीरे भवत्याग्नेयी वा एषा यद्जा साक्षादेव

रस्मव रुन्धेऽग्नये वसुमते पुरोडाशम्ष्राकपालं निर्वपेद्यः कामयेत

वसुमान्थ्-स्यामित्यग्नि—मेव वसुमन्त्य स्वेन भागधेयेनोप धावति

स एवैनं वसुमन्तं करोति वसुमानेव भवत्यग्नये वाजसृते

पुरोडाशम्ष्राकपालं निर्वपेथ् संग्रामे संयते वाजं – [] 19

TS 2.2.4.6 "वा एष सिसीर्.षति यः संग्रामं जिगीषत्यग्निः खलु वै देवानां वाज ए हन्ति वृत्रं जयित त ए संग्राममथो अग्निरिव न प्रतिधृषे भवत्यग्नयेऽग्निवते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्-यस्याग्ना-विग्नि मभ्युद्धरेयु – निर्दिष्टभागो वा एतयोरन्योऽनिर्दिष्टभागोऽन्यस्तौ । । संभवन्तौ यजमान — [ ] **20** TS 2.2.4.7 -मभि सं भवतः स ईश्वर आर्तिमार्तो-र्यदग्नयेऽग्निवते निर्वपति भागधेयेनैवैनौ शमयति नाऽऽ*र्तिमार्च्छति यजमानोऽग्नये ज्योतिष्मते पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेद्-यस्याग्निरुद्धृतोऽहुतेऽग्निहोत्र ्रायेदपर आदीप्यानूद्धृत्य इत्याहुस्तत् तथा न कार्य यद्– भागधेयमभि पूर्व उद्धियते किमपरोऽभ्यु – [ ] 21 TS 2.2.4.8 -द्धियेतेति तान्येवावक्षाणानि सन्निधाय मन्थेदितः प्रथमं जज्ञे

अग्निः स्वाद्योने-रधि जातवेदाः ।

स गायत्रिया त्रिष्टुभा जगत्या देवेभ्यो हव्यं वहतु प्रजानन्निति छन्दोभिरेवैन स्वाद्योनेः प्र जनयत्येष वाव सोऽग्निरित्याह ज्योतिस्त्वा अस्य परापतितमिति यदग्नये ज्योतिष्मते निर्वपति यदेवास्य () ज्योतिः परापतितं तदेवावं रुन्धे ॥ 22 (करोत्यन्नादो – दधाति यदग्नये – शुचये चक्षुरेवास्मिन् तेन दधाति -करोति - वाजं - यजमान - मु - देवास्य - षट्चं) (A4) TS 2.2.5.1 वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेद्-वारुणं चरुं दिधक्राव्.ण्णे चरुमभिशस्यमानो यद्-वैश्वानरो द्वादशकपालो भवति संवथ्सरो वा ा । । । । । । । । । । । अग्नि वैश्वानरः संवध्सरेणैवैन अग्नि स्वदयत्यप पापं वर्ण ् हते वारुणेनैवैनं वरुणपाञ्चान् मुञ्चित दिधक्राव्.ण्णा पुनाति हिरण्यं दक्षिणा पवित्रं वै हिरण्यं पुनात्येवैनमाद्य-मस्यान्नं भवत्येतामेव निर्वपेत् प्रजाकामः सँवथ्सरो – [ ] 23 TS 2.2.5.2 वा एतस्याशान्तो योनिं प्रजायै पशूनां निर्दहति योऽलं प्रजायै सन् प्रजां न विन्दते यद्-वैश्वानरो द्वादशकपालो भवति सँवथ्सरो वा

अग्नि वैश्वानरः संवध्सरमेव भागधेयेन शमयति सोऽस्मै शान्तः

स्वाद्योनेः प्रजां प्र जनयति वारुणेनैवैनं वरुणपाशान् मुञ्चिति

दिधिक्राव्.ण्णा पुनाति हिरण्यं दिक्षणा पवित्रं वै हिरण्यं

पुनात्येवैनं [] 24

TS 2.2.5.3

विन्दते प्रजां वैश्वान् ह्यादशकपालं निर्विपत् पुत्रे जातेयदृष्टाकपालो भवित गायित्रयैवैनं ब्रह्मवर्चसेन पुनाति यन्नवकपाल-स्त्रिवृतैवास्मिन् तेजो द्याति यद्-दर्शकपालो विराजैवास्मिन्नन्नाद्यं द्याति यद्-द्याकपालो विराजैवास्मिन्नन्नाद्यं द्याति यद्-द्याकपालो जगत्यैवास्मिन् पुत्र्न् द्याति यस्मिन् जात एतामिष्टिं निर्विपति पूत- [ ] 25

TS 2.2.5.4

एव तेजस्व्यन्नाद इन्द्रियावी पशुमान् भवत्यव वा एष

। । । ॥

सुवर्गाल्लोकाच्छिद्यते यो दर् शपूर्णमासयाजी सन्नमावास्यां वा

पौर्णमासीं वाऽतिपादयित सुवर्गाय हि लोकाय दर शपूर्णमासाविज्येते

वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेदमावास्यां वा पौर्णमासीं

वाऽतिपाद्य सँवथ्सरो वा अग्नि वैश्वानरः संवथ्सरमेव प्रीणात्यथो संवथ्सरमेवास्मा उप दधाति सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्या-[] 26 TS 2.2.5.5 अथो देवता एवान्वारभ्य सुवर्गं लोकमेति वीरहा वा एष देवानां ग्नेयमष्टाकपालं निर्वपेद्-वैश्वानरं द्वादशकपाल-मग्निमुद्वासयिष्यन् यदष्टाकपालो भवत्यष्टाक्षरा गायत्रीगायत्रो ऽग्निर्यावानेवाग्निस्तस्मा आतिथ्यं करोत्यथो यथा जनं यतेऽवसं करोति तादू – [ ] 27 TS 2.2.5.6 -गेव तद्-द्वादशकपालो वैश्वानरो भवति द्वादश मासाः संवथ्सरः . संवथ्सरः खलु वा अग्नेर्योनिः स्वामेवैनं "योनिं गमय-त्याद्यमस्यान्नं भवति वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेन्मारुत ए सप्तकपालं ग्रामकाम आहवनीये वैश्वानरमधि श्रयति गार्.हंपत्ये मारुतं पापवस्यसस्य विधृत्यै द्वादशकपालो वैश्वानरो भवति द्वादश मासाः संवथ्सरः संवथ्सरेणैवास्मै सजाता⊌श्च्यावयति मारुतो भवति – [ ] **28**

TS 2.2.5.7

मरुतो वै देवानां विशो देवविशेनैवास्मै मनुष्यविशमव रुन्धे
सप्तकपालो भवित सप्तगणा वै मरुतो गणश एवास्मै सजातानव
रुन्धे उनूच्यमान आ सादयित विशमेवास्मा अनुवर्त्मानं करोति ॥ 29
(प्रजाकामः सँवथ्सरः – पुनात्येवैनं – पूतः – समष्ट्यै –
तादृङ् – मारुतो भव – त्येकाश त्रिष्शच्या (१५५)

TS 2.2.6.1

आदित्यं चरुं निर्वपेथ् संग्राम-मुपप्रयास्यित्वयं वा अदितिरस्यामेव
पूर्वे प्रित तिष्ठन्ति वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेदायतनं गृत्वासं वथ्सरो
वा अग्नि वैश्वानरः सं वथ्सरः खलु वै देवाना—मायतनमेतस्माद्वा
आयतनाद्—देवा असुरानजयन्. यद्—वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपिति
देवानामेवाऽऽयतने यतते जयित त्र संग्राममेतस्मिन् वा
एतौ मृजाते — [ ] 30

TS 2.2.6.2

यो विद्विषाणयोरत्नमत्ति वैश्वान् द्वादशकपालं निर्वपेद्-विद्विषाणयोरत्नं । । । । । जग्ध्वा साँवथ्सरो वा अग्नि-वैश्वान् साँवथ्सरस्वदितमेवात्ति

नास्मिन् मृजाते सँवध्सराय वा एतौ सममाते यौ सममाते तयोर्यः पूर्वोऽभिद्रृह्यति तं वरुणो गृह्णाति वैश्वान् द्वादशकपालं निर्वपेथ् सममानयोः पूर्वोऽभिद्रृह्य सँवध्सरो वा अग्निवैश्वान्रः सँवध्सरमेवाऽऽ*प्त्वा निर्वरुणं – [ ] 31

TS 2.2.6.3

प्रस्तादिभ दृह्यित नैनं वरुणो गृह्णात्याव्यं वा एष प्रति गृह्णाति योऽविं प्रतिगृह्णाति वैश्वान् रं द्वादशकपालं निर्वपेदिवं प्रतिगृह्णा संवथ्सरो वा अग्निवेश्वान् रः संवथ्सरस्विदतामेव प्रति गृह्णाति नाऽऽ*व्यं प्रति गृह्णात्यात्मनो वा एष मात्रामाप्नोति य उभयादत् प्रतिगृह्णात्यात्मनो वो एष मात्रामाप्नोति य उभयादत् प्रतिगृह्णात्यश्वं वा पुरुषं वा वैश्वान् रं द्वादशकपालं निर्वपेदुभयादत् – [] 32

TS 2.2.6.4

प्रतिगृह्य संवथ्सरो वा अग्निवैश्वानरः संवथ्सरस्विदतमेव
प्रिति गृह्णाति नात्मनो मात्रामाप्नोति वैश्वानरं द्वादशकपालं निर्वपेथ्
सिनिमेष्यन्थ्-संवथ्सरो वा अग्निवैश्वानरो यदा खलु वै संवथ्सरं
जनतायां चरत्यथ स धनार्घो भवतियद्-वैश्वानरं द्वादशकपालं

निर्वपति संवथ्सरसातामेव सनिम्भि प्र च्यवते दानकामा अस्मै । । प्रजा भवन्ति यो वै संवथ्सरं – [] 33

TS 2.2.6.5

प्रयुज्य न विमुञ्चत्यप्रतिष्ठानो वै स भवत्येतमेव वैश्वानरं पुनरागत्य निर्वपेद्यमेव प्रयुद्धे तं भागधेयेन वि मुञ्चित प्रतिष्ठित्यै यया एक्वोत्तमां गामाजेत् तां भ्रातृव्याय प्र हिण्यान्निर्ऋतिमेवास्मै प्र हिणोति ॥ 34 (मृजाते – निर्वरुणं – वपेदुभयादद – यो वै । संवथ्सर ए – षट्त्रि एशच्चे) (A6)

TS 2.2.7.1

पुनद्रं चरुं निर्विपेत् प्रशुकाम ऐन्द्रा वै प्रश्व इन्द्रमेव स्वेन
भागधेयेनोप धावित स एवास्मै प्रशून् प्र यच्छित प्रशुमानेव भवित
चरुर्भवित स्वादेवास्मै योनेः प्रशून् प्रजनयतीन्द्रायेन्द्रियावते
पुरोडाश्मेकादशकपालं निर्विपेत् प्रशुकाम इन्द्रियं वै प्रशव
इन्द्रमेवेन्द्रियावन्त
स्वेन भागधेयेनोप धावित स – [ ] 35

TS 2.2.7.2 एवास्मा इन्द्रियं पशून् प्र यच्छति पशुमानेव भवतीन्द्राय-धर्मवते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्-ब्रह्मवर्चसकामो ब्रह्मवर्चसं वै घर्म इन्द्रमेव घर्मवन्त स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं द्धाति ब्रह्मवर्चस्येव भवतीन्द्रायार्कवते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेदन्नकामोऽर्को वै विवानामन्नमिन्द्रमेवार्कवन्त ७ स्वेन भागधेयेनो – [] 36 TS 2.2.7.3 -प धावति स एवास्मा अन्नं प्र यच्छत्यन्नाद एव भवतीन्द्राय घर्मवते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेदिन्द्राये–न्द्रियावत इन्द्रायाऽर्कवते भूतिकामो यदिन्द्राय घर्मवते निर्वपति शिर एवास्य तेन करोति यदिन्द्रायेन्द्रियावत आत्मानमेवास्य तेन करोतियदिन्द्रायाऽर्कवते भूत एवान्नाद्ये प्रति तिष्ठति भवत्येवेन्द्राया – [ ] 37 TS 2.2.7.4 -ऽ्होमुचे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्यः पाप्मना गृहीतः स्यात् पाप्मा वा अं्ह इन्द्रमेवाऽं्होमुचं स्वेन भागधेयेनोप धावति स

निर्वपेद्यं मृधोऽभि प्रवेपेरन्-राष्ट्राणि वाऽभि समियु-रिन्द्रमेव वैमृध७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मान्मृधो – [] 38 TS 2.2.7.5 प्रपहन्तीन्द्राय त्रात्रे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्–बद्धो वा परियत्तो वेन्द्रमेव त्रातार स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं त्रायत इन्द्रायार्काश्वमेधवते पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्यं महायज्ञो नोपनमेदेते वै महायज्ञस्यान्त्ये तनू यदर्काश्वमेधाविन्द्र-मेवार्काश्वमेधवन्त ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मा () अन्ततो महायज्ञं च्यावयत्युपैनं महायज्ञो नमति ॥ 39 । । । । (इन्द्रियावन्त्र ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति सो – ऽर्कवन्त ७ स्वेन भागधेर्यनै – वेन्द्राया – स्मान् मृधो – ऽस्मै – सप्त च) (A7) TS 2.2.8.1 इन्द्रायान्वृजवे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद् ग्रामकाम इन्द्रमेवान्वृजु ७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै सजाताननुकान् करोति ग्राम्येव भवतीन्द्राण्यै चरुं निर्वपेद्यस्य

सेनाऽसंश्रितेव स्यादिन्द्राणी वै सेनायै देवतेन्द्राणीमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति सैवास्य सेनाश्र सं इयति वल्बजानपी-[] 40

TS 2.2.8.2

-द्ध्मे सं नहोद्-गौ-र्यत्राधिष्कन्नान्यमेहत् ततो बल्बजा उदितष्ठन्
गवामेवैनं न्यायमिपिनीय गा वेदयतीन्द्राय मन्युमते मनस्वते
पुरोडाञ्चमेकादशकपालं निर्वपेथ् संग्रामे संयत्त इन्द्रियेण वै
मन्युना मनसा संग्रामं जयतीन्द्रमेव मन्युमन्तं मनस्वन्त स्वेन
भागधेयेनोप धावित स एवास्मिन्निन्द्रियं मन्युं मनो दधाित
जयित त्रं – [] 41

TS 2.2.8.3

प्रोडाशमेकादशकपालं निर्वपेद्यः कामयेत दानकामा मे प्रजाः स्यु - [] 42 TS 2.2.8.4 -रितीन्द्रमेव दातार७ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै दानकामाः प्रजाः करोति दानकामा अस्मै प्रजा भवन्तीन्द्राय प्रदात्रे प्रदातार स्वेन भागधेयेनोपधावति स एवास्मै प्र दापयतीन्द्राय स्त्राम्णे पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेदपरुद्धो वा – [] 43 **TS 2.2.8.5** ्रापरुद्धयमानो वेन्द्रमेव सुत्रामाण⊌ स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं त्रायते उनपरुद्ध्यो भवतीन्द्रो वै सदृङ् देवताभिरासीथ् स न व्यावृतमगच्छथ् स प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एतमैन्द्रमेकादशकपालं निरवपत् तेनै-वास्मिन्निन्द्रियमदधा-च्छक्वरी याज्यानुवाक्ये अकरोद्-वज्रो वै शक्वरी स एनं ँवज्रो भूत्या ऐन्ध - [ ] **44**

TS 2.2.8.6 । सोऽभवथ् सोऽबिभेद्-भूतः प्रमा धक्ष्यतीति स प्रजापतिं पुन-रुपाधावथ् स प्रजापतिः शक्वर्या अधिरेवतीं निरमिमीत शान्त्या अप्रदाहाय योऽलं श्रियै सन्थ्-सदृङ्ख्समानैः स्यात् तस्मा एतमैन्द्रमेकादशकपालं निर्वपेदिन्द्रमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्निन्द्रयं दधाति रेवती पुरोनुवाक्या भवति () शान्त्या अप्रदाहाय शक्वरी याज्या वज्रो वै शक्वरीस एनं ँवज्रो भूत्या इन्धे भवत्येव ॥ **45** (अपि – तर्थ – स्यु – वै – न्थ – भवति – चतुर्दश च) (४८) TS 2.2.9.1 आग्ना-वैष्णव-मेकादशकपालं निर्वपेदभिचरन्थ्-सरस्वत्याज्यभागा सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताभिश्चैवैनं यज्ञेन चाभि । । । । चरतिसरस्वत्याज्यभागा भवति वाग्वै सरस्वती वाचैवैनमभि चरति बार्.हस्पत्यश्चरु भंवति ब्रह्म वै देवानां बृहस्पति ब्रह्मणैवैनमभि चरति - [ ] 46

TS 2.2.9.2

प्रति वै परस्तादिभिचरन्तमभि चरिन्ते द्वेद्वे पुरोनुवाक्ये कुर्यादिति

प्रयुक्त्या एतयैव यजेताभिचर्यमाणो देवताभिरेव देवताः प्रतिचरित

पूर्युक्त्या पूर्विचरित्वा वाचं ब्रह्मणा ब्रह्म स देवताश्चेव यज्ञं च मद्ध्यतो

प्रवासपिति तस्य न कुतश्चनोपाव्याधो भवित नैनमभिचरन्-थ्रस्तृणुत

प्राग्नावैष्णव-मेकादशकपालं निर्विषेद्यं प्रज्ञो नो – [] 47

TS 2.2.9.3

-पनमेदिग्नः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञोऽग्निं चैव विष्णुं च स्वेन
भागधेयेनोप धावित तावेवास्मै यज्ञं प्र यच्छत उपैनं यज्ञो

नमत्याग्नावैष्णवं घृते च्रुं निर्वपेच्चक्षुष्कामोऽग्नेर्वे चक्षुषा मनुष्या

वि पञ्चित्त यज्ञस्य देवा अग्निं चैव विष्णुं च स्वेन भागधेयेनोप

धावति तावेवा – [ ] 48

TS 2.2.9.4

-ऽस्मिन् चक्षुर्द्धत्रश्चसुष्मानेव भवति धेन्वै वा एतद्-रेतो यदाज्य-मन्डुह-स्तण्डुला मिथुनादेवास्मै चक्षुः प्र जनयति । घृते भवति तेजो वै घृतं तेजश्चक्षु-स्तेजसैवास्मै तेजश्चक्षुरव रुन्ध इन्द्रियं वै वीर्यं वृङ्के भ्रातृव्यो यजमानोऽयजमानस्याध्वरकल्पां । । । । प्रति निर्वपेद्-भ्रातृव्ये यजमाने नास्येन्द्रियं – [] 49

TS 2.2.9.5

वैविर्यं वृङ्के पुरावाचः प्रविदितो – र्निर्वपेद्यावत्येव वाक् तामप्रोदितां भ्रातृ व्यस्य वृङ्के तामस्य वाचं प्रवदन्तीमन्या वाचोऽनु प्रवदन्ति ता इन्द्रियं विर्यं यजमाने दधत्याग्नावैष्णव – मृष्टाकपालं निर्वपेत् प्रातस्सवनस्याऽऽ* काले सरस्वत्याज्यभागा स्याद् बार् हस्पत्यश्चरु – र्यदृष्टाकपालो भवत्यष्टाक्षरा गायत्री गायत्रं प्रातस्सवनं । प्रातस्सवनमेव तेनाप्नो – [] 50

TS 2.2.9.6

-त्याग्नावैष्णव-मेकादशकपालं निर्वपेन्माद्ध्यन्दिनस्य सवनस्याऽऽ

*काले सरस्वत्याज्यभागा स्याद् बार्.हस्पत्य-श्चरु र्यदेकादशकपालो
भवत्येकादशाक्षरा त्रिष्टुप् त्रेष्टुभं माद्ध्यन्दिन् स्वनं माद्ध्यन्दिनमेव

सवनं तेनाऽऽ*प्नोत्याग्नावैष्णवं द्वादशकपालं निर्वपेत्

तृतीयसवनस्याऽऽ*काले सरस्वत्याज्यभागा स्याद् बार्.हस्पत्यश्चरुर्यद्

द्वादशकपालो भवति द्वादशाक्षरा जगती जागतं तृतीयसवनं TS 2.2.9.7 प्रतिचरति यूज्ञेन यज्ञं वाचा वाचं ब्रह्मणा ब्रह्म कपालैरेव छन्दा ७ स्याप्नोति पुरोडाशैः सवनानि मैत्रावरुणमेककपालं निर्वपेद्-वशायै काले यैवासौ भ्रातृव्यस्य वशाऽनूबन्ध्या सो एवैषैतस्यैककपालो भवति न हि कपालैः पशु-मर्.हत्याप्तुं ॥ 52 । । (ब्रह्मणैवैनमभि चरति – यज्ञो न – तावेवा – ऽस्येन्द्रिय – ॥ ॥ ॥ माप्नोति –देवताः – सप्तत्रिण्शच्च) (A9) TS 2.2.10.1 असावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन् तस्मा एत ए । सोमारौद्रं चरुं निरवपन् तेनैवास्मिन् रुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्चसकामः स्यात् तस्मा एत ए सोमारौद्रं चरुं निर्वपेथ् सोमं चैव रुद्रं च स्वेन । । । भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं धत्तो ब्रह्मवर्चस्येव भवति तिष्यापूर्णमासे निर्वपेद् – रुद्रो – [ ] 53

तिष्यः सोमः पूर्णमासः साक्षादेव ब्रह्मवर्चसमव रुन्धे परिश्रिते याजयित ब्रह्मवर्चसस्य परिगृहीत्यै श्वेतायै श्वेतविष्सायै दुग्धं मिथितमाज्यं भवत्याज्यं प्रोक्षणमाज्येन मार्जयन्ते यावदेव ब्रह्मवर्चसं तथ् सर्वं करोत्यित ब्रह्मवर्चसं क्रियत इत्याहुरीश्वरो दुश्चर्मा भिवतोरिति मानवी ऋचौ धाय्ये कुर्याद्-यद्वै किञ्च मनुरवद्त्-तद्-भेषजं - [] 54

TS 2.2.10.3

भेषजमेवास्मै करोति यदि बिभीयाद्—दुश्चर्मा भविष्यामीति
सोमापौष्णं चरुं निर्वपेथ् सौम्यो वै देवतया पुरुषः पौष्णाः पुश्चः
स्वयैवास्मै देवतया पुशुभिस्त्वचं करोति न दुश्चर्मा भवित सोमारौद्रं
चरुं निर्वपेत् प्रजाकामः सोमो वै रेतोधा अग्निः प्रजानां प्रजनियता
सोम एवास्मै रेतो दधात्यग्निः प्रजां प्र जनयित विन्दते — [ ] 55

TS 2.2.10.4

प्रजा ए सो मारौद्रं चरुं निर्वपेदिभिचरन् – थ्सौम्यो वै देवतया पुरुष एष ह्रे यद्गिः स्वाया एवैनं देवतायै निष्क्रीय रुद्रायापि दधाति ताजगार्तिमार्च्छति सोमागैद्रं चरुं निर्वपे – ज्ज्योगामयावी सोमं वा एतस्य रसो गच्छत्यग्नि र् शरीरं यस्य ज्योगामयति सोमादेवास्य रसं निष्क्रीणात्यग्नेः शरीरमुत यदी – [] 56

TS 2.2.10.5

-तासु भवित जीवत्येव सोमारुद्रयोर्वा एतं ग्रसित्र होता
निष्विदित स ईश्वर आर्ति-मार्ती-रन्ड्वान् होत्रा देयो विहुर्वा
अनुड्वान्. विहुर्. होता विहुनैव विहुमात्मान स्पृणोति सोमारौद्रं
च्रहं निर्विपद्यः कामयेत स्वेऽस्मा आयतने भ्रातृव्यं जनयेयमिति वेदिं
पिरगृह्यार्द्धमुद्धन्याद्द्धं नाधं बर्.हिषः स्तृणीयाद्धं ()
नार्द्ध-मिद्ध्मस्याभ्यादद्ध्यादर्द्धं न स्व एवास्मा आयतने भ्रातृव्यं
जनयति ॥ 57 (रुद्रो - भेषजं - विन्दते - यदि -

TS 2.2.11.1

पेन्द्रमेकादशकपालं निर्वपेन्मारुत ए सप्तकपालं ग्रामकाम् इन्द्रं चैव मरुतश्च स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवास्मै सजातान् प्र यच्छन्ति ग्राम्येव भवत्याहवनीय ऐन्द्रमधि श्रयति गार् हपत्ये मारुतं पापवस्यसस्य विधृत्यै सप्तकपालो मारुतो भवति सप्तगणा वै । । । । । । मरुतोगण्ञा एवास्मै सजातानव रुन्धेऽनूच्यमान आ सादयति । विशमेवा – [] 58

TS 2.2.11.2

-स्मा अनुवर्त्मानं करोत्येतामेव निर्विषद्यः कामयेत क्षृत्राय च विशे च स्मदं दद्ध्यामित्यैन्द्रस्या – वद्यन् ब्रूयादिन्द्रायानु ब्रूहीत्याश्राव्य ब्रूयान् – मरुतो यजेति मारुतस्यावद्यन् ब्रूयान्मरुद्भ्योऽनु ब्रूहीत्याश्राव्य ब्रूयादिन्द्रं यजेति स्व एवैभ्यो भागधेये स्मदं दधाति

TS 2.2.11.3

निर्वपेद्यः कामयेत कल्पेरिन्निति यथादेवतमवदाय यथादेवतं यजेद्भागधेयेनैवैनान् यथायथं कल्पयित कल्पन्त एवैन्द्र-मेकादशकपालं
निर्वपेद्-वैश्वदेवं द्वादशकपालं ग्रामकाम् इन्द्रं चैव विश्वा अश्व
देवान्थ्-स्वेन भागधेयेनोप धावित त एवास्मै सजातान्
प्र यच्छन्ति ग्राम्येव भवत्यैन्द्रस्यावदाय वैश्वदेवस्याव

द्वेवन्द्रस्यो = [] 60

न्परिष्टादिन्द्रियेणैवास्मा उभयतः सजातान् परि गृह्णात्युपाधाय्यपूर्वयं वासो दक्षिणा सजातानामुपहित्यै पृश्चिययै दुग्धे प्रैयङ्गवं चरुं विर्विपन्मरुद्भ्यो ग्रामकामः पृश्चियै वै पयसो मरुतो जाताः पृश्चियै विषयसो मरुतो जाताः पृश्चियै विषयङ्गवो मारुताः खलु वै देवतया सजाता मरुत एव स्वेन पाग्धेयेनोप धावति त एवास्मै सजातान् प्र यच्छन्ति ग्राम्येव भवति प्रियवती याज्यानुवाक्ये – [ ] 61

TS 2.2.11.5

TS 2.2.11.6 -मेतया संज्ञान्याऽयाजयदग्नये वसुमते पुरोडाशमष्टाकपालं निरवपथ् सोमाय रुद्रवते चरुमिन्द्राय मरुत्वते पुरोडाश -मेकादशकपालं वरुणायाऽऽ*दित्यवते चरुं ततो वा इन्द्रं देवा ज्यैष्ठ्यायाभि समजानत यः समानैर्मिथो विप्रियः स्यात् तमेतया ा । । । । । । संज्ञान्या याजयेदग्नये वसुमते पुरोडाञ्चामष्टाकपालं निर्वपेथ् सोमाय ऽऽ*दित्यवते चरुमिन्द्रमेवैनं भूतं ज्यैष्ठ्याय समाना अभि सं जानते । ॥ वसिष्ठः समानानां भवति ॥ **63** । (विशमेव – तिष्ठन्त्येतामे – वाथैन्द्रस्य – याज्यानुवाक्ये – तं – ्रं वरुणाय –चतुर्दश च) (A11) TS 2.2.12.1 हिरण्यगर्भ > 1, आपो ह यत् > 2, प्रजापते > 3 ॥ स वेद पुत्रः पितरण् स मातरण् स सूनुर्भुवथ् स भुवत् पुनर्मघः। स द्यामौर्णोदन्तरिक्ष ए स सुवः स विश्वा भुवो अभवथ् स आ*ऽभवत्॥

```
उदु त्यं >^{4}, चित्रं >^{5}॥
स प्रत्नवन्नवीयसाऽ*ग्ने द्युम्नेन साँयता । बृहत् ततन्थ भानुना ॥
न काव्या वेधसः शश्वतस्कर्.हस्ते दधानो – [ ] 64
TS 2.2.12.2
नर्या पुरूणि ।
ा । । ॥
अग्निर्भुवद्रयिपती रयीणा एं सत्रा चक्राणो अमृतानि विश्वा ॥
हिरण्यपाणिमूतये सवितारमुप ह्वये ।
स चेता देवता पदं॥
वाममद्य सवितर्वाममु श्वो दिवेदिवे वाममस्मभ्य 🗸 सावीः ।
ा । । ।
वामस्य हि क्षयस्य देव भूरेरया धिया वामभाजः स्याम ॥
बडित्था पर्वतानां खिद्रं बिभर्.षि पृथिवि ।
प्रया भूमि प्रवत्वति महा जिनोषि – [ ] 65
TS 2.2.12.3
महिनि॥
स्तोमासस्त्वा विचारिणि प्रतिष्टोभन्त्यकुभिः।
प्र या वाजं न हेषन्तं पेरुमस्यस्यर्जुनि ॥
```

ऋदूदरेण सख्या सचेय यो मा न रिष्ये द्धर्यश्व पीतः । अयं ँयः सोमो न्यधाय्यस्मे तस्मा इन्द्रं प्रतिरमेम्यच्छ ॥ आपान्तमन्युस्तृपलप्रभर्मा धुनिः शिमीवाञ्छरुमा ् ऋजीषी । सोमो विश्वान्यतसा वनानि नार्वागिन्द्रं प्रतिमानानि देभुः ॥ प्र - [] 66 TS 2.2.12.4 । । । । । । सुवानः सोम ऋतयुश्चिकेतेन्द्राय ब्रह्म जमदग्निरर्चन्न् । वृषा यन्ताऽसि शवसस्तुरस्यान्तर्यच्छ गृणते धर्त्रं दृण्ह ॥ सबाधस्ते मदं च शुष्मयं च ब्रह्म नरो ब्रह्मकृतः सपर्यन् । अर्को वा यत् तुरते सोमचक्षास्तत्रेदिन्द्रो दधते पृथ्सु तुर्यां ॥ वषट् ते विष्णवास आ कृणोमि तन्मे जुषस्व शिपिविष्ट हव्यं । 67 TS 2.2.12.5 वर्द्धन्तु त्वा सुष्टुतयो गिरो मे यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ प्र तत् ते अद्य शिपिविष्ट नामाऽर्यः श्र्सामि वयुनानि विद्वान् । तन्त्वां गृणामि तवसमतवीयान् क्षयन्तमस्य रजसः पराके ॥

किमित् ते विष्णो परिचक्ष्यं भूत् प्र यद्ववक्षे शिपिविष्टो अस्मि। मा वर्पो अस्मदप गूह एतद्यदन्यरूपः समिथे बभूथ ॥ **68** TS 2.2.12.6 अग्ने दा दाशुषे रियं वीरवन्तं परीणसं। शिशीहि नः सूनुमतः ॥ दा नो अग्ने शतिनो दाः सहस्रिणो दुरो न वाज ॥ श्रुत्या अपा वृधि। प्राची द्यावापृथिवी ब्रह्मणा कृथि सुवर्ण शुक्रमुषसो वि दिद्युतुः ॥ अग्निर्दा द्रविणं वीरपेशा अग्निर्. ऋषिं यः सहस्रा सनोति । । । । अग्निर्दिवि हव्यमा ततानाग्ने धीमानि विभृता पुरुत्रा ॥ TS 2.2.12.7 नो मधीं > , रा तू भर > ॥ घृतं न पूतं तनूररेपाः शुचि हिरण्यं । तत् ते रुक्मो न रोचत स्वधावः ॥ उभे सुश्चन्द्र सर्पिषो दर्वी श्रीणीष आसनि । उतो न उत् पुपूर्या उक्थेषु शवसस्पत इष सतोतृभ्य आ भर ॥

```
वायो रात ए हरीणां युवस्व पोष्याणां।
उत वा ते सहस्रिणो स्थ आ यातु पाजसा ॥
प्र याभि - [ ] 70
TS 2.2.12.8
-र्यासि दाश्वाण्समच्छा नियुद्धि-र्वायविष्टये दुरोणे ।
नि नो रिये सुभोजसं युवेह नि वीरवद्-गव्यमिश्चयं च राधः॥
रेवतीर्नः सधमाद इन्द्रे सन्तु तुविवाजाः ।
क्षुमन्तो याभिर्मदेम ॥
रेवा 🗸 इद्रेवतः स्तोता स्यात् त्वावतो मघोनः ।
पेदु हरिवः श्रुतस्य ॥ 71
(दधानो - जिनोषि - देभुः प्र - हव्यं - बभूथ - मा - याभि -
्र
श्रत्वारि्शच्च ) (A12)
```

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :| (प्रजापतिस्ताः सृष्टा – अग्नये पथिकृते – ग्नये कामाया –
| ग्नयेन्नवते –वैश्वान्र –मादित्यं चरु – मैन्द्रं चरु – मिन्द्रायान्वृजव
| - आग्नावैष्णव –मसौ सोमारौद्र – मैन्द्रमेकादशकपाल ्–
| हिरण्यगर्भो – द्वादश)

 Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :

 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 <t

First and Last Padam of Second Prasnam of Kandam 2:
। (प्रजापतिः – प्रेदु हरिवः श्रुतस्य)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रञ्नः समाप्तः ॥

2.2.1 Appendix

<u>2.2.12.1 – हिरण्यगर्भ > $\frac{1}{2}$ </u>

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् । । । । । । स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हुविषा विदेम ॥

(Appearing in TS 4-1-8-3)

<u>2.2.12.1 – आपो ह यत्</u>>²,

(Appearing in TS 4-1-8-3)

<u> 1</u> <u>2.2.12.1 – प्रजापते</u>>

(Appearing in TS 1-8-14-2)

द्वितीयकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः

2.2.12.1 — चित्रं > वित्रं | वित्रं चित्रं चेश्च मित्रस्य वरुणस्याऽग्नेः ।

चित्रं देवाना — मुदगादनीकं चेश्च मित्रस्य वरुणस्याऽग्नेः ।

आऽ प्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्ष ्र सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥

(Appearing in TS 1-4-43-1)

2.2.12.7 - रा तू भर निया वसुपतिं वसूनां। आ तू भर मािकरेतत् परिष्ठाद्विद्या हि त्वा वसुपतिं वसूनां। इन्द्र यत् ते माहिनं दत्रमस्त्यस्मभ्यं तद्धर्यश्च प्रयन्धि॥ (Appearing in TS 1-7-13-3)

द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

2.3 हितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – इष्टिविधानं

TS 2.3.1.1

आदित्येभ्यो भुवद्वद्भ्यश्चरुं निर्वपेद्भूतिकाम आदित्या वा एतं भूत्यै प्रित नुदन्ते योऽलं भूत्यै सन् भूतिं न प्राप्नोत्यादित्यानेव भुवद्वतः स्वेन भागधेयेनोप धावित त एवैनं भूतिं गमयिन्त भवत्येवा ऽऽदित्येभ्यो धारयद्वद्भ्य-श्चरुं निर्वपेदपरुद्धो वाऽपरुद्ध्यमानो वाऽऽदित्या वा अपरोद्धार आदित्या अवगमियतार आदित्यानेव धारयद्वतः – [ ] 1

TS 2.3.1.2

TS 2.3.1.3

TS 2.3.1.4

-त्यवगताऽस्य विडनवगत्रं गृष्ट्रमित्याहुर्ये कृष्णाः स्युस्तं वारुणं चरुं निर्वपेद्वारुणं वै गृष्ट्रमुभे एव विशं च गृष्ट्रं चाव गच्छति यदि नावगच्छे – दिम – मह – मादित्येभ्यो भागं निर्वपाम्या ऽमुष्मादमुष्ये विशोऽवगन्तोरिति निर्वपेदादित्या एवैनं भाग्धेयं प्रेफ्सन्तो विशमव – [] 4

TS 2.3.1.5

गमयन्ति यदि नावगच्छेदाश्वत्थान् मयूखान्थ् सप्त मद्ध्यमेषायामुप हन्यादिदमह—मादित्यान् बध्नाम्या ऽमुष्मादमुष्ये विशोऽवगन्तोरित्यादित्या एवैनं बद्धवीरा विशामव गमयन्ति यदि नावगच्छेदेतमेवाऽऽदित्यं चरुं

निर्वपेदिद्ध्मेऽपि मयूखान्थ् सं नहोदनपरुद्ध्यमेवावं गच्छत्याश्चत्था भवन्तिमरुतां वा एत () -दोजो यदश्वत्थ ओजसैव विशमव गच्छति सप्त भवन्ति सप्तगणा वै मरुतो गणश एव विशमव गच्छति । 5 (धारयंद्वतो – मरुतो – गच्छति – विशमवै – त – दष्टादश च) (AI) TS 2.3.2.1 देवा वै मृत्योरिबभयुस्ते प्रजापतिमुपाधावन् तेभ्य एतां प्राजापत्या ए शतकृष्णलां निरवपत् तयैवैष्वमृतमदधाद्यो मृत्योर्बिभीयात् तस्मा एतां प्राजापत्या ए शतकृष्णलां निर्वपेत् प्रजापतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन्नायुर्दधाति सर्वमायुरेति शतकृष्णला भवति शतायुः पुरुषः शतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये – [] 6 TS 2.3.2.2 प्रति तिष्ठति घृते भवत्यायुर्वै घृतममृत 🗸 हिरण्यमायुश्चैवास्मा अमृतं च समीची दधाति चत्वारिचत्वारि कृष्णलान्यवं द्यति

चतुरवत्तस्याऽऽप्त्या एकधा ब्रह्मण उप हरत्येकधैव यजमान

आयुर्दधात्यसावादित्यो न व्यरोचत तस्मै देवाः प्रायश्चित्तिमैच्छन् तस्मा एत ् सौर्यं चरुं निरवपन् तेनैवास्मिन् – [] 7

TS 2.3.2.3

रुचमदधुर्यो ब्रह्मवर्च्सकामः स्यात् तस्मा एत ए सौर्यं च्रहं
ा प्वास्मिन्
ब्रह्मवर्च्स देधाति ब्रह्मवर्चस्येव भवत्युभयतो रुक्मौ भवत उभयत
एवास्मिन् रुचं दधाति प्रयाजेप्रयाजे कृष्णलं जुहोति दिग्भ्य
एवास्मै ब्रह्मवर्च्समव रुन्ध आग्नेयमृष्टाकपालं निर्वपेथ् सावित्रं
द्याते प्रयाचे ।

TS 2.3.2.4

TS 2.3.2.5

-मेव निर्वपेद्धिरण्यं वित्त्वा नेन्द्रियेण वीर्येण व्यृद्ध्यत एतामेव
निर्वपेद्धस्य हिरण्यं नश्येद्यदाग्नेयो भवत्याग्नेयं वै हिरण्यं
नश्येद्य व हिरण्यं तेनैवैनद्-विन्दित सावित्रो भवति सिवतृप्रसूत

एवैनद्-विन्दित भूम्यै चरुर्भवत्यस्यां वा एतन्नश्यित

यन्नश्यत्यस्यामेवैनद्-विन्दतीन्द्र - [ ] 10

TS 2.3.2.6

-स्त्वष्टुः सोममभीषहाऽपिबथ् स विष्वङ् व्यार्च्छथ् स इन्द्रियेण
सोमपीथेन व्यार्द्ध्यत् स यदूर्द्ध्वमुदवमीत् ते श्यामाका अभवन्थ्स
प्रजापतिमुपाधावत् तस्मा एत्र सोमेन्द्र श्यामाकं चरुं निरवपत्
तेनैवास्मिन्निन्द्रिय सोमपीथमदधाद्वि वा एष इन्द्रियेण
सोमपीथेनर्द्ध्यते यः सोमं विमित्ति यः सोमवामी स्यात्
तस्मा-[] 11

TS 2.3.2.7

एत एत एत सो मे न्द्र ७ इया मा कं चरुं निर्वपेथ सो मं चै वे न्द्रं च स्वेन भागधेये नो प धावति ता वे वास्मि निर्देश सो मणी थं धत्तो नेन्द्रियेण सोमपीथेन व्यृद्ध्यते यथ् सौम्यो भवति सोमपीथमेवाव रुन्धे यदैन्द्रो भवतीन्द्रियं वै सोमपीथ इन्द्रियमेव सोमपीथमव रुन्धे रयामाको भवत्येष वाव स सोमः – [] 12

TS 2.3.2.8

साक्षादेव सोमपीथमव रुन्धे उग्नये दान्ने पुरोडाशमष्टाकपालं
निर्वपेदिन्द्राय प्रदान्ने पुरोडाशमेकादशकपालं पशुकामोऽग्निरेवास्मै
पशून प्रजनयति वृद्धानिन्द्रः प्र यच्छति दिध मधु घृतमापो धाना
भवन्त्येतद्वै पशूना ए रूप ए रूपेणैव पशूनव रुन्धे पञ्चगृहीतं
भवति पाङ्का हि पशवो बहुरूपं भवति बहुरूपा हि पश्वः—[] 13

TS 2.3.2.9

समृद्ध्यै प्राजापत्यं भवित प्राजापत्या वै प्रश्वः प्रजापितिरेवास्मै पशून् प्र जनयत्यात्मा वै पुरुषस्य मधु यन्मद्ध्वग्नौ जुहोत्यात्मानमेव तद्-यजमानोऽग्नौ प्र दधाति पुङ्क्त्यौ याज्यानुवाक्ये भवतः पाङ्कः पुरुषः पाङ्काः प्रश्व आत्मानमेव मृत्योर्निष्क्रीयपृशूनव रुन्धे ॥ 14 (इन्द्रिये – ऽस्मिन् – भूम्या – एता – मिन्द्रः – स्यात् तस्मै – सोमो – बहुरूपा हि पृशव – एकचत्वारिष्शच्च) (A2)

TS 2.3.3.1

देवा वै सत्रमास्त-र्धिपरिमितं यशस्कामास्तेषाण् सोमण् गजानं यश आर्च्छथ् स गिरिमुदैत् तमग्निरनूदैत् तावग्नीषोमौ समभवतां ताविन्द्रो यज्ञविभ्रष्टोऽनु परैत् तावब्रवीद्याजयतं मेति तस्मा एतामिष्टिं निरवपतामाग्नेय-म्ष्टाकपालमौन्द्र-मेकादशकपालण् सौम्यं चरुं तयैवास्मिन् तेज - [] 15

TS 2.3.3.2

इन्द्रियं ब्रह्मवर्चसमधतां यो यज्ञविभ्रष्टः स्यात् तस्मा एतामिष्टिं निर्विपेदाग्नेय-मृष्टाकपालमैन्द्र-मेकादशकपाल ए सौम्यं चरुं यदाग्नेयो भवति तेज एवास्मिन् तेन दधाति यदैन्द्रो । ॥ भवतीन्द्रियमेवास्मिन् तेन दधाति यथ् सौम्यो ब्रह्मवर्चसं तेना । ऽऽग्नेयस्य च सौम्यस्य चैन्द्रे स्माञ्लेषयेत् तेजश्चैवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं च समीची – [ ] 16

TS 2.3.3.3

धावति सैवैनं कामेन समर्द्धयत्युपैनं कामो नमत्यग्नीषोमीय-मष्टाकपालं निर्वपेद्-ब्रह्मवर्चसकामो-ऽग्नीषोमावेव स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन् ब्रह्मवर्चसं धत्तो ब्रह्मवर्चस्येव - [ ] 17

TS 2.3.3.4

। । । । । । । । । । भवति यदष्टाकपाल-स्तेनाऽऽग्नेयो यच्छ्यामाकस्तेन सौम्यः समृद्ध्यै सोमाय वाजिने श्यामाकं चरुं निर्वपद्यः क्लैब्याद्विभीयाद् रेतो हि वा एतस्माद्-वाजिनमपक्रामत्यथैष क्लैब्याह्रिभाय सोममेव वाजिन स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मिन् रेतो वाजिनं दधाति न क्लीबो भवतिब्राह्मणस्पत्य-मेकादशकपालं निर्वपेद् ग्रामकामो - [] 18

TS 2.3.3.5

ब्रह्मण-स्पतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै सजातान् प्र यच्छति ग्राम्येव भवति गणवती याज्यानुवाक्ये भवतः सजातैरेवैनं गणवन्तं करोत्येतामेव निर्वपेद्यः कामयेत ब्रह्मन् विशं वि नाशयेयमिति मारुती याज्यानुवाक्ये कुर्याद् ब्रह्मन्नेव

विशं ँवि नाशयति ॥ **19 (तेजः – समीची – ब्रह्मवर्चस्येव –** । ग्रामकाम – स्त्रिचत्वारि**्शच्च) (**A3)

TS 2.3.4.1

अर्यम्णे चरुं निर्वपथ् सुवर्गकामोऽसौ वा आदित्योऽर्यमाऽर्यमणमेव
स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैन ए सुवर्गं लोकं गमयत्यर्यम्णे
चरुं निर्वपेद्यः कामयेत दानकामा मे प्रजाः स्युरित्यसौ वा
ा ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
आदित्योऽर्यमा यः खलु वै ददाति सोऽर्यमाऽर्यमणमेव स्वेन
॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
भागधेयेनोप धावति स एवा – [ ] 20

TS 2.3.4.2

-स्मै दानकामाः प्रजाः करोति दानकामा अस्मै प्रजा भवन्त्यर्यम्णे चरुं निर्वपेद्यः कामयेत स्वस्ति जनतामियामित्यसौ वा आदित्योऽर्यमा- ऽर्यमणमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं तद्-गमयति
यत्र जिगमिषतीन्द्रो वै देवानामानुजावर आसीथ् स प्रजापति मुपाधावत् तस्मा एतमैन्द्रमानुषूकमेकादशकपालं नि- [ ] 21

बुद्ध्नादेवैनमग्रं [ ] 22

TS 2.3.4.4

परि णयत्यानुषूको भवत्येषा होतस्य देवता य आनुजावरः
समृद्ध्यै यो ब्राह्मण आनुजावरः स्यात् तस्मा एतं बार्हस्पत्यमानुषूकं
चक्रं निर्विपेद् बृहस्पतिमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैन्मग्र॰्
समानानां परि णयति बुद्ध्नवती अग्रवती याज्यानुवाक्ये भवतो
बुद्ध्नादेवैन्मग्रं परि णयत्यानुषूको भवत्येषा होतस्य () देवता
य आनुजावरः समृद्ध्यै ॥ 23

TS 2.3.5.1 प्रजापतेस्त्रयस्त्रिण्शद् दुहितरं आसन् ताः सोमाय राज्ञेऽददात् तासा ं रोहिणीमुपैत् ता ईर्ष्यन्तीः पुनरगच्छन् ता अन्वैत् ताः पुनरयाचत ता अस्मै न पुनरददाथ् सोऽब्रवीदृतममीष्व यथा समावच्छ उपैष्याम्यथं ते पुनर्दास्यामीति स ऋतमामीत् ता अस्मै प्नरददात् तासा 🗸 रोहिणीमेवोपैत् – [ ] 24 TS 2.3.5.2 तं यक्ष्म आर्च्छद्-राजानं यक्ष्म आरदिति तद्-राजयक्ष्मस्य जन्म यत् पापीयानभवत् तत् पापयक्ष्मस्य यज्जायाभ्योऽविन्दत् तज्जायेन्यस्यय एवमेतेषां "यक्ष्माणां जन्म वेद नैनमेते यक्ष्मा विन्दन्तिस एता एव नमस्यन्नुपाधावत् ता अब्रुवन् वरं वृणामहै समावच्छ एव न उपाय इति तस्मा एत – [ ] 25 TS 2.3.5.3 -मादित्यं चरुं निरवपन् तेनैवैनं पापाथ् स्नामादमुञ्चन्. यः पापयक्ष्मगृहीतः स्यात् तस्मा एतमादित्यं चरुं निर्वपेदादित्यानेव स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवैनं पापाथ् स्नामान्मुञ्चन्त्य-

(एवोपै -त- मस्मिन् - त्रयोदशच) (A5)

TS 2.3.6.1 प्रजापति र्देवेभ्योऽन्नाद्यं व्यादिशथ् सोऽब्रवीद्यदिमान्

। । राजानमिन्द्रमधिराजमिन्द्र७ स्वराजानं ततो वै स इमान् ँलोका७

स्त्रेधाऽदुहृत् तत् त्रिधातोस्त्रिधातुत्वं यं कामयेतात्रादः स्यादिति

तस्मा एतं त्रिधातुं निर्वपेदिन्द्राय राज्ञे पुरोडाश – [ ] 27

TS 2.3.6.2

-मेकादशकपाल-मिन्द्रायाधिराजायेन्द्राय स्वराज्ञेऽयं वा इन्द्रो राजाऽयमिन्द्रो-ऽधिराजो-ऽसाविन्द्रः स्वराडिमानेव लोकान्थ्-रिवेन भागधेयेनोप धावित त एवास्मा अन्नं प्र यच्छन्त्यन्नाद एव भवित यथा वथ्सेन प्रतां गां दुह एवमेवेमान् लोकान् प्रतान् काममन्नाद्यं दुह उत्तानेषु कपालेष्वधि श्रयत्ययातयामत्वाय त्रयः () पुरोडाञ्चा भवन्ति त्रयं इमे लोका एषां लोकानामाप्त्या । । । । । । । । उत्तरउत्तरो ज्यायान् भवत्येवमिव हीमे लोकाः समृद्ध्यै सर्वेषा– मभिगमयन्नवं द्यत्यछम्बट्कारं ँव्यत्यासमन्वाहानिर्दाहाय ॥ 28 (पुरोडाशं - त्रयः - षड्विं एशतिश्च) (A6) TS 2.3.7.1 देवासुराः सँयता आसन् तान् देवानसुरा अजयन् ते देवाः पराजिग्याना असुराणां वैश्यमुपाऽऽयन् तेभ्य इन्द्रियं वीर्यमपाक्रामत् । । । । । । तिदन्द्रोऽचायत् तदन्वपाक्रामत् तदवरुधं नाशक्नोत् तदस्मादभ्यर्द्धो ऽचरथ् स प्रजापतिमुपाधावत् तमेतया सर्वपृष्ठयाऽयाजयत् तयैवास्मिन्निन्द्रयं वीर्यमदधाद्य इन्द्रियकामो – [] 29 TS 2.3.7.2 वीर्यकामः स्यात् तमेतया सर्वपृष्ठया याजयेदेता एव देवताः स्वेन भागधेयेनोप धावति ता एवास्मिन्निन्द्रयं वीर्यं दधतियदिन्द्राय राथन्तराय निर्वपति यदेवाग्ने-स्तेजस्तदेवाव रुन्धेयदिन्द्राय बार्.हताय यदेवेन्द्रस्य तेजस्तदेवाव रुन्धेयदिन्द्राय वैरूपाय यदेव संवितुस्तेजस्त - [] 30 TS 2.3.7.3 देवाव रुन्धे यदिन्द्राय वैराजाय यदेव धातुस्तेजस्तदेवाव रुन्धे यदिन्द्राय शाक्वराय यदेव मरुतां तेजस्तदेवाव रुन्धेयदिन्द्राय रैवताय यदेव बृहस्पतेस्तेजस्तदेवाव रुन्ध एतावन्ति वै तेजा एसि तान्येवाव रुन्ध उत्तानेषु कपालेष्वधि श्रयत्ययातयामत्वाय द्वादशकपालः पुरोडाशों - [] 31 TS 2.3.7.4 भवति वैश्वदेवत्वाय समन्तं पर्यवद्यति समन्तमेवेन्द्रियं वीर्यं ्। यजमाने दधाति व्यत्यास-मन्वाहानिर्दाहायाश्च ऋषभो वृष्णिर्बस्तः । । । । । । । सादक्षिणावृषत्वायैतयैवयजेताभिशस्यमान एताश्चेद्वा अस्यदेवता । । ॥ अन्नमदन्त्यदन्त्युवेवास्य मनुष्याः ॥ 32 , (इन्द्रियकामः–सवितुस्तेजस्तत् – पुरोडाशो –ऽष्टात्रिप्शच्च) (A7)

TS 2.3.8.1 रजनो वै कौणेयः क्रतुजितं जानिकं चक्षुर्वन्यमयात् तस्मा एतामिष्टिं निरवपदग्नये भ्राजस्वते पुरोडाशमष्टाकपाल 🤟 सौर्यं चरुमग्नये भ्राजस्वते पुरोडाशमष्टाकपालं तयैवास्मिन् चक्षुरदधाद्-य-श्रक्षुकामः स्यात् तस्मा एतामिष्टिं निर्वपेदग्नये भाजस्वते पुरोडाशमष्टाकपाल एं सौर्यं चरुमग्नये भ्राजस्वते पुरोडाशमष्टाकपालमग्ने वैं चक्षुषा मनुष्या वि – [ ] 33 TS 2.3.8.2 पञ्यन्ति सूर्यस्य देवा अग्निं चैव सूर्यं च स्वेन भागधेयेनोप धावति तावेवास्मिन् चक्षुर्द्धत्रश्चक्षुष्मानेव भवति यदाग्नेयौ भवतश्चक्षुषी एवास्मिन् तत् प्रतिं दधाति यथ् सौर्यो नासिकां तेनाभितः सौर्यमाग्नेयौ भवतस्तस्मादिभतो नासिकां चक्षुषी तस्मान्नासिकया ्रा । । । । चक्षुषी विधृते समानी याज्यानुवाक्ये भवतः समान् ए हि ( ) चक्षुः समृद्ध्या उदुत्यं जातवेदस ए सप्त त्वां हरितो रथे चित्रं देवानामुदंगादनीकमिति पिण्डान् प्र यच्छति चक्षुरेवास्मै प्र यच्छति यदेव तस्य तत् ॥ **34 (वि – ह्यं – ष्टाविर््शतिश्च) (A8)**

TS 2.3.9.1 धुवोऽसि धुवोऽहण् सजातेषु भूयासं धीरश्चेता वसुविद् धुवोऽसि धुवोऽह एं सजातेषु भूयासमुग्रश्चेता वसुविद् धुवोऽसि धुवोऽह ए सजातेषु भूयासमभिभूश्चेता वसुविदामन-मस्यामनस्य देवा ये सजाताः कुमाराः समनसस्तानहं कामये हृदा ते मां कामयन्ता ् हदा तान् म आमनसः कृधि स्वाहा ऽऽमन-मस्या - [ ] 35 TS 2.3.9.2 ा । –मनस्य देवा याः स्त्रियः समनसस्ता अहं कामये हृदा ता मां निर्वपेद्ग्रामकामो वैश्वदेवा वै सजाता विश्वानेव देवान्थ्स्वेन भागधेयेनोप धावति त एवास्मै सजातान् प्र यच्छन्ति ग्राम्येव भवति सांग्रहणी भवति मनोग्रहणं वैसंग्रहणं मन एव . संजातानां — [ ] 36 TS 2.3.9.3 गृह्णाति धुवोऽसि धुवोऽह एं सजातेषु भूयासमिति परिधीन् परि द्धात्याशिषमेवैतामा शास्तेऽथो एतदेव सर्व ए सजातेष्वधि भवति

यस्यैवं विदुष एते परिधयः परिधीयन्त आमनमस्यामनस्य देवा इति तिस्र आहुती र्जुहोत्येतावन्तो वै सजाता ये महान्तो ये क्षुल्लका याः स्त्रियस्तानेवाव रुन्धे () त एनमवरुद्धा उप तिष्ठन्ते ॥ 37 (स्वाहा ऽऽमनमसि – सजातानार् – रुन्धे – पञ्च च) (A9) TS 2.3.10.1 यन्नवमैत् तन्नवनीतमभवद्-यदसर्पत् तथ् सर्पिरभवद्-यदद्धियत तद् घृतमभवदिश्विनोः प्राणोऽसि तस्य ते दत्तां ययोः प्राणोऽसि स्वाहेन्द्रस्य प्राणोऽसि तस्य ते ददातु यस्य प्राणोऽसि स्वाहा मित्रावरुणयोः प्राणोऽसि तस्य ते दत्तां ययोः प्राणोऽसि स्वाहा विश्वेषां देवानां प्राणोऽसि - [] 38 TS 2.3.10.2 तस्य ते ददतु येषां प्राणोऽसि स्वाहा घृतस्य धाराममृतस्य पन्थामिन्द्रेण दत्तां प्रयतां मरुद्धिः । तत् त्वा विष्णुः पर्यपञ्यत् तत् त्वेडा गव्यैरयत् ॥ पावमानेन त्वा स्तोमेन गायत्रस्य वर्तन्योपा थ्राो र्वीर्येण देवस्त्वा सवितोथ् सृजत् जीवातवे जीवनस्यायै

बृहद्रथन्तरयोस्त्वा स्तोमेन त्रिष्टुभो वर्तन्या शुक्रस्य वीर्येण देवस्त्वां सवितोथ् - [] 39 TS 2.3.10.3 न्त्र । । । । सृजतु जीवातवे जीवनस्याया अग्नेस्त्वा मात्रया जगत्यै वर्तन्याऽऽग्रयणस्य वीर्येण देवस्त्वा सवितोथ् सृजतु जीवातवे जीवनस्याया इममग्न आयुषे वर्चसे कृधि प्रियण् रेतो वरुण सोम राजन् । मातेवास्मा अदिते शर्म यच्छ विश्वे देवा जरदष्टिर्यथाऽसत्॥ अग्निरायुष्मान्थ् स वनस्पतिभिरायुष्मान् तेन त्वाऽऽयुषाऽऽयुष्मन्तं करोमि सोम आयुष्मान्थ् () स ओषधीभि र्यज्ञ आयुष्मान्थ् स दक्षिणाभि र्बह्माऽऽयुष्मत् तद्-ब्राह्मणैरायुष्मद् देवा आयुष्मन्तस्तेऽमृतेन पितर आयुष्मन्तस्ते स्वधयाऽऽयुष्मन्तस्तेन त्वा ऽऽयुषाऽऽ युष्मन्तं करोमि ॥ 40 (विश्वेषां देवानां प्राणोऽसि – त्रिष्टुभो वर्तन्या शुक्रस्य वीर्येण . देवस्त्वा सवितोथ् – सोम आयुष्मान् – पञ्चविङ्शतिश्च) (A10)

TS 2.3.11.1

अग्निं वा एतस्य शरीरं गच्छति सोम् ं रसो वरुण एनं वरुणपाशेन गृह्णाति सरस्वतीं वाग्गनाविष्णू आत्मा यस्य ज्योगामयित यो ज्योगामयावी स्याद्यो वा कामयेत सर्वमायुरियामिति तस्मा एतामिष्टिं निर्विपेदाग्नेय –मृष्टाकपाल् सौम्यं चुरुं वारुणं दशकपाल् सर्वास्य शरीरं निष्क्रीणाति सोमाद्रसं – [ ] 41

TS 2.3.11.2

वारुणेनैवैनं वरुणपाञ्चान् मुञ्चित सारस्वतेन वाचं दधात्यिगः सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताभिश्चैवैनं युज्ञेन च भिषज्यत्युत यदीतासु र्भवित जीवत्येव यन्नवमैत् तन्नवनीतम भवदित्याज्य मवेक्षतेरूपमेवास्यै – तन्महिमानं व्याचष्टेऽश्विनोः प्राणोऽसीत्याहाश्विनौ वै देवानां – [ ] 42

TS 2.3.11.3

TS 2.3.11.4

-ह प्राणमेवास्मिन्नेतेन दधाति बृहद्रथन्तरयोस्त्वा स्तोमेनेत्याहौज एवास्मिन्नेतेन दधात्यग्नेस्त्वा मात्रयेत्याहाऽऽत्मान—मेवास्मिन्नेतेन दधात्यृत्विजः पर्याहुर्यावन्त एवर्त्विजस्त एनं भिषज्यन्ति ब्रह्मणो हस्तमन्वारभ्य पर्याहुरेकधैव यजमान आयुर्दधित यदेव तस्य तिद्धरण्याद् – [] 44

TS 2.3.11.5

घृतं निष्पिबत्यायुर्वे घृतममृत्र ्रहिरण्यममृतादेवा ऽऽयुर्निष्पिबति

ञ्चतमानं भवति ञ्चतायुः पुरुषः ञ्चतेन्द्रिय आयुष्येवेन्द्रिये

प्रिते तिष्ठत्यथो खलु यावतीः समा एष्यन् मन्येत तावन्मान स्याथ्
समृद्ध्या इममग्न आयुषे वर्चसे कृधीत्याहाऽऽयुरेवास्मिन् वर्चो

दधाति विश्वे देवा जरदष्टिर्यथाऽसदित्या () –ह जरदिष्टिमेवैनं
करोत्यग्नि–रायुष्मानिति हस्तं गृह्णात्येते वै देवा आयुष्मन्तस्त

एवास्मिन्नायुर्दधति सर्वमायुरेति ॥ 45 , (रसं–देवाना ७–स्तोमेनेति–हिरण्या–दसदिति–द्वावि ए्शतिश्र)(A11) TS 2.3.12.1 — । प्रजापति र्वरुणायाश्वमनयथ् स स्वां देवतामार्च्छथ् स पर्यदीर्यत स एतं वारुणं चतुष्कपालमपश्यत् तं निरवपत् ततो वै स वरुणपाशादमुच्यत वरुणो वा एतं गृह्णाति योऽश्वं प्रतिगृह्णाति यावतोऽश्वान् प्रतिगृह्णीयात् तावतो वारुणान् चतुष्क्रपालान् निर्वपेद्-वरुणमेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवैनं वरुणपाञान् . मूञ्चति - [ ] 46 TS 2.3.12.2 चतुष्कपाला भवन्ति चतुष्पाद्ध्यश्वः समृद्ध्या एकमतिरिक्तं निर्वपेद्-यमेव प्रतिग्राही भवति यं वा नाद्ध्येति तस्मादेव वरुणपाञ्चान् मुच्यते यद्यपरं प्रतिग्राही स्याथ् सौर्यमेककपालमन् निर्वपेदमुमेवा ऽऽदित्यमुच्चारं कुरुते ऽपोऽवभृथमवैत्यफ्सु वै वरुणः साक्षादेव वरुणमव यजते ऽपोनप्त्रीयं चरुं () पुनरेत्य निर्वपेदफ्सु योनिर्वा अश्वः स्वामेवैन योनिं गमयति स

एन ुं शान्त उप तिष्ठते ॥ **47** (मुञ्चति – चरुष् – सप्तदंश च) (A12) TS 2.3.13.1 ा । । । । । । वामिन्द्रावरुणा सहस्या रक्षस्या तेजस्या तनूस्तये – मम एहसो मुञ्चतं यो वामिन्द्रावरुणावग्नौ स्नामस्तं वामेतेनाव यजे यो वामिन्द्रावरुणा द्विपाथ्सु पशुषु चतुष्पाथ्सु गोष्ठे गृहेष्वफ्स्वोषधीषु वनस्पतिषु स्नामस्तं वामेतेनाव यज इन्द्रो वा एतस्ये – [] 48 TS 2.3.13.2 -न्द्रियेणाप क्रामित वरुण एनं वरुणपाञ्चेन गृह्णाति यः पाप्मना गृहीतो भवति यः पाप्मना गृहीतः स्यात् तस्मा एतामैन्द्रावरुणीं पयस्यां निर्वपेदिन्द्र एवास्मिन्निन्द्रियं दधाति वरुण एनं वरुणपाञ्चान् – मुञ्चित पयस्या भवति पयो हि वा एतस्मादपक्रामत्यथैष पाप्मना गृहीतो यत् पयस्या भवति पय एवास्मिन् तया दधाति पयस्यायां - [ ] 49

TS 2.3.13.3 पुरोडाशमव दधात्यात्मन्वन्तमेवैनं करोत्यथो आयतनवन्तमेव चतुर्द्धा व्यूहित दिक्ष्वेव प्रति तिष्ठति पुनः समूहित दिग्भ्य एवास्मै भेषजं करोति समूह्याव द्यति यथाऽऽविद्धं निष्कृन्तति तादृगेव तद्यो वामिन्द्रावरुणावग्नौ स्नामस्तं वामेतेनाव यज इत्याह दुरिष्ट्या एवैनं पाति () यो वामिन्द्रावरुणा द्विपाथ्सु पशुषु स्नामस्तं वा मे तेनाव यज इत्याहैतावतीर्वा आप ओषधयो वनस्पतयः प्रजाः पशव उपजीवनीयास्ता एवास्मै वरुणपाञान्-मुञ्चति ॥ 50 (एतस्य – पयस्यायां – पाति – षड्वि॰्ञतिश्च) (४१३) TS 2.3.14.1 स प्रलव > 1, त्रिकाव्ये > 2, न्द्रं वो विश्वतस्परी> 3, न्द्रं नरः> 4 ॥ त्वं नः सोम विश्वतो रक्षा राजन्नघायतः। न रिष्येत् त्वावतः सखाः ॥ या ते धामानि दिवि या पृथिव्यां या पर्वतेष्वोषधीष्वफ्सु ॥ तेभिर्नो विश्वैः सुमना अहेडन् राजन्थ्-सोम प्रति हव्या गृभाय ॥ अग्नीषोमा सवेदसा सहूती वनतं गिरः।

सं देवत्रा बभूवथुः॥ युव - [ ] 51 TS 2.3.14.2 -मेतानि दिवि रोचनान्यग्निश्च सोम सक्रतू अधतं ॥ युव ् सिन्धू ्-रिभशस्ते-रवद्यादग्नीषोमा-वमुञ्चतं गृभीतान् ॥ अग्नीषोमाविम एं सु में शृणुतं वृषणा हवं। प्रति सूक्तानि हर्यतं भवतं दाशुषे मयः ॥ आऽन्यं दिवो मातरिश्वा जभाराऽमध्नादन्यं परि इयेनो अद्रेः। अग्नीषोमा ब्रह्मणा वावृधानोरुं यज्ञाय चक्रथुरु लोकं ॥ अग्नीषोमा हविषः प्रस्थितस्य वीत्रण् - [ ] 52 TS 2.3.14.3 ा हर्यतं वृषणा जुषेथां । सुशर्माणा स्ववसा हि भूतमथा धत्तं यजमानाय शं योः॥ आ प्यायस्व > 5, सं ते > 6 ॥ गुणानां त्वा गणपति ए हवामहे कविं कवीना – मुपमश्रवस्तमं। । । । । । । । । । ज्येष्ठराजं ब्रह्मणां ब्रह्मणस्पत आ नः शृण्वन्नूतिभिः सीद सादनं । स इज्जनेन स विशा स जन्मना स पुत्रैर्वाजं भरते धना नृभिः। देवानां ँयः पितरमाविवासति – [ ] 53 TS 2.3.14.4 । । । । । । स सुष्ट्रभा स ऋक्वता गणेन वल्ण रुरोज फलिग्ण रवेण। वृहस्पति–रुस्त्रिया हव्यसूदः कनिक्रदद्–वावशती–रुदाजत् ॥ मरुतो यद्ध वो दिवो>, या वः शर्म > ॥ अर्यमा ऽऽ याति वृषभ–स्तुविष्मान् दाता वसूनां पुरुहूतो अर्.हन्न् । ्। । । । । । । सहस्राक्षो गोत्रभिद्-वज्रबाहुरस्मासु देवो द्रविणं दधातु ॥ ये तेऽर्यमन् बहवो देवयानाः पन्थानो – [ ] 54 TS 2.3.14.5 राजन् दिव आचरन्ति । तेभिनों देव महि शर्म यच्छ शं न एधि द्विपदे शं चतुष्पदे ॥ बुद्ध्नादग्र-मङ्गिरोभि-र्गृणानो वि पर्वतस्य दृ एहितान्यैरत्।

बुद्ध्नादग्रेण वि मिमाय मानैर्वज्ञेण खान्यतृणन्नदीनां । वृथा उस्जत् पथिभि र्दीर्घयाथैः सोमस्य ता मद इन्द्रश्चकार ॥ 55 TS 2.3.14.6 प्र यो जज्ञे विद्वा एं अस्य बन्धुं विश्वानि देवो जनिमा विवक्ति । वहा ब्रह्मण उज्जभार मद्ध्यान्नीचादुच्चा स्वधयाऽभि प्र तस्थौ ॥ महान् मही अस्तभायद्वि जातो द्या ए सद्म पार्थिवं च रजः। स बुद्ध्नादाष्ट जनुषाऽभ्यग्रं बृहस्पति र्देवतायस्य सम्प्राट् ॥ बुद्ध्नाद्यो अग्रमभ्यर्त्योजसा बृहस्पतिमा विवासन्ति देवाः ()। भनद्वलं ँवि पुरो दर्दरीति कनिक्रदथ् सुवरपो जिगाय ॥ **56** (युवं – ँवीतमा – विवासति – पन्थानो – दीर्घयार्थैः सोमस्य ता मद इन्द्रश्चकार – देवा – नवं च) (A14)

द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams:(आदित्येभ्यो – देवा वै मृत्यो – र्देवा वै - स्त्रम – र्यम्णे –

प्रजापतेस्त्रयस्त्रि ्शत् – प्रजापति र्देवेभ्योऽन्नाद्यं –

प्रजापतेस्त्रयस्त्रि ्शत् – प्रजापति र्देवेभ्योऽन्नाद्यं –

देवासुरास्तान् – रजनो – ध्रुवोऽसि – यन्नव – मिनं वै –

प्रजापति र्वरुणाय – या वामिन्द्रा वरुणा – स प्रत्नव –च्चतुर्दश)

 Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :

 ।
 ।

 (आदित्येभ्य – स्त्वष्टु – रस्मै दानकामा – एवाव रुन्धे – ऽग्निं वै

 ।
 ।

 - स प्रत्नवथ् – षट्पञ्चाशत्)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 2:
(आदित्येभ्यः - सुवर्पो जिगाय)

। ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

2.3.1 Appendix

<u>2.3.14.1 - स प्रत्नव</u>>

स प्र<mark>त्नव</mark>न्नवीय-साऽ*ग्ने द्युम्नेन स्राँयता ।

बृहत् ततन्थ भानुना ॥ (Appearing in TS2.2.12.1)

<u>2.3.14.1 – न्नि काव्ये</u>>

(Appearing in TS2.2.12.2)

<u>।</u> <u>2.3.14.1 – न्द्रं वो विश्वतस्परी</u>>

(Appearing in TS1.6.12.1)

द्वितीयकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

<u> 2.3.14.1</u> – <u>न्द्रं नरः</u>>[न्द्रं <mark>नरो</mark> नेमधिता हवन्ते यत्पार्या युनजते धियस्ताः । ा । । । । । । । । । । । व्याप्त ह्यारी नृषाता ञावसश्चकान आ गोमित व्रजे भजा त्वन्नः ॥ (Appearing in TS 1.6.12.1) <u> 2.3.14.3 – आप्यायस्व</u> आप्यायस्व समेतु ते विश्वतः सोम वृष्णियं ।भवा वाजस्य सङ्गर्थे ॥ (Appearing in TS 4.2.7.4) 2.3.14.3- सं <mark>सं ते</mark> पया⊍्सि समुं यन्तु वाजाः सं वृष्णियान् यभिमातिषाहः । आप्यायमानो अमृताय सोम दिवि श्रवा ७ स्युत्तमानि धिष्व ॥ (Appearing in TS 4.2.7.4) 2.3.14.4 -मरुतो यद्धवो दिवो> मरुतो यद्ध वो दिवः सुम्ना यन्तो हवामहे । आ तू न उप गन्तन ॥ (Appearing in TS1.5.11.4)

<u>2.3.14.4 -या वः र्श्म</u>>

या वः रार्म राशमानाय सन्ति त्रिधातूनि दाशुषे यच्छताधि ।

अस्मभ्यं तानि मरुतो वि यन्त रियं नो धत्त वृषणः सुवीरं ॥

(Appearing in TS1.5.11.5)

_____

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

2.4 द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – इष्टिविधानं

TS 2.4.1.1

देवा मनुष्याः पितरस्तेऽन्यत आसन्नसुग रक्षां एसि पिशाचास्ते

उन्यतस्तेषां देवानामुत यदल्पं लोहितमकुर्वन् तद्-रक्षां एसि

गानित्रम् सुब्धान् मृतानिभ व्योच्छत् ते देवा अविदुर्यो

वै नोऽयं म्रियते रक्षां एसि वा इमं घ्नन्तीति ते रक्षां ७स्युपामन्त्रयन्त

तान्यबुवन् वरं वृणामहै य – [ ] 1

TS 2.4.1.2

-दसुग्रन् जयाम तन्नः सहासदिति ततो वै देवा असुग्रनजयन्
तेऽसुग्रन् जित्वा रक्षा ७ स्यपानुदन्त तानि रक्षा ७ स्यन्तम कर्तेति
समन्तं देवान् पर्यविञ्चन् ते देवा अग्नावनाथन्त तेऽग्नये प्रवते
पुगेडाशम्ष्टाकपालं निरवपन्नग्नये विबाधवतेऽग्नये प्रतीकवते यदग्नये
प्रवते निरवपन् यान्येव पुरस्ताद् – रक्षा ७ स्या – [ ] 2

TS 2.4.1.3

-सन्तानि तेन प्राणुदन्त यदग्नये विबाधवते यान्येवाभितो
रक्षा ७ स्यासन् तानि तेन व्यबाधन्त यदग्नये प्रतीकवते यान्येव
पश्चाद् - रक्षा ७ स्यासन् तानि तेनापानुदन्त ततो देवा अभवन् परासुग
यो भ्रातृव्यवान्थ् स्याथ् स स्पर्द्धमान एतयेष्ट्या यजेताग्नये प्रवते
पुरोडाशमष्टाकपालं निर्विपेदग्नये विबाधवते – [ ] 3

TS 2.4.1.4

ऽग्नये प्रतीकवते यद्ग्नये प्रवते निर्वपति य एवास्माच्छ्रेयान् — भ्रातृव्यस्तं तेन प्र णुदते यद्ग्नये विबाधवते य एवैनेन सदृङ् तं तेन वि बाधते यद्ग्नये प्रतीकवते य एवास्मात् पापीयान् तं तेनाप नुदते प्रश्रेया एसं भ्रातृव्यं नुदतेऽति सदृशं क्रामित नैनं पापीयानाप्नोति य एवं () विद्वानेतयेष्ट्या यजते ॥ 4

(वृणामहै यत् – पुरस्ताद् रक्षां एसि– वपेद्रग्नये विबाधवत – एवं – चत्वारि च) (A1) TS 2.4.2.1

देवासुराः संयता आसन् ते देवा अब्रुवन्. यो नो वीर्यावत्तमस्तमनु
समारभामहा इति त इन्द्रमब्रुवन् त्वं वै नो वीर्यावत्तमोऽसि त्वामनु
समारभामहा इति सोऽब्रवीत् तिस्रो म इमास्तनुवो वीर्यावतीस्ताः
प्रीणीताथासुरानभि भविष्यथेति ता वै ब्रूहीत्यब्रुविन्यमण्होमुगियं
विमृधेयमिन्द्रियावती – [ ] 5

TS 2.4.2.2

न्त्यब्रवीत्त इन्द्राया ्होमुचे पुरोडाञ्चमेकादशकपालं निरवपन्निन्द्राय वैमृधायेन्द्रायेन्द्रियावते यदिन्द्राया ्होमुचे निरवपन्न ्हस एव निराय विमृधायेन्द्रायेन्द्रियावते यदिन्द्राया ्होमुचे निरवपन्न ्हस एव निराय विमृधाय मृध एव तेनापाघ्नत्यदिन्द्रायेन्द्रियावत इन्द्रियमेव तेना *ऽऽत्मन्नद्रधत् त्रयस्त्रि ्शत्कपालं पुरोडाञ्चं निरवपन् निराय प्रोडाञ्चं दिवतास्ता इन्द्र आत्मन्ननु समारंभयत भूत्यै – [] 6

TS 2.4.2.3

तां वाव देवा विजिति-मृत्तमा-मसुरै-र्व्यजयन्तयो भ्रातृव्यवान्थ्स्याथ् स स्पर्द्धमान एतयेष्ट्या यजेतेन्द्राया एहो मुचे
पुरोडाशमेकादशकपालं निर्वपेदिन्द्राय वैमृधायेन्द्रायेन्द्रियावते

ऽ एहं सा वा एष गृहीतो यस्माच्छ्रेयान् भ्रातृ व्योयदिन्द्राया ए हो मुचे निर्वपत्य ्हंस एव तेन मुच्यतेमृधा वा एषोऽभिषण्णो यस्माथ् समानेष्वन्यः श्रेयानुता – [] 7

TS 2.4.2.4

- ऽभ्रातृव्यो यदिन्द्राय वैमृधाय मृध एव तेनाप हते यदिन्द्रायेन्द्रियावत इन्द्रियमेव तेनात्मन् धत्ते त्रयस्त्रि एशत्कपालं पुरोडाशं निर्वपति त्रयस्त्रि एशहै देवतास्ता एव यजमान आत्मन्ननु समारंभयते भूत्यै सा वा एषा विजितिर्नामेष्टिर्य एवं विद्वानेतयेष्ट्या यजत उत्तमामेव विजितिं भ्रातृव्येण वि जयते ॥ 8

(इन्द्रियावती – भूत्या – उतै – कान्नपञ्चाशच्च) (A2)

TS 2.4.3.1

पशून्थ् संगृह्या *ऽऽदायां-पक्रम्यातिष्ठत् तेऽमन्यन्त यतरान्. वा इयमुपावथ्रस्यति त इदं भविष्यन्तीति तां वयह्वयन्त विश्वकर्मन्निति देवा दाभीत्यसुराः सा नान्यतरा ७ श्च-नोपावर्तत ते देवा एतद्-यजुरपश्यन्नोजोऽसि सहोऽसि बलमसि - [] 9

TS 2.4.3.2 भाजोऽसि देवानां धाम नामाऽसि विश्वमिस विश्वायुः सर्वमिस सर्वायुरभिभूरिति वाव देवा असुराणामोजो बलमिन्द्रियं वीर्यं प्रजां पशूनवृञ्जत यद्–गायत्र्यपक्रम्यातिष्ठत् तस्मादेतां गायत्रीतीष्टिमाहुः संवथ्सरो वै गायत्री संवथ्सरो वै तदपक्रम्यातिष्ठद्-यदेतया देवा असुराणामोजो बलमिन्द्रियं वीर्यं - [] 10 TS 2.4.3.3 प्रजां पशूनवृञ्जत तस्मादेता ए संवर्ग इतीष्टिमाहुर्यो भातृव्यवान्थ्स्याथ् सस्पर्द्धमान एतयेष्ट्या यजेताग्नये संवर्गाय पुरोडाशमष्टाकपालं निर्वपेत् त्र रातमासन्नमेतेन यजुषाऽभि मृशेदोज एव बलमिन्द्रियं वीर्यं प्रजां पशून् भ्रातृव्यस्य वृङ्के , असुराणामोजो बलमिन्द्रियं वीर्यं – पञ्चचत्वारिष्शच्च) (A3) TS 2.4.4.1 प्रजापतिः प्रजा असृजत ता अस्माथ् सृष्टाः पराची-रायन् ता यत्रावसन् ततो गर्मुदुदितष्ठत् ता बृहस्पतिश्चान्ववैता ए सोऽब्रवीद्

बृहस्पतिरनया त्वा प्र तिष्ठान्यथ त्वा प्रजा उपावर्थ्स्यन्तीति तं प्रातिष्ठत् ततो वै प्रजापतिं प्रजा उपावर्तन्त यः प्रजाकामः स्यात् तस्मा एतं प्राजापत्यं गार्मृतं चरुं निर्विपेत् प्रजापति – [] 12

TS 2.4.4.2

-मेव स्वेन भागधेयेनोप धावति स एवास्मै प्रजां
प्रजनयति प्रजापतिः प्रशूनसृजत तेऽस्माथ् सृष्टाः पराञ्च आयन् ते
यत्रावसन् ततो गर्मुदुदितिष्ठत् तान् पूषा चान्ववैता ् सोऽब्रवीत्
पूषाऽनया मा प्र तिष्ठाथ त्वा प्रश्व उपावर्थ्स्यन्तीति मां प्र तिष्ठेति
सोमोऽब्रवीन् मम वा – [] 13

TS 2.4.4.3

अकृष्टपच्यमित्युभौ वां प्र तिष्ठानीत्यब्रवीत् तौ प्रातिष्ठत् ततो वै प्रजापतिं प्रश्व उपावर्तन्त् यः प्रशुकामः स्यात् तस्मा एत्र ए सोमापौष्णं गार्मुतं चरुं निर्वपेथ् सोमापूषणावेव स्वेन भाग्धेयेनोप धावति तावेवास्मै प्रशून् प्र जनयतः सोमो वै रेतोधाः पूषा प्रशूनां प्रजनयिता सोम एवास्मै रेतो दधाति पूषा () प्रशून् प्रजनयित ॥ 14

```
(वपेत् प्रजापतिं – ँवै – दधाति पूषा – त्रीणि च) (४४)
TS 2.4.5.1
अग्ने गोभिर्न आ गहीन्दो पुष्ट्या जुषस्व नः।
इन्द्रो धर्ता गृहेषु नः ॥
सविता यः सहस्रियः स नो गृहेषु रारणत्।
आ पूषा एत्वा वसुं ॥
धाता ददातु नो रियमीशानो जगतस्पतिः।
स नः पूर्णेन वावनत् ॥
त्वष्टा यो वृषभो वृषा स नो गृहेषु रारणत्।
सहस्रेणायुतेन च ॥
येन देवा अमृतं – [ ] 15
TS 2.4.5.2
——।
दीर्घ⊌ श्रवो दिव्यैरयन्त ।
।
रायस्पोष त्वमस्मभ्यं गवां कुल्मिं जीवस आ युवस्व ॥
। । । । । । । । । अग्नि र्गृहपतिः सोमो विश्ववनिः सविता सुमेधाः स्वाहा ॥
```

TS 2.4.6.1

चित्रया यजेत प्रशुकाम इयं वै चित्रा यहा अस्यां विश्वं भूतमिध प्रजायते तेनेयञ्चित्रा य एवं विहा श्रित्रया प्रशुकामो यजते प्र प्रजया प्रशुभि र्मिथुनै र्जायते प्रैवाऽऽग्नेयेन वापयति रेतः सौम्येन दधाति रेत एव हितं त्वष्टा रूपाणि वि करोतिसारस्वतौ भवत एतहै । देव्यं मिथुनं दैव्यमेवास्मै – [] 17

TS 2.4.6.2

मिथुनं मद्ध्यतो दधाति पुष्ट्यै प्रजननाय सिनीवाल्यै चर्र्भवति वाग्वै सिनीवाली पुष्टिः खलु वै वाक्पुष्टिमेव वाचमुपैत्यैन्द्र उत्तमो भवति तेनैव तन्मिथुन् सप्तैतानि ह्वी ्षि भवन्ति सप्त ग्राम्याः प्रावः सप्तारण्याः सप्त छन्दा स्युभयस्या – वरुद्ध्या अथैता आहुती र्जुहोत्येते वै देवाः पुष्टिपतयस्त एवा () स्मिन् पुष्टिं दधित पुष्यति प्रजया प्रशुभिरथो यदेता आहुतीर्जुहोति प्रतिष्ठित्यै ॥ 18

(अस्मै - त एव - द्वादंश च) (A6) TS 2.4.7.1 मारुतमसि मरुतामोजोऽपां धारां भिन्धि रमयत मरुतः ३येनमायिनं मनोजव सँवृषण एं सुवृक्तिं॥ येन शर्द्ध उग्रमवसृष्टमेति तदश्चिना परि धत्त स्वस्ति। पुरोवातो वर्.षञ्जिन्वरावृथ्-स्वाहा वातावद्- वर्.षन्नुग्ररावृथ् स्वाहा स्तनयन् वर्.षन् भीमरावथ्स्वाहा ऽनशन्यवस्फूर्जन्-दिद्युद्-वर्.षन्-त्वेषरावृथ् स्वाहा ऽतिरात्रं वर्.षन् पूर्तिरावृथ् - [ ] 19 TS 2.4.7.2 स्वाहा बहु हायमवृषादिति श्रुतरावृथ् स्वाहा ऽऽतपति वर्.षन्-विराडावृथ् स्वाहा ऽवस्फूर्जन्-दिद्युद्-वर्.षन् भूतरावृथ् स्वाहामान्दा वाशाः शुन्ध्यूरजिंगः। ज्योतिष्मती-स्तमस्वरी-रुन्दतीः सुफेनाः। । । ॥ । मित्रभृतः क्षत्रभृतः सुराष्ट्रा इह माऽवत ॥ वृष्णो अश्वस्य सन्दानमसि वृष्ट्यै त्वोप नह्यामि ॥ 20 (पूर्तिरावृद् – द्विचत्वारि*्*शच्व) (AT)

```
TS 2.4.8.1
देवा वसव्या अग्ने सोम सूर्य ॥
देवाः रार्मण्या मित्रावरुणाऽर्यमञ् ॥
देवाः सपीतयो ऽपां नपादाशुहेमन्न् ।
उद्नो दत्तोदधिं भिन्त दिवः पर्जन्यादन्तरिक्षात् पृथिव्यास्ततो
नो वृष्ट्याऽवत ॥
दिवा चित्तमः कृण्वन्ति पर्जन्येनो–दवाहेन ।
पृथिवीं यद् व्युन्दिनते ॥
आ यं नरः सुदानवो ददाशुषे दिवः कोश्रामचुच्यवुः ।
वि पर्जन्याः सृजन्ति रोदसी अनु धन्वना यन्ति – [ ] 21
TS 2.4.8.2
वृष्टयः ॥
उदीरयथा मरुतः समुद्रतो यूयं वृष्टिं वर्.षयथा पुरीषिणः ।
न वो दस्रा उप दस्यन्ति धेनवः शुभं यातामनु रथा अवृथ्सत ॥
सृजा वृष्टिं दिव आऽद्धिः संमुद्रं पृण ॥
अब्जा असि प्रथमजा बलमसि समुद्रियं ॥
```

उन्नम्भय पृथिवीं भिन्धीदं दिव्यं नभः ।

उद्नो दिव्यस्य नो देहीशानो वि सृजा दृतिं ॥

ये देवा () दिविभागा येऽन्तरिक्षभागा ये पृथिविभागाः ।

त इमं यज्ञमवन्तु त इदं क्षेत्रमा विशन्तु त इदं क्षेत्रमनु

वि विशन्तु ॥ 22

(युन्ति – देवा – विश्ञृतिश्च) (A8)

TS 2.4.9.1

मारुतमिसि मरुतामोज इति कृष्णं वासः कृष्णतूषं परि धत एतहै वृष्ट्यै रूपं सरूप एव भूत्वा पूर्जन्यं वर्ष्यतिरमयत मरुतः वर्षेनमायिनमिति पश्चाद्वातं प्रति मीवति पुरोवातमेव जनयति वर्षस्यावरुद्ध्यै वातनामानि जुहोति वायुर्वै वृष्ट्या ईशे वायुमेव स्वेन भाग्धेयेनोप धावति स एवास्मै पूर्जन्यं वर्ष्यत्यष्टौ [ ] 23

TS 2.4.9.2

जुहोति चतस्रो वै दिश्श्वतस्रोऽवान्तरिद्शा दिग्भ्य एव वृष्टि ् सं प्र च्यावयित कृष्णाजिने सं यौति हिविरेवाकरन्तर्वेदि सं । । । । । यौत्यवरुद्ध्यै यतीनामुद्यमानाना ् शीर्.षाणि पराऽपतन्ते खुर्जूरा अभवन् तेषा ्रास्य ऊर्द्ध्वोऽपतत् तानि क्रीराण्यभवन्थ् सौम्यानि वै क्रीराणि सौम्या खलु वा आहुति र्दिवो वृष्टिं च्यावयति व्यत्करीराणि भवन्ति – [] 24

TS 2.4.9.3

सौम्ययैवाऽऽ*हुत्या दिवो वृष्टिमव रुन्धे मधुषा सं यौत्यपां वा एष अषिधीना प्रसो यन्मद्ध्वद्भ्य एवौषधीभ्यो वर्.ष्ट्रयथो अद्भ्य एवौषधीभ्यो वृष्टिनि नयित मान्दा वाञा इति सं यौति नामधेयैरेवैना अच्छैत्यथो यथा ब्रूयादसा वेहीत्येवमेवैना नामधेयैरा – [] 25

TS 2.4.9.4

च्यावयति वृष्णो अश्वस्य सन्दानमसि वृष्ट्यै त्वोप नह्यामीत्याह वृषा वा अश्वो वृषा पूर्जन्यः कृष्ण इव खलु वै भूत्वा वर्.षित रूपेणैवैन ् समर्द्धयित वर्.षस्यावरुद्ध्यै ॥ 26

(अष्टौ - भवन्ति - नामधेयैरौ - कान्नित्रिष्शच्च) (A9)

TS 2.4.10.1

वेवा वसव्या देवाः शर्मण्या देवाः सपीतय इत्या बद्ध्नाति । । । । । । । । देवताभिरेवान्वहं वृष्टिमिच्छति यदि वर्.षेत् तावत्येव होतव्यं यदि TS 2.4.10.2

अहोरात्राभ्यां पर्जन्यं वर्षयतोऽग्नये धामच्छदे पुरोडाशम्ष्राकपालं निर्विपेन्मारुत्र स्पत्रकपाल र सौर्यमेककपालम् गिर्वा इतो वृष्टिमुदीरयित मरुतः सृष्टां नयन्ति यदा खलु वा असावादित्यो न्यङ् रिश्मिभः पर्यावर्ततेऽथवर्षितिधामच्छदिव खलु वै भूत्वा वर्षत्येता वै देवता वृष्ट्या ईशते ता एव स्वेन भाग्धेयेनोप

धावति ता - [ ] 28

TS 2.4.10.3

एवास्मै पूर्जन्यं वर्षयन्युतावर्षिष्यन् वर्षत्येव सृजा वृष्टिं दिव

आ*ऽद्धिः समुद्रं पृणेत्याहेमाश्चैवामूश्चापः समर्द्धयत्यथो आभिरेवा—

मूरच्छैत्यब्जा असि प्रथमजा बलमसि समुद्रियमित्याह

यथायजुरेवैतदुन्नं भय पृथिवीमिति वर्षाह्वां जुहोत्येषा वा ()

ओषधीनां वृष्टिवनिस्तयैव वृष्टिमा च्यावयित ये देवा दिविभागा इति

कृष्णाजिनमव धूनोतीम एवास्मै लोकाः प्रीता अभीष्टा भवन्ति ॥ 29

(अस्मै - धावति ता - वा - एकवि एशतिश्व) (A10)

TS 2.4.11.1

् सर्वाणि छन्दा ७ स्येतस्या – मिष्ट्या – मनूच्यानीत्याहु – स्त्रिष्टुभो वा

एतद्वीर्यं यत् ककुदुष्णिहा जगत्यै यदुष्णिहककुभावन्वाह

तेनैव सर्वाणि छन्दा ७ स्यव रुन्धे गायत्री वा एषा यदुष्णिहा

् वानि चत्वार्यद्ध्यक्षराणि चतुष्पाद एव ते प्रावोयथा पुरोडाशे

पुरोडाशोऽद्ध्येवमेव तद् – यद् – ऋच्यद्ध्यक्षराणि

यज्जगत्या – [ ] 30

TS 2.4.11.2

परिदद्ध्यादन्तं यूज्ञं गमयेत् त्रिष्टुभा परि दधातीन्द्रियं वै वीर्यं त्रिष्टुगिन्द्रिय एव वीर्ये यूज्ञं प्रति ष्ठापयित नान्तं गमयत्यग्ने त्री ते वाजिना त्री षधस्थेति त्रिवत्या परि दधाति सरूपत्वाय सर्वो वा एष यूज्ञो यत् त्रैधात्वीयं कामायकामाय प्र युज्यते सर्विभ्यो हि कामेभ्यो यूज्ञः प्रयुज्यते त्रैधात्वीयेन यजेताभिचरन्थ् सर्वो वा [] 31

TS 2.4.11.3

एष यज्ञो यत् त्रैधातवीय ् सर्वेणैवैनं यज्ञेनाभि चरित स्तृणुत

एवैनमेतयैव यजेताभिचर्यमाणः सर्वो वा एष यज्ञो यत् त्रैधातवीय ्

एवैनमेतयैव यजेताभिचर्यमाणः सर्वो वा एष यज्ञो यत् त्रैधातवीय ्

सर्वेणैव यज्ञेन यजते नैनमभिचरन्थ् स्तृणुत एतयैव यजेत सहस्रेण

यक्ष्यमाणः प्रजातमेवैनद्—ददात्येतयैव यजेत सहस्रेणेजानोऽन्तं वा

एष पशूनां गच्छिति — [] 32

TS 2.4.11.4

TS 2.4.11.5

जत्तरउत्तरो ज्यायान् भवत्येविमव हीमे लोका यवमयो मद्ध्य एतद्वा अन्तरिक्षस्य रूपण् समृद्ध्यै सर्वेषामभिगमयन्नव द्यत्यछंबट्कारण् हिरण्यं ददाति तेज एवा – [ ] 34

TS 2.4.11.6

ऽवं रुन्धे तार्प्यं देदाति पुशूनेवावं रुन्धे धेनुं देदात्याशिषं
एवावं रुन्धे साम्नो वा एष वर्णो यिद्धरण्यं यजुषां तार्प्यमुक्थामदानां
धेनुरेतानेव सर्वान्. वर्णानवं रुन्धे ॥ 35

(जगत्या - ऽभिचरन्थ् सर्वो वै - गच्छति - युज्ञ - स्तेज एव -। त्रिष्शच्च) (A11)

TS 2.4.12.1

TS 2.4.12.2 -मासीद्यदि वा तावदद्ध्यग्नेरासीथ् स संभवन्नग्नीषोमावभि समभवथ् स इषुमात्रमिषुमात्रं विष्वङ्कवर्धित् स इमान् ्र लोकानवृणोद्यदिमान् लोकानवृणोत् तद्-वृत्रस्य वृत्रत्वं तस्मादिन्द्रोऽबिभेदपि त्वष्टा तस्मै त्वष्टा वज्रमसिञ्चत् तपो वै स वज्र आसीत् तमुद्यन्तुं नाशक्नोदथ वै तर्.हि विष्णु — [ ] 37 TS 2.4.12.3 -रन्या देवता ऽऽसीथ् सोऽब्रवीद्-विष्णवेहीदमा हरिष्यावो येनायमिदमितिस विष्णुस्त्रेधाऽऽत्मानं विन्यधत्त पृथिव्यां तृतीयमन्तरिक्षे तृतीयं दिवि तृतीय-मभिपर्यावर्ताद्-ध्यिबभेद्यत्-पृथिव्यां तृतीयमासीत् तेनेन्द्रो वज्रमुदयच्छद्-विष्णवन्स्थितः सोऽब्रवीन्मा मे प्र हारस्ति वा इदं – [ ] 38 TS 2.4.12.4 मिय वीर्यं तत् ते प्रदास्यामीति तदस्मै प्रायच्छत् तत् प्रत्यगृह्णादधा । । मेति तद्–विष्णवेऽति प्रायच्छत् तद्–विष्णुः प्रत्यगृह्णा–दस्मास्विन्द्र

इन्द्रियं दंधात्विति यदन्तरिक्षे तृतीयमासीत् तेनेन्द्रो वज्रमुदयच्छद्-विष्णवनुस्थितः सोऽब्रवीन्मा मे प्र हारस्ति वा इदं – [] 39 TS 2.4.12.5 नि । । । । । मिय वीर्यं तत् ते प्रदास्यामीति तदस्मै प्रायच्छत् तत् प्रत्यगृह्णाद् द्विर्माऽधा इति तद्-विष्णवेऽति प्रायच्छत् तद्-विष्णुः प्रत्यगृह्णादस्मास्विन्द्र इन्द्रियं दधात्विति यद्दिवि तृतीयमासीत् तेनेन्द्रो वज्रमुदयच्छद्-विष्णवनुस्थितः सोऽब्रवीन्मा मे प्र हार्येनाह - [] 40 TS 2.4.12.6 -मिदमस्मि तत् ते प्र दास्यामीति त्वी(3) इत्यब्रवीथ् सन्धां तु सं दधावहै त्वामेव प्रविशानीति यन्मां प्रविशेः किं मा भुञ्ज्या इत्यब्रवीत् त्वामेवेन्धीय तव भोगाय त्वां प्रविशेयमित्यब्रवीत् तं वृत्रः प्राविशदुदरं वै वृत्रः क्षुत् खलु वै मनुष्यस्य भ्रातृव्यो य – [] 41 TS 2.4.12.7 एवं वैद हन्ति क्षुधं भ्रातृव्यं तदस्मै प्रायच्छत्तत् प्रत्यगृह्णात्-निर्माऽधा इति तद्-विष्णवेऽति प्रायच्छत् तद्-विष्णुः

प्रत्यगृह्णाद्रस्मास्विन्द्रं इन्द्रियं दंधात्विति यत्त्रिः प्रायच्छत् त्रिः

प्रत्यगृह्णात् तत् त्रिधातोस्त्रिधातुत्वं यद्-विष्णुरन्वतिष्ठत विष्णवेऽति

प्रायच्छत् तस्मादैन्द्रावैष्णव ए ह्विर्भविति () यद्वा इदं किञ्च तदस्मै

तत् प्रायच्छद् ऋचः सामानि यजू एषि सहस्रं वा अस्मै तत्

प्रायच्छत् तस्माथ् सहस्रदक्षिणं ॥ 42

(प्रवणं – विष्णु – विष्णु – विष्णु – विष्णु – महं – यो – भव – । त्येकविङ्शतिश्च) (A12)

TS 2.4.13.1

देवा वै राजन्या-ज्ञायमाना-दिबभयु-स्तमन्तरेव सन्तं दाम्ना
ऽपौम्भन्थ् स वा एषोऽपोब्धो जायते यद्-राजन्यो यद्वा एषोऽनपोब्धो
जायत वृत्रान् घन्ध्रश्चरेद्यं कामयेत राजन्य-मनपोब्धो जायेत वृत्रान्
घन्ध्रश्चरेदिति तस्मा एतमैन्द्राबार्.हस्पत्यं चुरुं निर्वपेदैन्द्रो वै
गणन्यो ब्रह्म बृहस्पति र्ब्रह्मणैवैनं () दाम्नोऽपोंभनान् मुञ्चित
हिर्णमयं दाम दक्षिणा साक्षादेवैनं दाम्नोऽपोंभनान् मुञ्चित ॥ 43

TS 2.4.14.1 ा । । नवोनवो भवति जायमानोऽह्नां केतुरुषसामेत्यग्रे । भागं देवेभ्यो वि दधात्यायन् प्र चन्द्रमास्तिरति दीर्घमायुः ॥ ा । । । । । । यमादित्या अञ्ज्ञुमाप्याययन्ति यमक्षित-मक्षितयः पिबन्ति । तेन नो राजा वरुणो बृहस्पतिरा प्याययन्तु भुवनस्य गोपाः ॥ पाच्यां दिशि त्वमिन्द्रासि राजोतोदीच्यां वृत्रहन् वृत्रहाऽसि । यत्र यन्ति स्रोत्यास्त – [ ] 44 TS 2.4.14.2 -ज्जितं ते दक्षिणतो वृषभ एधि हव्यः ॥ इन्द्रो जयाति न परा जयाता अधिराजो राजसु राजयाति । विश्वा हि भूयाः पृतना अभिष्टीरुपसद्यो नमस्यो यथाऽसत् ॥ अस्येदेव प्र रिरिचे महित्वं दिवः पृथिव्याः पर्यन्तरिक्षात् । स्वराडिन्द्रो दम आ विश्वगूर्तः स्वरिरमत्रो ववक्षे रणाय ॥ अभि त्वा शूर नोनुमोऽदुग्धा इव धेनवः। ईशांन- [ ] **45**

```
TS 2.4.14.3
। । ।
–मस्य जगतः सुवर्दृशमीशानमिन्द्र तस्थुषः ॥
त्वामिद्धि हवामहे साता वाजस्य कारवः।
त्वां वृत्रेष्विन्द्र सत्पतिं नरस्त्वां काष्ठास्वर्वतः ॥
यद्द्यावइन्द्रतेशत एं शतं भूमीरुत स्युः।
न त्वा वजिन्थ् सहस्र एं सूर्या अनु न जातमष्ट रोदसी ॥
पिबा सोममिन्द्र मन्दतु त्वा यन्ते सुषाव हर्यश्वाद्रिः। 46
TS 2.4.14.4
सोतुर्बाहुभ्या ए सुयतो नार्वा ॥
रेवतीर्नः सधमाद इन्द्रे सन्तु तुविवाजाः ।
क्षुमन्तो याभिर्मदेम ॥
सप्त त्वा हरितो रथे वहन्ति देव सूर्य।
शोचिष्केशं विचक्षण ॥
वित्रं देवानामुदगादनीकं चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याऽग्नेः।
```

आऽप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्ष्ण् सूर्य आत्मा । । जगतस्तस्थुष – [] 47

TS 2.4.14.5

श्च ॥

विश्वे देवा ऋतावृध ऋतुभिर्. हवनश्चतः ।

जुषन्तां युज्यं पयः ॥

विश्वे देवाः शृणुतेम ् हवं मे ये अन्तरिक्षे य उप द्यविष्ठ ।

। । । । । । । । । ये अग्निजिह्वा उत वा यजत्रा आसद्यास्मिन् बर्.हिषि

मादयद्ध्वं ॥ 48

(त – दीशान – मद्रि – स्तस्थुष – स्त्रि<u>ए</u>शच्च) (A14)

==========

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 14 Anuvaakams :| (देवा मनुष्या – देवसुरा अब्रुवन् – देवासुरास्तेषां गायत्री –
| प्रजापतिस्ता यत्रा – ग्ने गोभिः – चित्रया – मारुतं – देवा वसव्या
| अग्ने – मारुतमिति – देवा वसव्या देवाः शर्मण्याः – सर्वाणि –
| त्वष्टा हतपुत्रो – देवा वै राजन्यान् – नवोनव – श्चतुर्दश)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 2:-। । (देवा मनुष्या – मादयद्ध्वं)

> । ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे चतुर्थः प्रञ्ञनः समाप्तः ॥

2.4.1 Appendix

(Appearing in TS-1.3.14.8)

 $2.4.14.4 - \boxed{\text{विज्योतिषो}}^2$, $\boxed{\text{विज्योतिषा}}$ $\boxed{\text{बृहता}}$ $\boxed{\text{भात्यग्निरावि}}$ $\boxed{\text{विज्योतिषा}}$ $\boxed{\text{बृहता}}$ $\boxed{\text{भात्यग्निरावि}}$ $\boxed{\text{विश्वानि}}$ $\boxed{\text{कृणुते}}$ $\boxed{\text{महित्वा}}$ $\boxed{\text{प्रादेवी म्याः सहते}}$ $\boxed{\text{प्रादेवी म्याः सहते}}$ $\boxed{\text{प्रादेवी TS-1.2.14.7}}$

<u>2.4.14.4</u> — <u>दृत्यं जातवेदसं</u> ्रेवं वहन्ति केतवः ।

दृशे विश्वाय सूर्यं ॥ (Appearing in- TS 1.4.43.1)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

2.5 द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – इष्टिविधानं

निश्चरूपो वै त्वाष्ट्रः पुरोहितो देवानामासीथ् स्वस्रीयोऽसुराणां
तस्य त्रीणि शीर् षाण्यासन्थ्—सोमपान्थं सुरापान—मन्नादन्थं
स प्रत्यक्षं देवेभ्यो भागमवदत् परोक्षमसुरेभ्यः सर्वस्मै वै प्रत्यक्षं
भागं वदन्ति यस्मा एव परोक्ष्मं वदन्ति तस्य भाग उदित—
स्तस्मादिन्द्रो ऽिबभेदीदृङ् वै राष्ट्रं वि पर्यावर्तयतीति तस्य वज्जमादाय
शीर् षाण्यच्छिनद्यथ् सोमपान — [ ] 1

TS 2.5.1.2

 ा प्राच्या प्राच्या

TS 2.5.1.4

TS 2.5.1.5

न निन्दामहै

काममा विजिनतोः सं भवामेति तस्मादृत्वियाथ् स्त्रियः प्रजां विन्दन्ते काममा विजिनतोः सं भवन्ति वारेवृत् ह्यासां तृतीयं ब्रह्महृत्यायै प्रत्यगृह्णन्थ् सा मलवद्वासा अभवत् तस्मान् मलवद्वाससा न संवदेत – [] 5

TS 2.5.1.6

न सहाऽऽसीत नास्या अन्नमद्याद्-ब्रह्महत्यायै होषा वर्णं प्रतिमुच्या ऽऽस्तेऽथो खल्वाहुरभ्यञ्जनं वाव स्त्रिया अन्नमभ्यञ्जनमेव न प्रतिगृह्यं काममन्यदिति यां मलवद्वासस्य संभवन्ति यस्ततो जायते सोऽभिश्चस्तो यामरण्ये तस्यै स्तेनो यां पराचीं तस्यै हितमुख्यपगुल्भो या स्नाति तस्या अफ्सु मारुको या – [] 6

TS 2.5.1.7

ऽभ्यङ्के तस्यै दुश्चर्मा या प्रलिखते तस्यै खलतिरपमारी याऽऽङ्के तस्यै काणो या दतो धावते तस्यै श्यावदन्. या नखानि निकृन्तते तस्यै कुनखी या कृणिति तस्यै क्लीबो या रज्जु ए सृजित तस्या उद्बन्धुको या पर्णेन पिबति तस्या उन्मादुको या खर्वेण पिबति

तस्यै खर्वस्तिस्रो गत्रीर्वतं चरेदञ्जलिना वा पिबेदखर्वेण वा () पात्रेण प्रजायै गोपीथाय ॥ 7 (यथ् सोमपानं – ते – वृक्णात्– तस्य नाञ्यं – वदेत –मारुको या -ऽखर्वेण वा - त्रीणि च) (A1) TS 2.5.2.1 त्वष्टा हतपुत्रो वीन्द्र एं सोममाऽहरत् तस्मिन्निन्द्र उपहवमैच्छत तं नोपाह्वयत पुत्रं मेऽवधीरिति स यज्ञवेशसं कृत्वा प्रासहा सोममपिबत् तस्य यदत्यशिष्यत तत् त्वष्टांऽऽहवनीयमुप प्रावर्तयथ् स्वाहेन्द्रशत्रु-वर्द्धस्वेति यदवर्तयत् तद्-वृत्रस्य वृत्रत्वं "यदब्रवीथ् स्वाहेन्द्रशत्रु-र्वर्द्धस्वेति तस्मादस्ये- [] 8 TS 2.5.2.2 -न्द्रः शत्रुरभवथ् स संभवत्रग्नीषोमावभि समभवथ् स . इषुमात्रमिषुमात्रं विष्वङ्कवर्द्धत स इमान् लोकानवृणोद्यदिमान् ँलोकानवृणोत् तद्-वृत्रस्य वृत्रत्वं तस्मादिन्द्रोऽबिभेथ् स प्रजापतिमुपाधाव - च्छत्रुर्मेऽ जनीति तस्मै वज्र 💛 सिक्त्वा प्रायच्छदेतेन जहीति तेनाभ्यायत तावब्रूतामग्नीषोमौ मा - [] 9

TS 2.5.2.3 प्र हां-रावमन्तः स्व इति मम वै युव ७स्थ इत्यं ब्रवीन् मामभ्येतिमिति तौ भागधेयमैच्छेतां ताभ्या-मेतमग्नीषोमीय-मेकादशकपालं पूर्णमासे प्रायच्छत् तावब्रूतामभि सन्दष्टौ वै स्वो न शक्नुव ऐतुमिति स इन्द्र आत्मनः शीतरूरावजनयत् तच्छीतरूरयोर्जन्म य एव ए शीतरूरयोर्जन्म वेद - [ ] 10 TS 2.5.2.4 नैन प् शीतरूरौ हत – स्ताभ्यामेनमभ्यनयत् तस्मा – ा । ज्जञ्जभ्यमानादग्नीषोमौ निरक्रामतां प्राणापानौ वा एनं तदजहितां प्राणो वै दक्षोऽपानः क्रतुस्तस्मा-ज्जञ्जभ्यमानो ब्रूयान्मयि दक्षक्रतू इति प्राणापानावेवाऽऽत्मन् धत्ते सर्वमायुरेति स देवता वृत्रान्निर्. हूय वार्त्रघ्न ए हिवः पूर्णमासे निरवपद् घ्नन्ति वा एनं पूर्णमास आ - [] 11 TS 2.5.2.5 ऽमावास्यायां प्याययन्ति तस्माद्-वार्त्रघ्नी पूर्णमासे ऽनूच्येते वृधन्वती अमावास्यायां तथ् स ७स्थाप्य वार्त्रघ्न ७ हिवर्वज्रमादाय

पुनरभ्यायत ते अबूतां द्यावापृथिवी मा प्र हा-ग्वयोर्वे श्रित इति ते अबूतां वरं वृणावहै नक्षत्रविहिता—ऽहमसानीत्यसावब्रवी—
चित्रविहिता— ऽहमितीयं तस्मान्नक्षत्रविहिताऽसौ चित्रविहितेऽयं व एवं द्यावापृथिव्यो — [ ] 12

TS 2.5.2.6

-र्वरं वैदैनं वरो गच्छति स आभ्यामेव प्रसूत इन्द्रो वृत्रमहन् ते देवा वृत्रण् हत्वाऽग्नीषोमावबुवन् हव्यं नो वहतमिति । । तावबूतामपतेजसौ वै त्यौ वृत्रे वै त्ययोस्तेज इति तेऽब्रुवन् क इदमच्छैतीति गौरित्यब्रुवन् गौर्वाव सर्वस्य मित्रमिति । साऽब्रवी – [] 13

TS 2.5.2.7

-द्वरं वृणै मय्येव स्तोऽभयेन भुनजाद्ध्वा इति तद्-गौराऽहरत् तस्माद्-गवि स्तोभयेन भुञ्जत एतद्वा अग्नेस्तेजो यद् घृतमेतथ् सोमस्य यत् पयो य एवमग्नीषोमयो स्तेजो वेद तेजस्व्येव भवति ब्रह्मवादिनो वदन्ति किन्देवत्यं पौर्णमासमिति प्राजापत्यमिति ब्रूयात् तेनेन्द्रं ज्येष्ठं पुत्रं निरवासाययदिति तस्मा- ( ) -ज्ज्येष्ठं पुत्रं । धनेन निरवसाययन्ति ॥ 14 (अस्य – मा – वेदा – द्यावापृथिव्यो – रब्रवी – ॥ दिति तस्मा – च्चत्वारि च) (A2) TS 2.5.3.1 इन्द्रं वृत्रं जिन्नवा एसं मृधोऽभि प्रावेपन्त स एतं वैमृधं पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यमपञ्चत् तं निरवपत् तेन वै स मृथोऽपाहत यद्वैमृधः पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यो भवति मृध एव तेन यजमानो ा । ॥ ऽप हत इन्द्रो वृत्रण् हत्वा देवताभिश्चेन्द्रियेण च व्यार्द्ध्यत स एतमाग्नेय-मष्टाकपाल-ममावास्यायामपञ्चदैन्द्रं दधि - [ ] 15 TS 2.5.3.2 तं निरवपत् तेन वै स देवताश्चेन्द्रियं चावारुन्धयदाग्नेयो ऽष्टाकपालो ा । । ॥ ॥ ॥ । । ऽमावास्यायां भवत्यैन्द्रं दिध देवताश्चैव तेनेन्द्रियं च यजमानोऽव रन्ध इन्द्रस्य वृत्रं जघ्नुष इन्द्रियं वीर्यं पृथिवीमनु व्याच्छित् ा । । । । । तदोषधयो वीरुधोऽभवन्थ्स प्रजापतिमुपाधावद्–वृत्रं मे जघ्नुष इन्द्रियं वीर्यं - [] 16

TS 2.5.3.3 पृथिवीमनु व्यारत् तदोषधयो वीरुधोऽभूवन्निति स प्रजापतिः पञ्जनब्रवीदेतदस्मै सं नयतेति तत् पञ्च ओषधीभ्यो ऽध्यात्मन्थ् समनयन् तत् प्रत्यदुहन्. यथ् समनयन् तथ् सां नाय्यस्य सांनाय्यत्वं ्यत् प्रत्यदुहन् तत् प्रतिधुषः प्रतिधुक्त्व ्समनैषुः प्रत्यधुक्षन् न तु मयि श्रयत इत्यब्रवीदेतदस्मै - [] 17 TS 2.5.3.4 शृतं कुरुतेत्यब्रवीत् तदस्मै शृत-मकुर्वन्निन्द्रियं वावास्मिन् वीयं तदश्रयन् तच्छृतस्य शृतत्व ए समनैषुः प्रत्यधुक्षञ्छृतमक्रन् न तु मा धिनोतीत्यब्रवीदेतदस्मै दिध कुरुतेत्यब्रवीत् तदस्मै दद्ध्यकुर्वन् तदेनमधिनोत् तद्दध्नो दिधत्वं ब्रह्मवादिनो वदन्ति दद्ध्नः पूर्वस्यावदेयं – [ ] 18 TS 2.5.3.5 दिधि हि पूर्वं क्रियत इत्यनादृत्य तच्छृतस्यैव पूर्वस्याव

दिध हि पूर्व क्रियत इत्यनादृत्य तच्छृतस्यैव पूर्वस्याव होदिन्द्रियमेवास्मिन् वीर्य श्रित्वा दृद्ध्नोपरिष्टाद्धिनोति यथापूर्वमुपैति यत् पूतीकैर्वा पर्णवल्कैर्वा ऽऽतञ्च्याथ् सौम्यं तद्यत् क्वले राक्ष्सं तद्यत् तण्डुलैवैश्वदेवं तद्यदातञ्चनेन मानुषं तद्-यद्-द्ध्ना तथ् । । । सेन्द्रं दद्ध्ना ऽऽ तनिक्त – [] 19

TS 2.5.3.6

सेन्द्रत्वाया-गिहोत्रोच्छेषण-मभ्यातनिक यज्ञस्य सन्तत्या इन्द्रो

वृत्र ए हत्वा परां परावत-मगच्छ-दपाराधमिति मन्यमानस्तं देवताः
प्रैषमैच्छन्थ् सोऽब्रवीत् प्रजापितर्यः प्रथमोऽनुविन्दित् तस्य प्रथमं

भागधेयमिति तं पितरोऽन्वविन्दन् तस्मात् पितृभ्यः पूर्वेद्यः क्रियते

सोऽमावास्यां प्रत्याऽगच्छत् तं देवा अभि समगच्छन्तामा

वै नो -[ ] 20

TS 2.5.3.7

TS 2.5.4.2

-मिष्टि-मपश्यन्नाग्नावैष्णव-मेकादशकपाल्ण् सरस्वत्यै चरुण् सरस्वते चरुं तां पौर्णमासण् स्र स्थाप्यानु निरवपन् ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यो भ्रातृव्यवान्थ्य्याथ् स पौर्णमासण् स्थप्याय स्थाप्यातामिष्टिमनु निर्वपेत् पौर्णमासेनैव वज्रं भ्रातृव्याय प्रहत्याऽऽग्नावैष्णवेन देवताश्च यृज्ञं च भ्रातृव्यस्य वृङ्के मिथुनान् पशून्थ् सारस्वताभ्यां यावदेवास्यास्ति तथ् – [ ] 23

TS 2.5.4.3 ्रा । । । । । सर्वं वृङ्के पौर्णमासीमेव यजेत भ्रातृव्यवान्नामावास्या ए हत्वा भ्रातृव्यं नाऽऽप्याययति साकंप्रस्थायीयेन यजेत पशुकामोयस्मै वा अल्पेनाऽऽहरन्ति नाऽऽत्मना तृप्यति नान्यस्मै ददाति यस्मै महता ा । । । तृप्यत्यात्मना ददात्यन्यस्मै महता पूर्ण ् होतव्यं तृप्त एवैनमिन्द्रः प्रजया पश्मिस्तर्पयति दारुपात्रेण जुहोति न हि मृन्मयमाहुतिमानश । औद्रम्बरं – [ ] **24** TS 2.5.4.4 भवत्यूर्ग्वा उदुम्बर ऊर्क् पशव ऊर्जैवास्मा ऊर्जं पशूनव रुन्धे । नागतश्रीर्महेन्द्रं यजेत त्रयो वै गतश्रियः शुश्रुवान् ग्रामणी राजन्यस्तेषां महेन्द्रो देवता यो वै स्वां देवतामति यजते प्र स्वायै देवतायैच्यवते न परां प्राप्नोति पापीयान् भवति

संवथ्सर-मिन्द्रं यजेत संवथ्सर्ं हि वृतं नाति स्वै - [] 25

 ँवृत्रं जिं चित्रवार्यसम्पिन्र्वतपति-र्वृतमा लम्भयति ततोऽधि कामं

ँयजेत ॥ 26

(एतां - त - दौदुम्बर्थ - स्वा - त्रिष्शच्च)(A4)

TS 2.5.5.1

नासोमयाजी सं नयेदनागतं वा एतस्य पयो योऽसोमयाजी
यदसोमयाजी संनयेत् पिरमोष एव सोऽनृतं करोत्यथो परैव सिच्यते
सोमयाज्येव सं नयेत् पयो वै सोमः पयः सांनाय्यं पयसैव पय
आत्मन् धत्ते वि वा एतं प्रजया पशुभिर्द्धयित वर्द्धयत्यस्य
भातृव्यं यस्य हिविर्निरुप्तं पुरस्ताच्चन्द्रमा – [ ] 27

TS 2.5.5.2

अभ्युदेति त्रेधा तण्डुलान्. वि भजेद्ये मद्ध्यमाः स्युस्तान्ग्नये दात्रे पुरोडाशम्ष्राकपालं कुर्याद्ये स्थिविष्ठास्तानिन्द्राय प्रदात्रे द्ध अश्चरं येऽणिष्ठास्तान् विष्णवे शिपिविष्ठाय शृते चरुमग्निरेवास्मै पूजां प्रजनयति वृद्धामिन्द्रः प्र यच्छति यज्ञो वै विष्णुः प्शवः शिपिर्युज्ञ एव प्रुषु प्रति तिष्ठति न द्वे – [] 28

TS 2.5.5.3

पर्जेत यत् पूर्वया संप्रति यजेतोत्तरया छम्बट् कुर्याद्यदुत्तरया सम्प्रति

पर्जेत पूर्वया छम्बट् कुर्यान्नेष्टिर्भविति न यज्ञस्तदनु हीतमुख्यपगल्भो

पर्जेत पूर्वया छम्बट् कुर्यान्नेष्टिर्भविति न यज्ञस्तदनु हीतमुख्यपगल्भो

जायत एकामेव यजेत प्रगल्भोऽस्य जायते ऽनादृत्य तद् हे एव यजेत

यज्ञमुखमेव पूर्वयाऽऽलभते यजत उत्तरया देवता एव पूर्वया ऽवरुन्ध

इन्द्रिय–मुत्तरया देवलोकमेव – [ ] 29

TS 2.5.5.4

पूर्वयाऽभिजयित मनुष्यलोकमुत्तरया भूयसो यज्ञक्रतूनुपैत्येषा

वै सुमना नामेष्टिर्यमद्येजानं पश्चाच्चन्द्रमा अभ्युदेत्यस्मिन्नेवास्मै
लोकेऽर्द्धुकं भवति दाक्षायणयज्ञेन सुवर्गकामो यजेत पूर्णमासे
सं नयेन्–मैत्रावरुण्या ऽऽमिक्षया ऽमावास्यायां यजेत पूर्णमासे वै
देवाना स्तुतस्तेषामेतमर्द्धमासं प्रसुतस्तेषां मैत्रावरुणी
वशाऽमावास्याया–मनूबन्ध्या यत् – [] 30

TS 2.5.5.5

पूर्वेद्यु र्यजते वेदिमेव तत् करोति यद् वथ्सानपाकरोति प्रवेद्यु र्यजते वेदिमेव तत् करोति यद् वथ्सानपाकरोति । । । सदोहविर्द्धाने एव सं मिनोति यद्यजते देवैरेव सुत्या ए सं पादयति स एतमर्द्धमास्य सधमादं देवैः सोमं पिबति यन्-मैत्रावरुण्या ऽऽमिक्षया ऽमावास्यायां यजते यैवासौ देवानां वज्ञाऽनूबन्ध्या सो एवैषैतस्य साक्षाद्वा एष देवानभ्यारोहित य एषां यज्ञ – [] 31

TS 2.5.5.6

-मभ्यारोहित यथा खलुवै श्रेयानभ्यारूढः कामयते तथा करोति

यद्यविविद्ध्यति पापीयान् भवति यदि नावविद्ध्यति सदृङ् व्यावृत्काम

एतेन युज्ञेन यजेत क्षुरपिविर्ह्येष यज्ञस्ताजक् पुण्यो वा भवति प्र वा

मीयते तस्यैतद्वृतं नानृतं वदेन्न मा ्समञ्जीयान्न

सर्वं न कुर्वन्ति ॥ 32 (चन्द्रमा - द्वे - देवलोकमेव - यद् - युज्ञं -

TS 2.5.6.1

प्ष वै देवरथो यद्-दर् शपूर्णमासौ यो दर् शपूर्णमासाविष्ट्वा सोमेन यजते स्थस्पष्ट एवावसाने वरे देवानामव स्यत्येतानि वा अङ्गापरू ्षि साँवथ्सरस्य यद्-दर् शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्शपूर्णमासौ यजते-ऽङ्गापरू ध्येव साँवथ्सरस्य प्रति दधात्येते वै साँवथ्सरस्य चक्षुषी यद्-दर्.शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्.शपूर्णमासौ यजते । । । । ताभ्यामेव सुवर्गं लोकमनु पश्य – [] 33

TS 2.5.6.2

-त्येषा वै देवानां विक्रान्ति र्यद्-दर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् विक्रान्ति र्यद्-दर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् विक्रान्तिमनु वि क्रमत एष वै विवानाः पन्था यद्-दर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्श्यापूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्श्यापूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्श्यापूर्णमासौ यजते यावेव देवाना हिंदी ताभ्या – [ ] 34

TS 2.5.6.3

-मेवैभ्यो हव्यं वहत्येतद्वै देवानामास्यं यद्-दर्.शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्.शपूर्णमासौ यजते साक्षादेव देवानामास्ये जुहोत्येष वै । हिवर्धानी यो दर्.शपूर्णमासयाजी सायंप्रातरिग्होत्रं जुहोति यजते दर्.शपूर्णमासा-वहरहर्:-हिवर्धानिना ए सुतो य एवं विद्वान् । दर्.शपूर्णमासौ यजते हिवर्धान्यस्मीति सर्वमेवास्य बर्.हिष्यं दत्तं । भवति देवावा अह - [] 35

TS 2.5.6.4 -र्यज्ञियं नाविन्दन् ते दर्शपूर्णमासावपुनन् तौ वा एतौ पूतौ मेद्ध्यौ यद्-दर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान् दर्शपूर्णमासौ यजते पूतावेवैनौ मेद्ध्यौ यजते नामावास्यायां च पौर्णमास्यां च स्त्रिय-मुपेयाद्य-दुपेयान्निरिन्द्रियः स्यात् सोमस्य वै राज्ञोऽर्द्धमासस्य रात्रयः पत्नय ा ॥ आसन् तासाममावास्यां च पौर्णमासीं च नोपैत् – [ ] 36 TS 2.5.6.5 ते एनमभि समनहोतां तं यक्ष्म आर्च्छद्-राजानं यक्ष्म आरदिति तद्-राजयक्ष्मस्य जन्म यत् पापीयानभवत् तत् पापयक्ष्मस्य यज्जायाभ्यामविन्दत् तज्जायेन्यस्य य एवमेतेषां यक्ष्माणां जन्म वेद नैनमेते यक्ष्माविन्दन्ति स एते एव नमस्यनुपाधावत् ते । । अब्रूतां वरं वृणावहा आवं देवानां भागधे असावा – [ ] **37** TS 2.5.6.6 -ऽऽवद्धि देवा इज्यान्ता इति तस्माथ् सदृशीना ७ रात्रीणाममावास्यायां च पौर्णमास्यां च देवा इज्यन्त एते हि देवानां भागधे भागधा अस्मै मनुष्या भवन्ति य एवं वैद भूतानि क्षुधमघ्नन्थ् सद्यो मनुष्या

अर्द्धमासे देवा मासि पितरः संवथ्सरे वनस्पतय-स्तस्मादहरह-र्मनुष्या अञ्चन-मिच्छन्ते ऽर्धमासे देवा इज्यन्ते मासि पितृभ्यः क्रियते संवथ्सरे वनस्पतयः फलं () गृह्णन्ति य एवं वैद हन्ति क्षुधं भ्रातृव्यं ॥ 38 (पञ्यति – ताभ्या –महं – रै – दसाव –फल्ण् –सप्त च) (A6) TS 2.5.7.1 देवा वै नर्चि न यजुष्यश्रयन्त ते सामन्नेवाश्रयन्त हिं करोति सामैवाकर्.हिम् करोतियत्रैवदेवा अश्रयन्त तत एवैनान् प्र युङ्के हिं करोति वाच एवैष योगो हिं करोति प्रजा एव तद्-यजमानः सृजते त्रिः प्रथमामन्वाह त्रिरुत्तमां यज्ञस्यैव तद् बर्.सम् – [] 39 TS 2.5.7.2 नहात्यप्रस्र एसाय सन्ततमन्वाह प्राणानामन्नाद्यस्य सन्तत्या अथो रक्षसामपहत्यै राथन्तरीं प्रथमामन्वाह राथन्तरो वा अयं ँलोक इममेव लोकमभि जयति त्रिर्वि गृह्णाति त्रयं इमे लोका इमानेव लोकानभि जयित बार्.हंतीमुत्तमा-मन्वाह बार्.हंतो वा असौ लोकोऽमुमेव लोकमभि जयति प्र वो - [] 40

TS 2.5.7.3 वाजा इत्यनिरुक्तां प्राजापत्यामन्वाह यज्ञो वै प्रजापतिर्यज्ञमेव प्रजापतिमा रभते प्र वो वाजा इत्यन्वाहान्नं वै वाजोऽन्नमेवाव रुन्धे प्र वो वाजा इत्यन्वाह तस्मात् प्राचीन ए रेतो धीयते ऽग्न आ याहि वीतय इत्याह तस्मात् प्रतीचीः प्रजा जायन्ते प्र वो वाजा – [ ] 41 TS 2.5.7.4 इत्यन्वाह मासा वै वाजा अर्द्धमासा अभिद्यंवो देवा हविष्मन्तो गौर्घृताची यज्ञो देवाञ्जिगाति यजमानः सुम्नयुरिदमसीदमसीत्येव यज्ञस्य प्रियं धामाव रुन्धे यं कामयेत सर्वमायुरियादिति प्र वो वाजा इति तस्यानूच्याग्न आ याहि वीतय इति सन्ततमुत्तर-मर्द्धर्चमा लभेत - [ ] 42 TS 2.5.7.5 प्राणेनैवास्यापानं दाधार सर्वमायुरेति यो वा अरिल् सामिधेनीनां ँवेदारतावेव भ्रातृव्यं कुरुतेऽर्द्धर्चौ सं दधात्येष वा अरिलः सामिधेनीनां य एवं वैदारलावेव भ्रातृव्यं कुरुत ऋषेर्.ऋषेर्वा एता निर्मिता यथ् सामिधेन्यस्ता यदसम् युक्ताः स्युः प्रजया पशुभि

TS 2.5.8.1

अयज्ञो वा एष योऽसामाऽग्न आ याहि वीतय इत्याह रथन्तरस्यैष वर्णास्तं त्वा समिद्धिरङ्गिर इत्याह वामदेव्यस्यैष वर्णो बृहदग्ने सुवीर्यमित्याह बृहत एष वर्णो यदेतं तृचमन्वाह यज्ञमेव तथ् । सामन्वन्तं करोत्यग्निरमुष्मिन् लोक आसीदादित्योऽस्मिन् ताविमौ लोकावशान्ता – [ ] 44

TS 2.5.8.2

वास्तां ते देवा अब्रुवन्नेतेमौ वि पर्यूहामेत्यग्न आ याहि वीतय इत्यस्मिन् लोकेऽग्निमदधु र्बृहदग्ने सुवीर्यमित्यमुष्मिन् लोक आदित्यं ततो वा इमौ लोकावशाम्यतां यदेवमन्वाहानयो लोक्तयोः शान्त्यै शाम्यतोऽस्मा इमौ लोकौ य एवं वेद पञ्चदश सामिधेनीरन्वाह पञ्चदश – [] 45 वा अर्द्धमासस्य रात्रयोऽर्द्धमास्त्रः संवध्सर आप्यते तासां निष्ठिश्चाक्षरणि तावतीः संवध्सरस्य रात्रयोऽक्षर्श एव संवध्सरमाप्नोति नृमेधश्च परुच्छेपश्च ब्रह्मवाद्य-मवदेता-मस्मिन् वारावाद्रेऽग्निं जनयाव यत्रो नौ ब्रह्मीयानिति नृमेधोऽभ्यवद्य स्थाप्त परुच्छेपो ऽभ्यवद्य सोऽग्निमजनयदृष् व्रत्यब्रवीद्-[] 46

TS 2.5.8.4

यथ् समाविद्विद्व कथा त्वमिनमजीजनो नाहिमिति सामिधेनीनामेवाहं

वर्ण वैदेत्यब्रवीद्यद् घृतवत् पदमनूच्यते स आसां वर्णस्तं त्वा

समिद्धिरङ्गिर इत्याह सामिधेनीष्वेव तज्ज्योति र्जनयति स्त्रियस्तेन

यदृचः स्त्रियस्तेन यद्-गायित्रयः स्त्रियस्तेन यथ् सामिधेन्यो

वृषण्वती-मन्वाह – [ ] 47

TS 2.5.8.5

तेन पु अस्वतीस्तेन सेन्द्रास्तेन मिथुना अग्निर्देवानां दूत आसीदुशना । । । । । । । वाकायोऽसुराणां तौ प्रजापतिं प्रश्चमैता ्स प्रजापतिर्गिनं दूतं न्वणीमह इत्यभि पर्यावर्तत ततो देवा अभवन् पराऽसुरा यस्यैवं गापपा । ॥ ॥ ॥ विदुषोऽग्निं दूतं वृणीमह इत्यन्वाह भवत्यात्मना पराऽस्य भ्रातृव्यो ॥ ॥ ॥ भवत्यद्ध्वरवतीमन्वाह भ्रातृव्यमेवैतया – [ ] 48

TS 2.5.8.6

-ध्वरित शोचिष्केशस्तमीमह इत्याह प्वित्रमेवैतद्-यजमानमेवैतया पवयित समिद्धो अग्न आहुतेत्याह पिरिधिमेवैतं पिर दधात्यस्कन्दाय यदत ऊर्द्ध्वमभ्यादद्ध्याद्यथा बिहःपिरिधि स्कन्दित तादृगेव तत् अग्नयो हव्यवाहनो देवानां कव्यवाहनः पितृणा ए सहरक्षा असुराणां त एतर्ह्या श्राप्ति मां विरिष्यते मा – [] 49

TS 2.5.8.7

TS 2.5.9.1 ा । अग्ने महां असीत्याह महान्. होष यदग्नि ब्रीह्मणेत्याह ब्राह्मणो होष भारतेत्याहैष हि देवेभ्यो हव्यं भरति देवेद्ध इत्याह देवा होतमैन्थत मन्विद्ध इत्याह मनुहीतमुत्तरो देवेभ्य ऐन्थर्.षिष्टुत इत्याहर्.षयो होतमस्तुवन् विप्रानुमदित इत्याह – [] 51 TS 2.5.9.2 विप्रा होते यच्छुश्रुवाण्सः कविशस्त इत्याह कवयो होते ा । । । । । । यच्छुश्रुवा एसो ब्रह्मस एशित इत्याह ब्रह्मस एशितो होष घृताहवन इत्याह घृताहुतिर्ह्यस्य प्रियतमा प्रणीर्यज्ञानामित्याह प्रणीर्ह्येष यज्ञाना ् रथी-रद्ध्वराणा-मित्याहैष हि देवरथोऽतूर्तो होतेत्याह न होतं कश्चन - [ ] 52

TS 2.5.9.3

तरित तूर्णिर्. हव्यवाडित्याह सर्व ७ होष तर्त्यास्पात्रं ा । । । । जुहूर्देवानामित्याह जुहूर्होष देवानां चमसो देवपान इत्याह चमसो होष देवपानोऽरा इवाग्ने नेमिर्देवा ७ स्त्वं परिभूरसीत्याह देवान् होष परिभूर्यद्-ब्रूयादा वह देवान् देवयते यजमानायेति । भातृव्यमस्मै- [] 53

TS 2.5.9.4

जनयेदा वह देवान् यजमानायेत्याह यजमान—मेवैतेन
वर्द्धयत्यग्निमग्न आ वह सोममा वहेत्याह देवता एव तद्—
यथापूर्वमुप ह्रयत आ चाग्ने देवान्. वह सुयजा च यज जातवेद
इत्याहाग्निमेव तथ् स७ श्यति सोऽस्य स७शितो देवेभ्यो ह्व्यं
वहत्यग्निर्, होते — [ ] 54

TS 2.5.9.5

-त्याहाग्निर्वे देवाना हुं होता य एवं देवाना हुं होता तं वृणीते स्मो वयमित्याहाऽऽत्मानमेव सत्त्वं गमयित साधु ते यजमान देवतेत्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते यद्ब्रूयाद्—योऽग्नि होतारमवृथा इत्यग्निनोभयतो यजमानं परि गृह्णीयात् प्रमायुकः स्याद्— यजमानदेवत्या वै जुहूर्भातृव्यदेवत्योपभृद् — [] 55

TS 2.5.9.6 यद्-हे इव ब्रूयाद् भ्रातृव्यमस्मै जनयेद् घृतवतीमद्ध्वर्यो सुचमाऽस्यस्वेत्याह यजमान मेवैतेन वर्द्धयित देवायुवमित्याह देवान् ्रा । । । । । । । इंडेन्यान् नमस्याम् नमस्यान्. यजाम यज्ञियानित्याह मनुष्या वा ईंडेन्याः पितरो नमस्या देवा यज्ञिया देवता एव ( ) तद्–यथाभागं ्रा यजित ॥ **56** *(विप्रानुमिदत इत्याह – चना – ऽस्मै – होतो –* पभृद – देवता एव – त्रीणि च) (A9) TS 2.5.10.1 त्री ७ स्तृचाननुं ब्रूयाद्-राजन्यस्य त्रयो वा अन्ये राजन्यात् प्रुषा ब्राह्मणो वैश्यः शूद्रस्तानेवास्मा अनुकान् करोति पञ्चदशानु ब्रूयाद्-। । राजन्यस्य पञ्चदशो वै राजन्यः स्व एवैन७ स्तोमे प्रति ष्ठापयति त्रिष्टुभा परि दद्ध्यादिन्द्रियं वै त्रिष्टुगिन्द्रियकामः खलु वै राजन्यो यजते त्रिष्टुभैवास्मा इन्द्रियं परि गृह्णाति यदि कामयेत-[] 57

TS 2.5.10.2

TS 2.5.10.3

चतुर्वि एशितिमनु ब्रूयाद् – ब्रह्मवर्च सकामस्य चतुर्वि एशत्यक्षरा
गायत्री गायत्री ब्रह्मवर्च सां गायित्रियैवास्मै ब्रह्मवर्च समव रुन्थे
त्रि प्शतमनु ब्रूयादन्नकामस्य त्रि प्शदक्षरा विराडन्नं विराड्
विराजैवास्मा अन्नाद्यमव रुन्थे द्वात्रि एशतमनु ब्रूयात् प्रतिष्ठाकामस्य द्वात्रि एशत्यक्षरा ऽनुष्टु गनुष्टु प् छन्दसां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्यै षट्त्रि एशतमनु ब्रूयात् प्रश्वामस्य बट्त्रि एशदक्षरा बृहती बार् हताः प्रश्वा बृहती बार हताः प्रश्वा बृहत्यैवास्मै पशू – [] 59

TS 2.5.10.4 चतुश्चत्वारि एशदक्षरा त्रिष्टु गिन्द्रियं त्रिष्टु प् त्रिष्टु भैवास्मा इन्द्रियमव रुचे ऽष्टाचत्वारिण्शतमनु ब्रूयात् पशुकामस्याष्टाचत्वारिण्शदक्षरा जगती जागताः पञ्चावोजगत्यैवास्मै पञ्चाव रुन्धे सर्वाणि छन्दा 🗵 ा स्यनु ब्रूयाद्-बहुयाजिनः सर्वाणि वा एतस्य छन्दा ७ स्यवरुद्धानि यो बहुयाज्यपरिमितमनु ब्रूयादपरिमितस्यावरुध्यै ॥ 60 (कामयेत – प्रतिष्ठित्यै – पशून्थ् – सप्तचत्वारिज्ञच्च) (A10) TS 2.5.11.1 निवीतं मनुष्याणां प्राचीनावीतं पितृणामुपवीतं देवानामुप व्ययते देवलक्ष्ममेव तत् कुरुते तिष्ठन्नन्वाह तिष्ठन्. ह्याश्रुततरं वदति तिष्ठन्नन्वाह सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्या आसीनो यजत्यस्मिन्नेव लोके प्रति तिष्ठति यत् क्रौञ्चमन्वाहाऽऽसुरं तद्-यन्मन्द्रं मानुषं तद्यदन्तरा तथ् सदेवमन्तराऽनूच्यं सदेवत्वायं विद्यां स्ते – [] 61

TS 2.5.11.2 पुरा होतारोऽभूवन् तस्माद्-विधृता अद्ध्वानोऽभूवन् न पन्थानः समरुक्षननन्तर्वेद्यन्यः पादो भवति बहिर्वेद्यन्योऽथान्वाहाद्ध्वनां विधृत्यै पथामसं्रोहायाथो भूतं चैव भविष्यच्याव रुन्धेऽथो परिमितं चैवापरिमितं चाव रुन्धेऽथो ग्राम्या ७ श्चैव पञ्चारण्या ७ श्चाव रुन्धेऽथो - [ ] 62 TS 2.5.11.3 देवलोकं चैव मनुष्यलोकं चाभि जयति देवा वै सामिधेनीरन्च्य यज्ञं नान्वपश्यन्थ्स प्रजापतिस्तूष्णी-माघारमा ऽघारयत् ततो वै देवा यज्ञमन्वपञ्यन्. यत् तूष्णीमाघार-माघारयति यज्ञस्यानुख्यात्या अथो सामिधेनीरेवाभ्यनक्त्यलूक्षो भवति य एवं वैदाथो तर्पयत्येवैना-स्तृप्यति प्रजया पशुभि - [ ] 63 TS 2.5.11.4 -र्य एवं वैद यदेकया ऽऽघारयेदेकां प्रीणीयाद्यद् द्वाभ्यां द्वे प्रीणीयाद्यद् तिसृभिरति तद्रेचयेन् मनसा ऽऽ घारयति मनसा ह्यनाप्तमाप्यते तिर्यञ्चमा घारयत्यछम्बट्कारं वाक् च

मनश्चाऽऽर्तीयेतामहं देवेभ्यो हव्यं वहामीति वागब्रवीदहं देवेभ्य इति । । ।। मनस्तौ प्रजापतिं प्रञ्जमैताण् सोऽब्रवीत् – [] 64

TS 2.5.11.5

TS 2.5.11.6

इमे लोका इमानेव लोकानिभ जयित त्रिरुत्तरार्द्ध्यं त्रयो वै देवयानाः पन्थानस्तानेवाभि जयित त्रिरुपं वाजयित त्रयो वै देवलोका देवलोकानिवाभि जयित द्वादश्च सं पद्यन्ते द्वादश्च मासाः सं वध्सरमेव प्रीणात्यथो सं वध्सरमेवास्माउप दधाति सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्या आघारमा घारयित तिर इव – [] 66

TS 2.5.11.7 वै सुवर्गी लोकः सुवर्गमेवास्मै लोकं प्र रोचयत्यृजुमा । । । । । । । घारयत्यृजुरिव हि प्राणः सन्ततमा घारयति प्राणानामन्नाद्यस्य सन्तत्या अथो रक्षसामपहत्यै यं कामयेत प्रमायुकः स्यादिति ा । जिह्यं तस्या ऽऽ घारयेत् प्राणमेवास्माज्जिह्यं नयति ताजक् प्र मीयतेशिरो वा एतद्-यज्ञस्य यदाघार आत्मा ध्रुवा - [ ] 67 TS 2.5.11.8 ऽऽघारमाघार्य धुवा एं समनक्त्यात्मन्नेव यज्ञस्य शिरः प्रति दधात्यग्निर्देवानां दूत आसीद् दैव्योऽसुराणां तौ प्रजापतिं प्रश्जमैता 🛫 स प्रजापति र्जाह्मणमब्रवीदेतिह ब्रूहीत्या श्रावयेतीदं देवाः शृणुतेति वाव तदंब्रवीदग्नि र्देवो होतेति य एव देवानां तमवृणीत ततो देवा - [] 68 TS 2.5.11.9 अभवन् पराऽसुरा यस्यैवं विदुषः प्रवरं प्रवृणते भवत्यात्मना ॥ । ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ पराऽस्य भ्रातृव्यो भवति यद्ब्राह्मणश्चाब्राह्मणश्च प्रश्चमेयातां

ब्राह्मणायाधि ब्रूयाद् यद् ब्राह्मणायाद्ध्याहा ऽऽत्मने ऽद्ध्याह ॥ । । । । यद्ब्राह्मणं पराहाऽऽत्मानं पराऽऽह तस्माद् ब्राह्मणो न परोच्यः ॥ **69** (वा – आरण्या ७श्चाव रुन्थेऽथो – पशुभिः – सोऽब्रवीदः – दक्षिणार्ध्यं त्रयं -इव - ध्रुवा - देवा - श्रुत्वारिष्शच्च) (A11) TS 2.5.12.1 ा १ । १ । १ । अयुर्घ अग्न > , आ प्यायस्व > , सं ते > , ा **9** । **10** । **11** । **12**, उग्ना विष्णू > , अग्नाविष्णू > , इमं मे वरुण > , तत्त्वा या > अपां नपादा ह्यस्थादुपस्थं जिह्यानामूर्ध्वो विद्युतं वसानः । तस्य ज्येष्ठं महिमानं वहन्तीर्. हिरण्यवर्णाः परि यन्ति यह्नीः ॥ स-[] 70 TS 2.5.12.2 -मन्या यन्त्युप यन्त्यन्याः समानमूर्वं नद्यः पृणन्ति । तमू शुचि एं शुचयों दीदिवा एसमपां नपातं परितस्थुरापः ।

```
तमस्मेरा युवतयो युवानं मर्मृज्यमानाः परि यन्त्यापः ॥
स शुक्रेण शिक्वना रेवदग्निदींदायानिद्ध्मो घृतनिर्णिगफ्सु ॥
इन्द्रावरुणयोरह एसम्राजोरव आ वृणे।
ता नो मृडात ईदृशे ॥
इन्द्रावरुणा युवमद्ध्वराय नो – [] 71
TS 2.5.12.3
विशे जनाय महि शर्म यच्छतं।
दीर्घप्रयज्युमित यो वनुष्यति वयं जयेम पृतनासु दूढ्यः॥
्रा नोमित्रावरुणा>___, प्रबाहवा>___ ॥
त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽव यासिसीष्ठाः ।
यजिष्ठो वहितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषा ्सि प्र मुमुग्ध्यस्मत्॥
स त्वं नो अग्नेऽवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ ।
अव यक्ष्व नो वरुण्ं – [ ] 72
```

TS 2.5.12.4 । रराणो वीहि मृडीकं एस्हवो न एधि॥ प्रप्रायमग्निर्भरतस्य शृण्वे वि यथ् सूर्यो न रोचते बृहद्भाः । अभि यः पूरुं पृतनासु तस्थौ दीदाय दैव्यो अतिथिः शिवो नः ॥ प्रते यक्षि प्रत इयर्मि मन्म भुवो यथा वन्द्यो नो हवेषु । । । । । धन्वन्निव प्रपा असि त्वमग्न इयक्षवे पूरवे प्रत्न राजन्न् ॥ 73 TS 2.5.12.5 व पाजसा > 17 । 18 । व पाजसा > ॥ स त्वमग्ने प्रतीकेन प्रत्योष यातुधान्यः। उरुक्षयेषु दीद्यत् ॥ त्र सुप्रतीक ए सुदृश ७ स्वञ्चमविद्वा एसो विदुष्टर ए सपेम । स यक्ष-द्विश्वा वयुनानि विद्वान् प्र हव्यमग्निरमृतेषु वोचत् ॥ ्रा । 19 अंश्होमुचे > __, विवेष यन्मा > __, वि न इन्द्रे > __, न्द्र क्षत्र > __ । । 23 । 24 मिन्द्रियाणि शतक्रतों > , उनु ते दायि > ॥ 74 (यही: स – । । । । मद्ध्वराय नो – वरुण्ं – राज्थ –श्चतुश्चत्वारिं्शच्च) (A12)

द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रवनः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :
(विश्वरूप – स्त्वष्टे – न्द्रं वृंत्रं – ब्रह्मवादिनः स त्वै –

ा नासोमयाज्ये – ष वै देवरथो – देवा वै नर्चि ना – यूजो –

ा । । । । । । ऽग्ने महान् – त्रीन् – निवीत – मायुष्टे – द्वादश)

First and Last Padam of Fifth Prasnam of Kandam 2:-। (विश्वरूपो – ऽनु ते दायि)

> । ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

```
2.5.1
          Appendix
<u> 2.5.12.1 – आयुष्ट > 🗓, आयुर्दा अंग्न</u>्र
आयुष्टे विश्वतो दधदयमग्नि वीरेण्यः ।
पुनस्ते प्राण आयति परा यक्ष्म ए सुवामि ते ।
आयुर्दा अग्ने हविषो जुषाणो घृतप्रतीको घृतयोनिरेधि ।
। । ।
घृतं पीत्वा मधु चारु गव्यं पितेव पुत्रमभि रक्षतादिमं ।
(Appearing in TS -1.3.14.4)
<u> 2.5.12.1 – आ प्यायस्व > </u>], सं ते >
<mark>आप्यास्व</mark> समेतु ते विञ्वतः सोम वृष्णियं ।
भवा वाजस्य संगथे।
सं ते पया ्सि समु यन्तु वाजाः सं ँवृष्णियान् यभिमातिषाहः ।
आप्यायमानो अमृताय सोम दिवि श्रवा ७ स्युत्तमानि धिष्व ॥
(Appearing in TS- 4-2-7-4)
```

। , 5 । <u>2.5.12.1 – अव ते हेड</u>> , <u>उदत्तमं</u>> अव ते हेडों वरुण नमोभिरव यज्ञेभिरीमहे हविर्भिः। क्षयनसमभ्यमसुर प्रचेतो राजन्नेना एसि शिश्रथः कृतानि ॥ ाः । । । । । । । । । <mark>उदुत्तमं</mark> वरुण पाञामस्मदवाऽधमं विमद्ध्यम७ श्रथाय । अथा वयमादित्य व्रते तवाऽनागसो अदितये स्याम ॥ (Appearing in TS- 1.5.11.3) <u>2.5.12.1 – प्रणो देव्या</u>>, <u>नो दिवो</u>> <mark>प्रणो देवी</mark> सरस्वती वाजेभिर्वाजिनीवती । धीनामवित्र्यवतु ॥ आ नो दिवो बृहतः पर्वतादा सरस्वती यजता गन्तु यज्ञं। ा । । । । । । । हवं देवी जुजुषाणा घृताची शग्मां नो वाचमुशती शृणोतु ॥

(Appearing in TS - 1.8.22.1)

। 9 । <u>2.5.12.1 — अग्ना विष्ण</u>्>, <u>अग्नाविष्ण्</u>> अग्नाविष्णू महि तद्वां महित्वं वितं घृतस्य गुह्यानि नाम । दमेदमे सप्त रता दधाना प्रति वां जिह्वा घृतमा चरण्येत् ॥ ा । <mark>अग्नाविष्णू</mark> महि धाम प्रियं वां वीथो घृतस्य गुह्या जुषाणा। दमेदमे सुष्ट्रतीर्वावृधाना प्रति वां जिह्वा घृतमुच्चरण्येत् ॥ (Appearing in TS- 1.8.22.1) <u>2.5.12.1 - इमं मे वरुण</u>>, <u>तत् त्वा या</u> <mark>इमं मे वरुण</mark> श्रुधी हवमद्या च मृडय । त्वामवस्युरा चके ॥ तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदा शास्ते यजमानो हविर्भिः। । अहेडमानो वरुणेह बोद्ध्युरुञ्ध्स मा न आयुः प्रमोषीः॥ (Appearing in TS- 2.1.11.6)

द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रवनः

<u> 2.5.12.1 – म्यु दुत्यं</u>> , <u>चित्रं ></u> उ<mark>दु त्यं</mark> जातवेदसं देवं वहन्ति केतवः । दृशे विश्वाय सूर्यं ॥ । । । । । <mark>चित्रं</mark> देवाना–मुदगादनीकं चक्षु र्मित्रस्य वरुणस्याऽग्नेः । अ। आऽप्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षण् सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्च ॥ (Appearing in TS- 1.4.43.1) 16 <u> 2.5.12.3 – आ नो मित्रावरुणा</u>>__, <u>प्र बाहवा</u>> <mark>आ नो मित्रावरुणा</mark> घृतैर्गव्यूतिमुक्षतं । मध्वा रजाञ्सि सुक्रत् ॥ प्र **बाहवा** सिसृतं जीवसे न आ नो गव्यूतिमुक्षतं घृतेन । आ नो जने श्रवयतं रुवाना श्रुतं मे मित्रावरुणा हवेमा ॥ (Appearing in TS- 1.8.22.3)

17 **2.5.12.5** वि पाजसाः <mark>वि पाजसापृ</mark>थुना शोशुंचानो बाधस्व द्विषो रक्षसो अमीवाः । सुञर्मणो बृहतः ञर्मणि स्यामग्नेरह 🗸 सुहवस्य प्रणीतौ ॥ (Appearing in TS- 4.1.5.1) 2.5.12.5 वि ज्योतिषा । <mark>विज्योतिषा</mark> बृहता भात्यग्निरावि–र्विश्वानि कृणुते महित्वा । प्राऽदेवी-र्मायाः सहते-दुरेवाः शिशीते शृङ्गे रक्षसे विनिक्षे ॥ (Appearing in TS- 1.2.14.7) विवेष यन्मा <mark>अ∨्होमुचे</mark> प्रभरेमा मनीषा मोषिष्ठ–दाव्ने सुमतिं गृणानाः । इदमिन्द्र प्रति हव्यं गृभाय सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः॥ <mark>विवेष यन्मां</mark> धिषणां जजान स्तवै पुरा पार्यादिन्द्र मह्नः । अंश्हंसो यत्र पीपरद्यथा नो नावेव यान्त मुभये हवन्ते ॥

(Appearing in TS- 1.6.12.3)

```
। | 21 | ।
<u>2.5.12.5 विन इन्द</u>्रे> | , <u>न्द्र क्षत्र</u>>
ा ।
वि न इन्द्र मृधो जिह नीचा यच्छ पृतन्यतः ।
अधस्पदं तमीं कृधि यो अस्मा ् अभिदासति ॥
।
इन्द्र क्षत्रमभि वाममोजो ऽजायथा वृषभ चर्षणीनां।
अपाऽनुदो जनममित्र यन्त मुरुं देवेभ्यो अकृणोरु लोकं ॥
(Appearing in TS- 1.6.12.4)
। 23 । <u>2.5.12.5 इन्द्रियाणि शतक्रतो</u>> , <u>ऽनु ते दायि</u>>
इन्द्रियाणि शतक्रतो या ते जनेषु पञ्चसु ।
इन्द्र तानि त आ वृणे ॥
ा । । ।
<mark>अनु ते दायि</mark> मह इन्द्रियाय सत्राते विश्वमनु वृत्रहत्ये ।
। । । । । । । । अनु क्षत्रमनु सहो यजत्रेन्द्र देवेभिरनु ते नृषद्ये ॥
(Appearing in TS- 1.6.12.1)
```

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

2.6 <u>द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रञ्नः – अविशिष्टकर्माभिधानं</u> TS 2.6.1.1

स्मिधो यजित वसन्तमेवर्तूनामव रुन्धे तनूनपातं यजित ग्रीष्ममेवाव रुन्धे इडो यजित वर्षा एवाव रुन्धे बर्रहर्यजित श्रारदमेवाव रुन्धे स्वाहाकारं यजित हेमन्तमेवाव रुन्धे तस्माथ् स्वाहाकृता हेमन् प्रावोऽव सीदिन्त स्मिधो यजत्युषस एव देवतानामव रुन्धे तनूनपातं यजित यज्ञमेवाव रुन्ध – [] 1

TS 2.6.1.2

इडो यजित प्रशूनेवाव रुन्धे बर्.हिर्यजित प्रजामेवाव रुन्धे स्मानयत उपभृतस्तेजो वा आज्यं प्रजा बर्.हिः प्रजास्वेव तेजो दधाति स्वाहाकारं यजित वाचमेवाव रुन्धे दश सं पद्यन्ते दशाक्षरा विराडशं विराड विराजैवाशाद्यमव रुन्धे स्मिधो यजत्यस्मिश्नेव लोके प्रति तिष्ठति तनूनपातं यजित – [ ] 2 TS 2.6.1.3

यज्ञ एवान्तरिक्षे प्रति तिष्ठतीडो यजित प्रशुष्वेव प्रति तिष्ठति

बर्.हिर्यजिति य एव देवयानाः पन्थानस्तेष्वेव प्रति तिष्ठति स्वाहाकारं
यजित सुवर्ग एव लोके प्रति तिष्ठत्येतावन्तो वै देवलोकास्तेष्वेव
। पथापूर्वं प्रति तिष्ठति देवासुरा एषु लोकेष्वस्पर्द्धन्त ते देवाः
। प्रयाजै–रेभ्यो लोकेभ्यो उसुरान् प्राणुदन्त तत् प्रयाजानां – [] 3

TS 2.6.1.4

प्रयाजत्वं यस्यैवं विदुषः प्रयाजा इज्यन्ते प्रैभ्यो लोकेभ्यो भातृव्यान्नुदते ऽभिक्रामं जुहोत्यभिजित्यै यो वै प्रयाजानां मिथुनं वैद प्र प्रजया प्रशुभि र्मिथुनै र्जायते समिधो बह्वीरिव यजित तनूनपातमेकमिव मिथुनं तिद्डो बह्वीरिव यजित बर्.हिरेकिमिव मिथुनं तदेतद्दै प्रयाजानां मिथुनं य एवं वेद प्र – [] 4

TS 2.6.1.5

प्रजया प्रशिभ र्मिथुनै र्जायते देवानां वा अनिष्टा देवता आसन्नथासुरा यज्ञ-मजिघा ्सन् ते देवा गायत्रीं व्यौहन् पञ्चाक्षराणि प्राचीनानि त्रीणि प्रतीचीनानि ततो वर्म य्ज्ञायाभवहर्म

यजमानाय यत् प्रयाजानूयाजा इज्यन्ते वर्मैव तद्यज्ञाय क्रियते वर्म यजमानाय भ्रातृव्याभिभूत्यै तस्माद्-वरूथं पुरस्ताद्-वर्.षीयः पश्चाद्धसीयो देवा वै पुरा रक्षीभ्य - [ ] 5 TS 2.6.1.6 इति स्वाहाकारेण प्रयाजेषु यज्ञ ए स स्थाप्यमपञ्यन् त ॥ स्वाहाकारेण प्रयाजेषु समस्थापयन् वि वा एतद्-यज्ञं छिन्दन्ति यथ् स्वाहाकारेण प्रयाजेषु स स्थापयन्ति प्रयाजानिष्ट्वा हवी स्थिम घारयति यज्ञस्य सन्तत्या अथो हविरेवाकरथो यथापूर्वमुपैति पिता वै प्रयाजाः प्रजाऽन्याजा यत् प्रयाजानिष्ट्वा हवी ७ ष्यंभिघारयति पितैव तत् पुत्रेण साधारणं - [] 6 TS 2.6.1.7 कुरुते तस्मादाहुर्यश्चैवं वैद यश्च न कथा पुत्रस्य केवलं कथा साधारणं पितुरित्यस्कन्नमेव तद्यत् प्रयाजेष्विष्टेषु स्कन्दति गायत्र्येव तेन गर्भं धत्ते सा प्रजां पशून्. यजमानाय प्र जनयति ॥ ७ (यजित यज्ञामेवाव रुन्धे – तनूनपातं यजित – प्रयाजाना

मेवं वैद प्र – रक्षोभ्यः – साधारणं – पञ्चत्रिङ्शच्च) (A1)

TS 2.6.2.1 । । । चक्षुषी वा एते यज्ञस्य यदाज्यभागौ यदाज्यभागौ यजति चक्षुषी एव तद्-यज्ञस्य प्रति दधाति पूर्वार्द्धे जुहोति तस्मात् पूर्वार्द्धे चक्षुषी प्रबाहुग्-जुहोति तस्मात् प्रबाहुक् चक्षुषी देवलोकं वा अग्निना यजमानोऽनु पश्यति पितृलोक ए सोमेनोत्तरार्द्धे ा । ऽग्नये जुहोति दक्षिणार्द्धे सोमायैवमिव हीमौ लोकावनयो र्लोकयोरनुख्यात्यै राजानौ वा एतौ देवतानां – [] 8 TS 2.6.2.2 यदग्नीषोमावन्तरा देवता इज्येते देवतानां विधृत्यै तस्माद्-राज्ञा मनुष्या विधृता ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं तद्-यज्ञे यजमानः कुरुते येनान्यतोदतश्च पुशून् दाधारोभयतोदत-श्चेत्यृच-मन्च्याऽऽज्यभागस्य जुषाणेन यजित तेनान्यतोदतो दाधारचमन्च्य हिवष ऋचा यजित तेनोभयतोदतो दाधार मूर्द्धन्वती पुरोनुवाक्या भवति मूर्द्धानमेवैन 💇 समानानां करोति – [] 9

ा वियुत्वत्या यजित भ्रातृव्यस्यैव प्रशून् नि युवते के शिन्ण्ह वार्भ्यं के शी सात्यकामिरुवाच सप्तपदां ते शक्वरी श्रो यूजे प्रयोक्तासे यस्यै वीर्येण प्र जातान् भ्रातृव्यान्नुदते प्रति जिन्ष्यमाणान. यस्यै वीर्येणोभयो लॉकियो ज्योति धित्ते यस्यै वीर्येण पूर्वार्द्धेनान्ड्वान् भुनिक जघनार्द्धेन धेनुरिति पुरस्ताल्लक्ष्मा पूर्वार्द्धेनान्डवान् भवति जातानेव भ्रातृव्यान् प्र णुदत

पाज्या जिन्ष्यमाणानेव प्रति नुदते पुरस्ताल्लक्ष्मा पुरोनुवाक्या
भवत्यस्मिन्नेव लोके ज्योतिर्धत्त उपरिष्टाल्लक्ष्मा याज्याऽमुष्मिन्नेव
लोके ज्योतिर्द्धते ज्योतिष्मन्तावस्मा इमौ लोकौ भवतो य एवं वैद

॥
पुरस्ताल्लक्ष्मा पुरोनुवाक्या भवति तस्मात् पूर्वार्द्धेनानुड्वान्

भुनक्त्युपरिष्टाल्लक्ष्मा याज्या तस्माज्जघनार्द्धेन धेनुर्य एवं वैद भुङ्क

एनमेतौ वज्र आज्यं वज्र आज्यभागौ – [] 11

न्य वजी वषट्कारस्त्रिवृतमेव वज्र ए सम्भृत्य भ्रातृव्याय प्र हर्त्यछम्बट्कार-मपगूर्य वषट् करोति स्तृत्यै गायत्री पुरोनुवाक्या भवति त्रिष्टुग् याज्या ब्रह्मन्नेव क्ष्त्रमन्वारंभयति तस्माद्ब्राह्मणो मुख्यो मुख्यो भवति य एवं वेद प्रैवैनं पुरोनुवाक्ययाऽऽह् प्र णयति याज्यया गमयति वषट्कारेणैवैनं पुरोनुवाक्यया दत्ते प्र यच्छति याज्यया प्रति – [] 12

न्य द्र. हे विष्ठ विष्ठ

शकोत्येव – हे च) (A2)

TS 2.6.3.1 प्रजापति र्देवेभ्यो यज्ञान् व्यादिशथ् स आत्मन्नाज्यमधत्त तं देवा अंबुवन्नेष वाव यज्ञो यदाज्यमप्येव नोऽत्रास्त्वित सोऽब्रवीद्-यजान्. व आज्यभागावुप स्तृणानभि घारयानिति तस्माद्-यजन्त्याज्यभागावुप स्तृणन्त्यभि घारयन्ति ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्माथ् सत्याद्-यातयामान्यन्यानि हवी ७ष्ययातयाम – माज्यमिति प्राजापत्य – [] 14 TS 2.6.3.2 । । -मिति ब्र्यादयातयामा हि देवानां प्रजापतिरिति छन्दां्सि देवेभ्योऽपाक्रामन् न वोऽभागानि हव्यं वक्ष्याम इति तेभ्य एत-च्यतुरवत्त-मधारयन् पुरोनुवाक्यायै याज्यायै देवतायै वषट्काराय यच्चतुरवत्तं जुहोति छन्दा ७ स्येव तत् प्रीणाति तान्यस्य प्रीतानि देवेभ्यो हव्यं वहन्त्यङ्गिरसो वा इत उत्तमाः सुवर्गं ँलोकमायन् तदृषयो यज्ञवास्त्वभ्यवायन् ते – [] 15 TS 2.6.3.3 ऽपञ्यन् पुरोडाशं कूर्मं भूत ए सर्पन्तं तमब्रुविनिन्द्राय ध्रियस्व ्। बृहस्पतये ध्रियस्व विश्वेभ्यो देवेभ्यो ध्रियस्वेति स नाद्धियत

तमबुवन्नग्नये ध्रियस्वेति सोऽग्नयेऽद्धियत यदाग्नेयो-ा । ऽष्टाकपालो-ऽमावास्यायां च पौर्णमास्यां चाऽच्युतो भवति सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्यै तमब्रुवन् कथा ऽहास्था इत्यनुपाको ऽभूवमित्यब्रवीद्-यथाऽक्षोऽनुपाक्तो - [] 16 TS 2.6.3.4 ऽवार्च्छत्येवमवाऽऽरमित्युपरिष्टा-दभ्यज्याऽधस्ता-दुपानिक सुवर्गस्य ा । ॥ । । लोकस्य समष्ट्यै सर्वाणि कपालान्यभि प्रथयति तावतः पुरोडाशानमुष्मिन् लोकेऽभि जयति यो विदग्धः स नैर्.ऋतो योऽशृतः स रौद्रो यः शृतः स सदेवस्तस्मादविदहता शृतंकृत्यः ँवेदेनाभि वासयति तस्मात् – [ ] **17** TS 2.6.3.5 केशैः शिरः छन्नं प्रच्युतं वा एतदस्माल् लोकादगतं देवलोकं ्रंयच्छृत्र ् ह्विरनभिघारित-मभिघार्योद्-वासयित देवत्रैवैनद्-गमयित यद्येकं कपालं नश्येदेको मासः संवथ्सरस्यानवेतः स्यादथ यजमानः प्रमीयेत यद् हे नश्येतां ह्यौ मासौ संवथ्सरस्यानवेतौ स्यातामथ यजमानः प्रमीयेत सङ्ख्यायोद्-वासयति यजमानस्य - [ ] 18 TS 2.6.3.6 गोपीथाय यदि नर्श्येदाश्चिनं द्विकपालं निर्वपेद् द्यावापृथिव्य-मेककपालमश्चिनौ वै देवानां भिषजौ ताभ्यामेवास्मै भेषजं वरोति द्यावापृथिव्य एककपालो भवत्यनयोर्वा एतन्नश्यति यन्नश्य-त्यनयोरेवैनद्-विन्दति प्रतिष्ठित्यै ॥ 19 (प्रजापत्यं – ते – ऽक्षोऽनुपाक्तो – वेदेनाभि वासयति तस्मादः – । यजमानस्य – द्वात्रिण्शच्च) (A3) TS 2.6.4.1 देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति स्फ्यमा दत्ते प्रस्त्या अश्विनो । । र्बाहुभ्यामित्याहाश्विनौ हि देवानामद्ध्वर्यू आस्तां पूष्णो हस्ताभ्यामित्याह यत्यै ज्ञातभृष्टिरसि वानस्पत्यो द्विषतो वध इत्याह वज्रमेव तथ् स७३यति भ्रातृव्याय प्रहरिष्यन्थ् स्तम्बयजुर्. हरत्ये तावती वै पृथिवी यावती वेदिस्तस्या एतावत एव भ्रातृव्यं निर्भजति – [ ] 20

TS 2.6.4.2

तस्मान्नाभागं निर्भजित्ते त्रिर्.हरित त्रय इमे लोका एभ्य एवैनं
लोकेभ्यो निर्भजित तूष्णीं चतुर्थ ए हरत्यपरिमितादेवैनं
निर्भजत्युद्धित्ति यदेवास्या अमेद्ध्यं तदप हन्त्युद्धित्त्
तस्मादोषधयः परा भवन्ति मूलं छिनित भ्रातृव्यस्यैव मूलं छिनित
पितृदेवत्याऽतिखातेयतीं खनित प्रजापितना – [ ] 21

TS 2.6.4.3

यज्ञमुखेन संमितामा प्रतिष्ठायै खनित यजमानमेव प्रतिष्ठां गमयित दिक्षणतो वर्षियसीं करोति देवयजनस्यैव रूपमकः पुरीषवतीं करोति प्रजा वै प्रावः पुरीषं प्रजयैवैनं प्राधिः पुरीषवन्तं करोत्युत्तरं परिग्राहं परि गृह्णात्येतावती वै पृथिवी यावती वेदिस्तस्या एतावत एव भ्रातृव्यं निर्भज्याऽऽत्मन उत्तरं परिग्राहं परि गृह्णाति क्रूरिमव वा – [] 22

TS 2.6.4.4

तं ध्यायेच्छुचैवैनमर्पयति ॥ 23

(भजति – प्रजापतिने– व वै – त्रयस्त्रिङ्शच्च) (A4)

TS 2.6.5.1

ब्रह्मवादिनो वदन्त्यद्भिर्. ह्वी ्षि प्रौक्षीः केनाप इति ब्रह्मणेति । ब्रूयादद्भि ह्वी ्षि प्रोक्षिति ब्रह्मणाऽप इद्ध्माबर्.हिः प्रोक्षिति मेद्ध्यमेवैनत् करोति वेदिं प्रोक्षत्यृक्षा वा एषाऽलोमकाऽमेद्ध्या यद् – वेदिर्मेद्ध्या – मेवैनां करोति दिवे त्वाऽन्तरिक्षाय त्वा पृथिव्यै त्वेति बर्.हिरासाद्य प्रो – [ ] 24

TS 2.6.5.2

-क्षत्येभ्य एवैनल्लोकेभ्यः प्रोक्षिति क्रूरिमव वा एतत् करोति यत्

प्रस्तात् प्रस्तरं गृह्णाति मुख्यमेवैनं

करोतीयन्तं गृह्णाति प्रजापतिना यज्ञमुखेन संमितं बर्.िहः स्तृणाति

प्रजा वै बर्.िहः पृथिवी वेदिः प्रजा एव पृथिव्यां

प्रति ष्ठापयत्यनतिदृश्ञ्ण स्तृणाति प्रजयैवैनं प्राभिरनतिदृश्ञं

करो-[] 25

न्युत्तरं बर्.हिषः प्रस्तरण् सादयित प्रजा वै बर्.हि र्यजमानः
प्रस्तरोयजमान—मेवायजमाना—दुत्तरं करोति तस्माद्—
प्रक्तरोयजमानादुत्तरोऽन्तर्दधाति व्यावृत्त्या अनिक्त हिष्कृतमेवैनण्
सुवर्गं लोकं गमयितत्रिधाऽनिक्ति त्रयं इमे लोका एभ्य एवैनं
लोकेभ्योऽनिक्ति न प्रति शृणाित्यत् प्रतिशृणीया—दनूर्द्ध्वंभावुक्ः
यजमानस्य स्यादुपरीव प्र हर — [ ] 26

न्त्युपरीव हि सुवर्गो लोको नि यच्छति वृष्टिमेवास्मै नि निश्चे व्याप्ति निश्चे प्राप्ति वृष्टिमेवास्मै नि यच्छति वृष्टिमेवास्मै विष्टिमेवास्मै नि यच्छति वृष्टिमेवास्मै विष्टिमेवास्मै नि यच्छति वृष्टिमेवास्मै नि यच्यति वृष्टिमेवास्मै नि यच्छति वृष्टिमेवास्मै नि यच्छति वृष्टिमेवास्मै नि यच्छति वृष्टिमेवास्मै नि यच्छति वृष्टिमेवास्मै विष्टिमेवास्मै नि यच्छति वृष्टिमेवास्मै नि यच्यति वृष्टिमेवास्मै विष्टिमेवास्मै विष्टिमेवास्मै विष्टिमेवास्मै विष्टिमेवास्मै विष्टिमेवास्म

।

विष्वञ्चं वियुगाद्-यद्-विष्वञ्चं वियुगाथ् - [] 27

TS 2.6.5.5

। । । । ।

स्त्र्यस्य जायेतोर्द्ध्वमुद्यौत्यूर्द्ध्विमव हि पु्र्सः पुमानेवास्य जायते

। । ।

यथ् स्फ्येन वोपवेषेण वा योयुप्येत स्तृतिरेवास्य सा हस्तेन योयुप्यते

यजमानस्य गोपीथाय ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं यजस्य यजमान । । । । । । इति प्रस्तर इति तस्य क्व सुवर्गो लोक इत्याहवनीय इति ब्रूयाद्यत् । । । । । प्रस्तरमाहवनीये प्रहरित यजमानमेव – [] 28

TS 2.6.5.6

सुवर्गं लोकं गमयति वि वा एतद्-यजमानो लिशते यत् प्रस्तरं
योयुप्यन्ते बर्.हिरनु प्र हरित शान्त्या अनारम्भण इव वा एतर्ह्यद्ध्वर्युः
स ईश्वरो वेपनो भवितोर्द्धुवा ऽसीतीमामभि मृशतीयं वै
धुवाऽस्यामेव प्रति तिष्ठति न वेपनो भवत्यगा(३)नग्नीदित्याह्
यद्ब्रूयाद-गन्नग्निरित्य () -ग्नावग्निं गमयेन्नि र्यजमान् स्वर्गं
स्वर्गाल्लोकाद्-भजेदगन्नित्येव ब्रूयाद्-यजमानमेव सुवर्गं
लोकं गमयति ॥ 29

। (आसाद्य प्रा – नितदृश्ञं करोति – हरित – वियुयाद् – । । यजमानमेवा–ऽग्निरिति – सप्तदश च) (A5)

TS 2.6.6.1

अग्नेस्त्रयो ज्याया एसो भ्रातर आस्नन् ते देवेभ्यो हव्यं वहन्तः । ॥ । प्रामीयन्त सोऽग्निरबिभेदित्थं वाव स्य आर्तिमाऽरिष्यतीति स

द्वितीयकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

TS 2.6.6.2

हि तमन्विवन्दन् तमब्रुवन्नुप न आ वर्तस्व ह्व्यं नो वहेति

सोऽब्रवीद्वरं वृणै यदेव गृहीतस्याहुतस्य बिहःपिरिधि स्कन्दात् तन्मे

भातृणां भाग्धेयमस्दिति तस्माद्यद् गृहीतस्याहुतस्य बिहःपिरिधि

स्कन्दिति तेषां तद्-भाग्धेयं तानेव तेन प्रीणाति पिरिधीन् पिर दधाति

रक्षसामपहत्यै स७ स्पर्ःशयति – [ ] 31

TS 2.6.6.3

रक्षसामनन्ववचाराय न पुरस्तात् परि दधात्यादित्यो होवोद्यन् पुरस्ताद् —
रक्षा अस्यपहन्त्यूर्द्ध्वे स्मिधावा दधात्युपरिष्ठादेव रक्षा अस्यप हन्ति
यजुषाऽन्यां तूष्णीमन्यां मिथुनत्वाय हे आ दधाति द्विपाद् —यजमानः
प्रतिष्ठित्यै ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वै यजेत् यो यज्ञस्याऽऽर्त्या वसीयान्थ्
स्यादिति भूपतये स्वाहा भुवनपतये स्वाहा भूतानां — [ ] 32

TS 2.6.6.4 पतये स्वाहेति स्कन्नमनु मन्त्रयेत यज्ञस्यैव तदार्त्या यजमानो वसीयान् भवति भूयसीर्. हि देवताः प्रीणाति जामि वा एतद्-यज्ञस्य क्रियते यदन्वञ्चौ पुरोडाशावुपा एशुयाज-मन्तरा यज त्यजामित्वायाथो मिथुनत्वायाग्निरमुष्मिन् लोक आसीद्-यमोऽस्मिन् ते देवा अबुवन्नेतेमौ वि पर्यूहामेत्यन्नाद्येन देवा अग्नि – [] 33 TS 2.6.6.5 -मुपामन्त्रयन्त राज्येन पितरो यमं तस्मादग्नि र्देवानामन्नादो यमः । पितृणां ्राजा य एवं वैंद प्र राज्यमन्नाद्य-माप्नोति तस्मा एतद्-भागधेयं प्रायच्छन् यदग्नये स्विष्टकृतेऽवद्यन्ति यदग्नये स्विष्टकृते ऽवद्यति भागधेयेनैव तद्-रुद्र ए समर्द्धयति सकृथ्संकृदव द्यति सकृदिव हि रुद्र उत्तरार्द्धादव द्यत्येषा वै रुद्रस्य – [] 34 TS 2.6.6.6 दिख् स्वायामेव दिशि रुद्रं निरवदयते द्विरभि घारयति चतुरवत्तस्याऽऽप्त्यैपशवो वै पूर्वा आहुतय एष रुद्रो यदग्निर्यत् पूर्वा आह्तीरभि जुहुयाद् - रुद्राय पशूनपि दध्यादपशुर्यजमानः

स्यादितहाय पूर्वा आहुं तीर्जुहोति पशूनां गोपीथायं ॥ 35

(श्राप्तः – स्पर्शियति – भूतानां – मिनिएं – रुद्रस्य –

सप्तित्रिण्शच्य) (A6)

TS 2.6.7.1

मनुः पृथिव्या यज्ञियमैच्छथ् स घृतं निषिक्तमिवन्दथ् सोऽज्ञवीत्
॥ कोऽस्येश्वरो यज्ञेऽिप कर्तोरिति तावजूतां मित्रावरुणौ गोरेवाऽऽवमीश्वरौ

कर्तोः स्व इति तौ ततो गाण् समैरयताण् सा यत्रयत्र न्यक्रामृत्

ततो घृतमपीड्यत् तस्माद् – घृतपद्युच्यते तदस्यै

जन्मोपहूतण् रथन्तरण् सह पृथिव्येत्याहे – [] 36

TS 2.6.7.2

-यं वै रथन्तरिम्मामेव सहान्नाद्-येनोप ह्रयत उपहूतं वामदेव्य ् सहान्तरिक्षेणेत्याह प्रावो वै वामदेव्यं प्रशूनेव सहान्तरिक्षेणोप ह्रयत उपहूतं बृहथ् सह दिवेत्याहैरं वै बृहदिरामेव सह दिवोप ह्रयत । । । । । । उपहूताः सप्त होन्ना इत्याह होन्ना एवोप ह्रयत उपहूता धेनुः-[] 37 प्त 2.6.7.3 सहर्षभेत्याह मिथुनमेवोप ह्रयत उपहूतो भक्षः सखेत्याह सोमपीथमेवोप ह्रयत उपहूताँ(4) हो इत्याहाऽऽत्मानमेवोप ह्रयत आत्मा ह्युपहूतानां वसिष्ठ इडामुप ह्रयते प्रावो वा इडा प्रानेवोप ह्रयते चतुरुप ह्रयते चतुष्पादो हि प्रावो मानवीत्याह मनुर्द्धता— [ ] 38

TS 2.6.7.4

-मग्रे ऽपश्यद्-घृतपदीत्याह य देवास्यै पदाद्-घृतमपीड्यत तस्मादेवमाह मैत्रावरुणीत्याह मित्रावरुणौ ह्येना ए स्मैरयतां बह्य देवकृत-मुपहूतमित्याह ब्रह्मैवोप ह्रयते दैव्या अद्ध्वर्यव उपहूता उपहूता मनुष्या इत्याह देवमनुष्यानेवोप ह्रयते य इमं यज्ञमवान् ये यज्ञपतिं वर्द्धानित्याह — [] 39

TS 2.6.7.5

यजमान इत्याह यजमानमेवोप ह्वयत उत्तरस्यां देवयज्यायामुपहूतो भ्यसि हविष्करण उपहृतो दिव्ये धामनुपहृत – [] 40 TS 2.6.7.6 इत्याह प्रजा वा उत्तरा देवयज्या पशवो भूयो हविष्करण ए सुवर्गी लोको दिव्यं धामेदम-सीदमसीत्येव यज्ञस्य प्रियं धामोप ह्वयते । । । । । । विश्वमस्य प्रिय-मुपहूतमित्याहा-छंबट्कारमेवोप ह्वयते ॥ 41 (आह – धेनु– रेतां – वैधानित्याह – धामनुपहूत – श्रुतुस्त्रिण्शच्च) (A7) TS 2.6.8.1 पशवो वा इडा स्वयमा दत्ते काममेवाऽऽत्मना पशूनामा दत्ते न ह्यन्यः वामं पशूनां प्रयच्छति वाचस्पतये त्वा हुतं प्राञ्ञामीत्याह वाचमेव भागधेयेन प्रीणाति सदसस्पतये त्वा हुतं प्राञ्जामीत्याह स्वगाकृत्यै चतुरवत्तं भवति हविर्वे चतुरवत्तं पशवश्चतुरवत्तं यद्धोता प्राञ्जीयाद्धोता - [ ] 42

TS 2.6.8.2 ऽऽर्तिमार्च्छेद्-यदग्नौ जुहुयाद्-रुद्राय पशूनपि दद्ध्यादपशुर्यजमानः स्याद्-वाचस्पतये त्वा हुतं प्राञ्जामीत्याह परोक्षमेवैन-ज्जुहोति सदसस्पतये त्वा हुतं प्राञ्ञामीत्याह स्वगाकृत्यै प्राञ्जन्ति तीर्थ एव प्राञ्जन्ति दक्षिणां ददाति तीर्थ एव दक्षिणां ददाति वि वा एतद्-यज्ञं - [] 43 TS 2.6.8.3 छिन्दन्ति यन्मद्ध्यतः प्राञ्ञन्त्यद्धि–र्मार्जयन्त आपो वै सर्वा देवता देवताभिरेव यज्ञ एं सं तन्वन्ति देवा वै यज्ञाद् - रुद्रमन्तरायन्थ् स यज्ञमविद्ध्यत् तं देवा अभि समगच्छन्त कल्पतां न इदमिति तेऽब्रुवन्थ् स्विष्टं वै न इदं भविष्यति यदिम ् राधियष्याम इति तथ् । । स्विष्टकृतः स्विष्टकृत्वं तस्या ऽऽविद्धं नि – [] **44** TS 2.6.8.4

नरकृतान् पवन् सामत् तस्माद्-ववमात्रमव हुद्-वऽऽवावाऽवृत् येद्-रोपयेत् तद्-यज्ञस्य यदुप च स्तृणीयाद्भि । । । । । । । । । च घारयेदुभयतःस७श्चायि कुर्यादवदायाभि घारयति द्विः सं पद्यते द्विपाद् – यजमानः प्रतिष्ठित्यै यत् तिरश्चीन – मितहरेदनभिविद्धं यज्ञस्याभि विद्ध्येदग्रेण परि हरित तीर्थेनैव परि हरित तत् पूष्णे पर्यहरन् तत् – [ ] 45

TS 2.6.8.5

पूषा प्राञ्च दतोऽरुणत् तस्मात् पूषा प्रिष्टभागोऽदन्तको

हि तं देवा अबुवन् वि वा अयमार्द्ध्यप्राशित्रियो वा अयमभूदिति

तद्-बृहस्पतये पर्यहर्न्थ् सोऽबिभेद्-बृहस्पतिरित्थं वाव स्य

आर्तिमाऽरिष्यतीति स एतं मन्त्रमपञ्चथ् सूर्यस्य त्वा चक्षुषा प्रति

पञ्चामीत्यब्रवीन्न हि सूर्यस्य चक्षुः – [] 46

TS 2.6.8.6

प्राशितं मा हि ्सिष्यतीति ब्राह्मणस्योदरेणेत्य ब्रवीन्न हि ब्राह्मणस्योदरं विकं चन हिनस्ति बृहस्पतेर्ब्रह्मणेति स हि ब्रह्मिष्ठोऽप वा एतस्मात् प्राणाः क्रामिन्त यः प्राशित्रं प्राञ्जात्यद्धि—र्मार्जयित्वा प्राणान्थ् सं मृशतेऽमृतं वै प्राणा अमृतमापः प्राणानेव यथास्थानम्प

ह्वयते ॥ 48

(प्राञ्जीयाद्धोता – यज्ञं – नि – रहरन्त – च्वक्षुं – रास्यं किञ्चन । हिनस्ति सोऽबिभे – च्वतुश्चत्वारिश्शच्च) (A8)

TS 2.6.9.1

अग्नीध् आ दधा-त्यग्निमुखा-नेवर्तून् प्रीणाति समिध्मा दधात्यत्तरासा-माहुतीनां प्रतिष्ठित्या अथो समिद्धत्येव जुहोति परिधीन्थ् सं मार्ष्टि पुनात्येवैनान्थ् सकृथ्सकृथ् सं मार्ष्टि पराङिव् होतर्.हि यज्ञश्चतुः सं पद्यते चतुष्पादः प्रश्वः प्रशूनेवाव रुन्थे ब्रह्मन् प्र स्थास्याम् इत्याहात्र वा एतर्.हि युज्ञः श्रितो – [] 49 पत्र ब्रह्मा यत्रैव यज्ञः श्रितस्तत एवैनमा रभते यद्धस्तेन
प्रमीवेद्वेपनः स्याद्यच्छीष्णां शीर्षितमान्थ्-स्याद्यत् तूष्णीमासीता
प्रमीवेद्वेपनः स्याद्यच्छीष्णां शीर्षितमान्थ्-स्याद्यत् तूष्णीमासीता
प्रमीवेद्वेपनः स्यात् प्र तिष्ठेत्येव ब्र्याद्-वाचि वै यज्ञः श्रितो यत्रैव
प्रजः श्रितस्तत एवैन् ् सं प्र यच्छिति देव सिवतरेतत् ते
प्रा - [] 50

TS 2.6.9.3

-ऽऽहेत्याह प्रसूत्यै बृहस्पित र्ब्रह्मेत्याह स हि ब्रह्मिष्ठः स यूज्ञं पाहि स यूज्ञपतिं पाहि स मां पाहीत्याह यूज्ञाय यजमानायाऽऽत्मने पाहि स यूज्ञपतिं पाहि स मां पाहीत्याह यूज्ञाय यजमानायाऽऽत्मने विभय एवाऽऽशिषमा शास्तेऽनार्त्या आश्राव्याऽऽह देवान्. युजेति ब्रह्मवादिनो वदन्तीष्टा देवता अथ कतम एते देवा इति छन्दा ्सीति ब्रूयाद्-गायत्रीं त्रिष्टुभं - [ ] 51

TS 2.6.9.4

जगती-मित्यथो खल्वाहुर्बाह्मणा वै छन्दा रसीति तानेव तद् -यजति देवानां वा इष्टा देवता आसन्नथाग्निर्नोद ज्वलत् तं देवा । । । । । । आहुतीभि-रनूयाजेष्वन्वविन्दन्. यदनूयाजान् यजत्यग्निमेव तथ् समिन्ध एतदुवैं नामाऽऽ*सुर आसीथ् स एतर्.हि यूज्ञस्या । ऽऽिशषमवृङ्क यद् ब्रूयादेत – [] 52

TS 2.6.9.5

TS 2.6.9.6

स्तामित्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते यद्-ब्रूयाथ् सूपावसाना च स्वद्ध्यवसाना चेति प्रमायुको यजमानः स्याद्यदा हि प्रमीयते ऽथेमामुपावस्यति सूपचरणा च स्वधिचरणा चेत्येव ब्रूयाद्-वरीयसीमेवास्मै गव्यूतिमा शास्ते न प्रमायुको भवति तयोग्विद्यग्निरिद्ध हिवरजुषतेत्याह या अयाक्ष्म – [] 54 TS 2.6.9.7
देवतास्ता अरीरधामेति वावैतदाह यन्न निर्दिशेत् प्रतिवेशं यज्ञस्या
ऽऽशीर्गच्छेदा शास्तेऽयं यजमानोऽसावित्याह निर्दिश्यैवैन ् सुवर्गं
लोकं गमयत्यायुरा शास्ते सुप्रजास्त्वमा शास्त इत्याहा ऽशिषमेवै
तामा शास्ते सजातवनस्यामा शास्त इत्याह प्राणा वै सजाताः
प्राणानेव – [ ] 55

TS 2.6.9.8

नान्तरेति तदिग्नर्देवो देवेभ्यो वनते वयमग्नेर्मानुषा इत्याहाग्निर्देवेभ्यो वनुते वयं मनुष्येभ्य इति वावैतदाहेह गतिर्वामस्येदं च नमो वेवेभ्य इत्याह याश्चेव देवता यजित याश्च न ताभ्य एवोभयीभ्यो नमस्करोत्यात्मनोऽनात्ये ॥ 56

(श्रितः – ते प्र – त्रिष्टुभ – मेतद् – द्यावापृथिवी – या अयाक्ष्म– प्राणानेव – षट्चत्वारिङ्शच्च)(A9)

TS 2.6.10.1

ऽश्रद्दधानो यजातै सा मे यज्ञस्याऽऽशीरसदिति तस्माद्—
॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
यद् ब्राह्मणोक्तोऽश्रद्दधानो यजते शाँयुमेव तस्य बार्.हस्पत्यं यज्ञस्या
॥ ॥ ॥ ॥
ऽऽशीर्गच्छत्येतन्ममेत्यब्रवीत् किं मे प्रजाया — [ ] 57

TS 2.6.10.2

इति योऽपगुरातै ञ्वातेन यातयाद्यो निहनथ सहस्रोण यातयाद्यो लोहितं करवद्यावतः प्रस्कद्य पा प्रसून्थ सं गृह्णात् तावतः संवथ्सरान् पितृलोकं न प्र जानादिति तस्माद् - ब्राह्मणाय नाप गुरेत न नि हन्याञ्च लोहितं कुर्यादेतावता हैनसा भवति तच्छं योरा वृणीमह इत्याह यज्ञमेव तथ् स्वगा करोति त - [] 58

TS 2.6.10.3

TS 2.6.10.4 यदाज्येन प्रयाजा इज्यन्त आज्येन पत्नीसँयाजा ऋचमन्च्य पत्नीसंयाजानामृचा यजत्यजामित्वायाथो मिथुनत्वाय पङ्किप्रायणो वै यज्ञः पङ्कत्युदयनः पञ्च प्रयाजा इज्यन्ते चत्वारः पत्नीसंयाजाः समिष्टयजुः पञ्चमं पङ्किमेवानु प्रयन्ति पङ्किमनूद्यन्ति ॥ 60 ॥ (प्रजायाः – करोति तत् – क्रियते – त्रयस्त्रिङ्शच्च) (A10) TS 2.6.11.1 युक्ष्वाहि देवहूतमा एं अश्वा एं अग्ने रथीरिव। नि होता पूर्व्यः सदः ॥ उत नो देव देवा ए अच्छा वोचो विदुष्टरः । श्रद्धिश्वा वार्या कृधि ॥ त्व ् ह यद्यविष्ठ्य सहसः सूनवाहृत । ा ऋतावा यज्ञियो भुवः ॥ अयमग्निः सहस्रिणो वाजस्य शतिनस्पतिः । मूर्द्धा कवी रयीणां ॥

```
तं नेमिमृभवो यथा ऽऽ नमस्व सहूतिभिः।
नेदीयो यज्ञ - [] 61
TS 2.6.11.2
-मङ्गिरः ॥
तस्मै नून-मभिद्यवे वाचा विरूप नित्यया।
वृष्णे चोदस्व सुष्टुतिं ॥
कमु ष्विदस्य सेनयाऽग्ने-रपाकचक्षसः ।
पणिं गोषु स्तरामहे ॥
मा नो देवानां विशः प्रस्नातीरिवोस्राः।
कृशं न हासुरध्नियाः ॥
मा नः समस्य दूढ्यः परिद्वेषसो अंश्हितः ।
कर्मिर्न नावमा वधीत्॥
अमै - [ ] 62
```

```
TS 2.6.11.3
-रमित्रमर्दय ॥
कुविथ् सु नो गविष्टयेऽग्ने संवैषिषो रियं।
उरुकृदुरु ण स्कृधि॥
मा नो अस्मिन् महाधने परा वर्ग्भारभृद्यथा।
संवर्गण् सण् रियं जय ॥
अन्यमस्मद्भिया इयमग्ने सिषकु दुच्छुना ।
वर्द्धा नो अमवच्छवः॥
यस्याजुषन्नमस्विनः शमीमदुर्मखस्य वा ।
तं घेदग्निर्वृधाऽवति ॥
.
परस्या अधि - [ ] 63
TS 2.6.11.4
सँवतोऽवराण् अभ्या तर।
यत्राहमस्मि ता ए अव ॥
विद्या हि ते पुरा वयमग्ने पितुर्यथा ऽवसः।
अधा ते सुम्नमीमहे ॥
```

```
य उग्र इव शर्यहा तिग्मशृङ्गो न वर्सगः।
अग्ने पुरो हरोजिथ ॥
सखायः सं वः सम्यञ्चमिष् स्तोमं चाग्नये ।
वर्.षिष्ठाय क्षितीनामूर्जी नप्त्रे सहस्वते ॥
स ्समिद्युवसे वृषन्न () -ग्ने विश्वान्यर्य आ।
इड-स्पदे समिध्यसे स नो वसून्या भर।
प्रजापते > , स वेद > , सोमापूषणे > , मौ देवौ > ॥ 64
(यज्ञ – ममैं – रिध – वृष – न्नेकान्नविष्शतिश्च ) (A11)
TS 2.6.12.1
उशन्तस्त्वा हवामह उशन्तः समिधीमहि ।
उश्तरुशत आ वह पितृन् हविषे अत्तवे ॥
त्व एं सोम प्रचिकितो मनीषा त्व एं रजिष्ठमनु नेषि पन्थां।
तव प्रणीती पितरो न इन्दो देवेषु रत्नमभजन्त धीराः ॥
त्वया हि नः पितरः सोम पूर्वे कर्माणि चक्रुः पवमान धीराः ।
वन्वन्नवातः परिधी ्रपोर्णु वीरेभिरश्चैर्मघवा भवा – [ ] 65
```

TS 2.6.12.2

असुं - [ ] 67

नः ॥

त्व एं सोम पितृभिः संविदानोऽनु द्यावापृथिवी आ ततन्थ । तस्मै त इन्दो हविषा विधेम वय स्याम पतयो रयीणां॥ अग्निष्वात्ताः पितर एह गच्छत सदःसदः सदत सुप्रणीतयः । अता हवी ्षि प्रयतानि बर्.हिष्यथा रिय ् सर्ववीरं दधातन ॥ बर्.हिषदः पितर ऊत्यर्वागिमा वो हव्या चकुमा जुषद्ध्वं । त आ गताऽ∗वसा शन्तमेनाथास्मभ्य ् – [] 66 TS 2.6.12.3 ां इां ँयो–ररपो दधात ॥ आऽहं पितृन्थ् सुविदत्रा ् अविथ्सि नपातं च विक्रमणं च विष्णोः । बर्.हिषदो ये स्वधया सुतस्य भजन्त पित्वस्त इहाऽऽ गमिष्ठाः ॥ उपहूताः पितरः सोम्यासो बर्.हिष्येषु निधिषु प्रियेषु । त आ गमन्तु त इह श्रुवन्त्वधि ब्रुवन्तु ते अवन्त्वस्मान् ॥ उदीरता-मवर उत् परास उन्मद्ध्यमाः पितरः सोम्यासः ।

```
TS 2.6.12.4
्य ईयु-रवृका ऋतज्ञास्ते नोऽवन्तु पितरो हवेषु ॥
इदं पितृभ्यो नमो अस्त्वद्य ये पूर्वासो य उपरास ईयुः ।
ये पार्थिवे रजस्या निषता ये वा नून ए सुवृजनासु विक्षु ॥
अधा यथा नः पितरः परासः प्रतासी अग्न ऋतमाशुषाणाः ।
र्जुचीदयन् दीधिति-मुक्थशासः क्षामा भिन्दन्तो अरुणीरप व्रत्न् ॥
यदग्ने - [ ] 68
TS 2.6.12.5
कव्यवाहन पितृन् यक्ष्यृतावृधः ।
प्र च हव्यानि वक्ष्यसि देवेभ्यश्च पितृभ्य आ ॥
। । । । । त्वमग्न ईडितो जातवेदोऽवाङ्ढव्यानि सुरभीणि कृत्वा ।
ण । । । । । । प्रादाः पितृभ्यः स्वधया ते अक्षन्निद्धि त्वं देव प्रयता हवी प्षि ॥
मातली कव्यैर्यमो अङ्गिरोभि बृहस्पतिर्. ऋक्वभि र्वावृधानः ।
। । । ।
या⊌श्च देवा वावृधुर्ये च देवान्थ् स्वाहाऽन्ये स्वधयाऽन्ये मदन्ति ॥ 69
```

TS 2.6.12.6

इमं यम प्रस्तर-मा हि सीदाऽङ्गिरोभिः पितृभिः संविदानः। ॥ । । । । । । । अ। त्वा मन्त्राः कविशस्ता वहन्त्वेना राजन्. हविषा मादयस्व ॥ अङ्गिरोभिरा गहि यज्ञियेभिर्यम वैरूपै–रिह मादयस्व। विवस्वन्त एं हुवे यः पिता तेऽस्मिन्. यज्ञे बर्.हिष्या निषद्य ॥ । । । । । । । अङ्गिरसो नः पितरो नवग्वा अथर्वाणो भृगवः सोम्यासः । तेषां वयप् सुमतौ यज्ञियानामपि भद्रे सौमनसे () स्याम ॥ **70** (भवा – स्मभ्य – मसुं – यदग्ने – मदन्ति – सौमनस – एकं च) (A12)

द्वितीयकाण्डे षष्टः प्रश्नः

ि Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :
(सिमिध — श्रक्षुषी — प्रजापितराज्यं — देवस्य स्पर्यं — ब्रह्मवादिनो

ा

ऽद्धि — रग्नेस्त्रयो — मनुः पृथिव्याः — प्रावो — ऽग्नीधे — देवा वै

ा

यज्ञस्य — युक्ष्वो — रान्तस्त्वा — द्वादरा)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
| (समिधो - याज्या - तस्मान्नभाग्रं - हि तमन्वि- त्याह

| । ।

| पुजा वा - आहेत्याह - युक्ष्वा हि - सप्ततिः)

First and Last Padam of Sixth Prasnam of Kandam 2 :-। (समिधः – सौमन्से स्याम)

 Kanda Korvai with starting Padams of Six Prasnas of Kandam 2 :

 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां द्वितीयकाण्डे षष्टः प्रश्नः समाप्तः ॥ ॥ इति द्वीतीयं काण्डं ॥

```
2.6.1
          Appendix
<u> 2.6.11.4 – प्रजापते</u>
<mark>प्रजापते</mark> न त्वदेतान्यन्यो विश्वा जातानि परि ता बभूव ।
यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नो अस्तु वय स्याम पतयो रयीणाम् ॥
(Appearing in TS-1.8.14.2)
<u>2.6.11.4</u> स वेद
स वेद पुत्रः पितरण् स मातरण् स सूनुर्भुवथ् स भुवत् पुनर्मघः ।
स द्यामौर्णोदन्तरिक्ष ए स सुवः स विश्वा भुवो अभवथ् स
आ*ऽभवत् ॥ (Appearing in TS - 2.2.12.1)
<u> 2.6.11.4 - सोमा पृषणे</u>>ं , <u>मौ देवौ</u>>
<mark>सोमापुषणा</mark> जनना रयीणां जनना दिवो जनना पृथिव्याः ।
जातौ विश्वस्य भ्वनस्य गोपौ देवा अकृण्वन्नमृतस्य नाभिं॥
```

इमौ देवौ जायमानौ जुषन्तेमौ तमा ्सि गूहतामजुष्टा ।

। ॥ ॥ ॥

आभ्यामिन्द्रः पक्वमामास्वन्तः सोमापूषभ्यां जनदुस्रियासु ॥

(Appearing in TS- 1.8.22.5)

Details of Anuvakam, Panchati and Padam for Kandam 2

	Anuvakam	Panchati	Padams
Prasna 1	11	65	3278
Prasna 2	12	71	3526
Prasna 3	14	56	2965
Prasna 4	14	48	2406
Prasna 5	12	74	3665
Prasna 6	12	70	3433
Totals	75	384	19273